

รายงานวิจัย
เรื่อง

การวิจัยสำรวจเอกสารการวิจัยเกี่ยวกับ
ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
(ระหว่าง พ.ศ. 2521-2532)

ผู้วิจัย : รัชนิ กัลยาณคุณาวุฒิ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สนับสนุนโดย : ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทคัดย่อ ✓

โครงการวิจัยรวบรวมเอกสารการวิจัย เรื่องปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา) ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2532 โดยใช้แหล่งค้นคว้าเอกสารงานวิจัย ทั้งเอกสารงานวิจัยส่วนบุคคล งานวิจัยเป็นหมู่คณะ วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ ตามสถานที่จัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ สำนักหอสมุด ศูนย์ข้อมูล ศูนย์สนเทศของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 14 แห่ง โดยใช้วิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง และการค้นคว้ามานงานบริการช่วยค้นคว้าของห้องสมุด เอกสารที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 97 เรื่อง โดยคัดเลือกงานวิจัยที่มีเรื่องเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเสนอแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ

การนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ใช้การเปรียบเทียบสถานการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นตัวหลักในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความรุนแรง แล้วนำนโยบายหรือมาตรการที่ใช้ในการแก้ปัญหาของรัฐในช่วงต่าง ๆ มาเป็นตัวอธิบายการปรับตัวของรัฐ ที่พยายามจะลดสภาพปัญหาในพื้นที่ พบว่าทำให้สภาพปัญหาลดลงไปได้เป็นช่วง ๆ

ในการนี้ได้รวบรวม แจกแจง รายชื่องานวิจัยและสถานที่จัดเก็บข้อมูล จำนวนออกเป็นรายปีที่จัดทำ การจัดกลุ่มงานวิจัย กำหนดสภาพปัญหา 5 ด้าน เป็นหลัก คือ

1. ด้านสังคมจิตวิทยา
2. ด้านการเมืองการปกครองภายใน
3. ด้านการเมืองต่างประเทศ
4. ด้านเศรษฐกิจ
5. ด้านความมั่นคง (ป้องกันประเทศ)

โดยนำเสนอสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเปรียบเทียบกัน เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป

สารบัญเรื่อง

หน้า

คำนำ

บทคัดย่อ

ส่วนที่ 1 : บทนำ

แผนที่แสดงเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความเป็นมาของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์และขอบข่ายการวิจัย	1
ขอบเขตงานวิจัย	2
ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย	3
เนื้อหาการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5

ส่วนที่ 2 : ผลการสำรวจและการวิเคราะห์

ผลการสำรวจเอกสาร	6-8
ข้อมูลสำรวจแยกเป็นรายปี	9-18
สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย	19-27
ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย	28-30

ส่วนที่ 3 : สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ด้านสังคมจิตวิทยา	31
ด้านการเมืองภายในประเทศ	32-33
ด้านการเมืองต่างประเทศ	34
ด้านเศรษฐกิจ	35
ด้านความมั่นคง (ป้องกันประเทศ)	36-38

- ภาคผนวก 1 : ข้อมูลพื้นฐาน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 39-51
ประชากร
ผลิตภัณฑ์เศรษฐกิจรายจังหวัด
ทรัพยากรธรรมชาติ
- ภาคผนวก 2 : บทความเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 53-59
รายชื่อวารสารไทยที่มีบทความเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
รวบรวมโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต-
ปัตตานี พ.ศ. 2532
- ภาคผนวก 3 : บทความงานวิจัย 60-102
เรียงตามรายปีที่ทำวิจัย

สารบัญแผนที

	หน้า
แผนที่แสดงเขตการปกครอง (จังหวัดชายแดนภาคใต้)	1
แผนที่แสดงเส้นเขตแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ที่ได้มีการตกลงกันแล้ว)	34 . 1
แผนที่ปากแม่น้ำ โกลก	35 . 1
แผนที่แสดงเขตเศรษฐกิจเปิดเสรี	36 . 1
แผนที่แสดงที่ตั้งด่านศุลกากรจังหวัดชายแดนภาคใต้	37 . 1

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของการวิจัย

พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ จังหวัดยะลา สตูล ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะ เฉพาะแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพิจารณาในด้านความมั่นคง ด้านสังคมจิตวิทยาหรือด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้การแทรกแซงจากต่างประเทศ ยั่วยุและอิทธิพลมืดในพื้นที่ก่อให้เกิดสถานการณ์หาตระแวง ต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เป็นระยะ ๆ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยถือว่าเป็นพื้นที่อ่อนไหวต่อความมั่นคง และได้พยายามหาหนทางแก้ไขมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบรรลุผลสำเร็จพอสมควร แต่ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่จำเป็นต้องหาทางแก้ไขอย่างต่อเนื่องต่อไป

ในระหว่างที่ผ่านมาได้มีนักวิชาการเป็นจำนวนมากให้ความสนใจต่อปัญหาของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลในหลายด้าน มีมุมมองรวมทั้งทัศนะที่แตกต่างกันไป โดยบางท่านพิจารณาในปัญหาส่วนรวม บางท่านทำการวิจัยเฉพาะเรื่อง รวมทั้งได้ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าอย่างมากแต่ส่วนใหญ่มิได้นำมาพิจารณาใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เนื่องจากผลงานการวิจัยเหล่านี้ยังอยู่อย่างกระจัดกระจายตามสถาบันต่าง ๆ มิได้มีการรวบรวมและจัดระเบียบไว้อย่างเป็นหมวดหมู่แต่ประการใด ในบางส่วนเป็นเอกสารลับและลับมากไม่สามารถเปิดเผยได้

ดังนั้น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จึงเห็นควรวีให้มีการสำรวจเอกสารวิจัยทั้งหมดและนำมารวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อที่จะได้ใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจระดับนโยบายต่อไป และในการนี้จึงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเอกสารการวิจัยฉบับนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์และขอบข่ายการวิจัย

เอกสารการวิจัยฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมบทคัดย่อ เอกสารการวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวกับปัญหาห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการดำเนินงานในช่วงปี 2521 - 2532 ซึ่งได้แก่ วิทยานิพนธ์หรือปริญญาโท เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เอกสารวิจัยของส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่โดยภาคเอกชน

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นำมาจัดระเบียบ เป็นหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการวางแผนตัดสินใจระดับนโยบายและเป็นข้อพึงระวังในระดับปฏิบัติต่อไป

ด้านความมั่นคง มีการเคลื่อนไหวของขบวนการกองโจรที่มีอุดมการณ์การเมืองแตกต่างกันอยู่เสมอ ๆ

ด้านสังคมจิตวิทยา ราษฎรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษายาวีในชีวิตประจำวัน มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง

ด้านเศรษฐกิจ ฐานเศรษฐกิจแคบขึ้นอยู่กับการผลิตด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก ราษฎรยากจน

ขอบเขตงานวิจัย

เอกสารที่มีการจัดเก็บตามห้องสมุดหรือหอสมุดของมหาวิทยาลัย และห้องสมุดของหน่วยราชการทั่วประเทศไทย เพื่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องปัญหาในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ สุดล บัดตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลา มีอยู่มากมายหลายหมวดหมู่ หลายลักษณะ ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยโครงการนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของข้อมูลที่จะใช้วิเคราะห์ไว้ว่า

1. เป็นงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ชัดเจน เป็นงานที่ศึกษาสภาพปัญหาของพื้นที่จังหวัดชายแดน มีการวิเคราะห์ ทาบทรูปและ เสนอแนะแนวทางแก้ไข

2. ครอบคลุมสภาพปัญหาด้านใหญ่ ๆ 5 หมวดคือ

2.1 ด้านสังคมจิตวิทยา

2.2 ด้านการเมืองการปกครองภายใน

2.3 ด้านการเมืองต่างประเทศ

2.4 ด้านเศรษฐกิจ

2.5 ด้านความมั่นคง (ป้องกันประเทศ)

3. เป็นงานวิจัยที่ทำเฉพาะในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด สุดล บัดตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ยกตัวอย่างเช่น

- สำอาง หิรัญบุรณะ, อนุไร พงษ์ทองเจริญ และประพาศน์ พงษ์ประภา รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาของเด็กภาคใต้ในการเรียนภาษาไทยกลาง, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

วิธีการคัดเลือก (1) งานวิจัย (2) ปัญหาการศึกษาภาษาไทย (3) ภาคใต้ คือ พื้นที่ที่เป็นตัวกำหนดในการทำวิจัย (4) ระยะเวลา พ.ศ. 2526 (อยู่ในช่วงเวลา พ.ศ. 2521-2532)

- จักรพันธ์ วงษ์บุรณาวาทย์, ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไขตามทัศนะของกรรมการอิสลามประจำมัสยิด, ฝ่ายวิจัยวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2524.

วิธีการคัดเลือก จากการพิจารณาข้อมูลเอกสารงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า มีเงื่อนไขครบตามที่กำหนดคือ เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไข จึงนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ (1) งานวิจัย เป็นเอกสารส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (2) ปัญหา เสนอสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น (3) พื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (4) ระยะเวลา พ.ศ. 2524 (อยู่ในช่วงเวลา พ.ศ. 2521-2532)

4. ไม่รวมเอกสารดังต่อไปนี้

เอกสารพวกสถิติรายปี รายงานสภาวะเศรษฐกิจภาคใต้ราย 6 เดือน รายงานอุตสาหกรรม รายงานการเกษตร รายงานสภาวะการเงินและการคลัง รายงานด้านสาธารณสุข แรงงาน เอกสารภาวะเศรษฐกิจภาคใต้และอุตสาหกรรม ซึ่งจัดพิมพ์โดยกระทรวงที่รับผิดชอบ ดังเช่นข้อมูลต่อไปนี้

"สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน สมุทรายงานสถิติภาค(ภาคใต้), สำนักงานสถิติแห่งชาติ,

2529."

ข้อมูลลักษณะนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสมควรมีการจัดเก็บรายงานประจำปีสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนนโยบายหรือวิเคราะห์เปรียบเทียบในเรื่องทั่วไป การมีการจัดเก็บเป็นข้อมูลต่อเนื่อง ในงานวิจัยนี้ไม่สามารถนับเอกสารข้างต้นเป็นข้อมูลวิจัยของโครงการนี้ได้

"การประชุมวิชาการเรื่อง ปัญหาและลู่ทางในการพัฒนาทรัพยากรของประเทศในภาคใต้ 15-16 มกราคม 2524 สมาคมเศรษฐกิจการเกษตรแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์"

งานนี้ถึงแม้จะมีเรื่องปัญหา มีการเสนอแนะลู่ทางในการพัฒนาทรัพยากร และเป็นพื้นที่ภาคใต้ จากการศึกษาพบว่าเป็นการเสนอบทความตามแนวความคิดของวิทยากรที่อภิปรายในการประชุมนี้ ไม่ได้มีพื้นฐานมาจากงานวิจัย ที่มีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบจึงไม่สามารถจะใช้เป็นข้อมูลได้

4. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยจะค้นคว้าเอกสารจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ จาก 3 แหล่งเป็นหลัก คือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ หอสมุดของหน่วยราชการ ดังต่อไปนี้

4.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศ 12 แห่ง

- (1) หอสมุดดุสิต หอสมุดธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- (2) สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- (3) หอสมุดมหาวิทยาลัย เชียงใหม่
- (4) หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- (5) สำนักงานบรรณสารการพัฒนาศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- (6) หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
- (7) หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
- (8) หอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- (9) หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา
- (10) สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
- (11) สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- (12) สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล

4.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ 2 แห่ง

- (1) University of Kebangsaan Malaysia
- (2) University of Sains Malaysia

4.3 ห้องสมุดของส่วนราชการ 8 แห่ง

- (1) หอสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- (2) หอสมุดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- (3) หอสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

- (4) ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (สพต.)
- (5) ห้องสมุดสถาบันไทยคดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- (6) ห้องสมุดศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (7) ห้องสมุดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- (8) หอเอกสารแห่งประเทศไทย

วิธีค้นคว้า :

- (1) ผู้ทำวิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการค้นคว้าด้วยตัวเอง
- (2) ใช้ระบบบริการค้นคว้าของห้องสมุด
- (3) ใช้วิธียืมหนังสือข้ามห้องสมุด
- (4) ถ่ายสำเนาเอกสารออกมาวิเคราะห์

5. เนื้อหาการวิจัย

เอกสารวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนหลักดังนี้

ส่วนที่ 1 :

บทนำ

จะกล่าวถึงความจำเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ และขอบข่ายการวิจัย ระเบียบวิธี-การวิจัย เนื้อหาและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ส่วนที่ 2 :

ผลการสำรวจวิจัยและการวิเคราะห์

การนำเสนอถึงวิธีการสำรวจ และนำเสนอการวิเคราะห์โดยใช้ระยะเวลา เป็นหลัก แล้วนำเสนอสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่มาลงด้วยกัน วิธีการปรับตัวของรัฐต่อปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งจะ เห็นแนวโน้ม ความรุนแรง และความสงบของปัญหาเป็นระยะ ๆ อย่างชัดเจน

ส่วนที่ 3 :

รวมบทคัดย่อ และสรุป

เป็นการรวบรวมบทคัดย่อตามหมวดหมู่ที่ได้กำหนดไว้ในส่วนที่ 2 สรุปประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไขจากงานวิจัยที่ศึกษา

ส่วนที่ 4

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

ประกอบด้วยข้อมูลทางสถิติ และแผนที่ แผนที่เกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ประชากรของจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาคผนวกที่ 2 : บทความเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

รายชื่อวารสารไทยที่มีบทความเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวบรวมโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปี 2532

6. ความจำเป็นที่ต้องมีการวิเคราะห์รวบรวมเอกสารงานวิจัย

1. เพื่อความทันสมัยของข้อมูล
2. เพื่อรวบรวมจัดกลุ่มปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้งที่มีอยู่เดิม และอาจจะพบใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้มีการทำวิจัยไว้แล้ว
4. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศเฉพาะเรื่อง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อจะได้ใช้เป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น สำหรับการวางแผนตัดสินใจในระดับนโยบาย โดยเฉพาะข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะนำมาวางแผนปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในลักษณะผสมผสานเพื่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหา ที่มีอยู่อย่างแท้จริงต่อไป

นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลทางกายภาพ เช่น ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำ แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างทางสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมเป็นงานเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว ไม่มีการวิเคราะห์หรือนำไปใช้ประกอบกับส่วนอื่น ๆ เช่น การเปรียบเทียบหรือหาแนวโน้มที่จะมีผลกับการแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ในพื้นที่ จะไม่นำมาเสนอเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการวิเคราะห์ แต่คงจะมีการจัดเก็บอย่างต่อเนื่อง เป็นฐานข้อมูลของพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

ส่วนที่ 2 ผลการสำรวจและการวิเคราะห์

ผลการสำรวจเอกสาร

คณะผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการสำรวจเอกสารหลายรูปแบบด้วยกัน คือ

1. การติดต่อค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งส่วนมากจะมีเอกสารที่จัดว่าเป็นเอกสารลับ ลับมาก หรือปกปิด ห้ามสำเนา หรือนำออกมาจากห้องสมุด เอกสารต่างประเทศ หรือเอกสารหายาก
2. การติดต่อขอขยืมผ่านบริการช่วยค้นคว้าของห้องสมุดต่าง ๆ ขยืมต้นฉบับเอกสาร ถ่ายสำเนา

ซึ่งผู้ค้นคว้า ได้ใช้ตัวย่อ (ข้างท้าย) เป็นการจำแนกสถานที่ที่มีเอกสารที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์จัดเก็บอยู่

จำนวน สถานที่ค้นคว้าทั้งสิ้น 22 แห่ง ในส่วนของเอกสารที่สามารถเปิดเผยได้ทั่วไปเป็น

1. สำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 12 แห่ง
 - (1) หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.หาดใหญ่)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112
 - (2) สำนักวิทยบริการ (มอ.ปัตตานี)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อ.เมือง จ.ปัตตานี
 - (3) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 130 ถ.ห้วยแก้ว อ.เมือง จ.เชียงใหม่
 - (4) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ หน้าพระลาน กรุงเทพฯ 10200
 - (5) สำนักงานบรรณสารการพัฒน (นิด้า)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
 - (6) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ศ.ก.ท่าพระ)
มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ 10200
 - (7) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ศ.ก.สนามจันทร์)
มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม
 - (8) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002
 - (9) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.ประสานมิตร)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
ถนนสุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110
 - (10) สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.สงขลา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา
 - (11) สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ม.ส.ธ.)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

(12) สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)

มหาวิทยาลัยมหิดล 198/2 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

2. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ 2 แห่ง

(1) University of Kebangsaan Malaysia (UK.)

43600 BANGI, SELANGOR Malaysia

(2) University of Sains Malaysia (USM.)

11800 USM Pulau Pinang, Malaysia

3. ห้องสมุดของส่วนราชการ 8 แห่ง

(1) ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กองบัญชาการทหารสูงสุด
ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ 10400

(2) ห้องสมุดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักนายท)

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10300

(3) ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

962 ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ 10100

(4) ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (สพต.)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (สพต.)

618 ถนนนิคมมักกะสัน กรุงเทพฯ 10400

(5) ห้องสมุดสถาบันไทยคดี (มธ.)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ หน้าพระลาน กรุงเทพฯ 10200

(6) ห้องสมุดศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ.สุขยางค์ อ.เมือง จ.ยะลา

(7) ห้องสมุดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (มท.)

หน้าพระลาน กรุงเทพฯ 10200

(8) หอเอกสารแห่งประเทศไทย (หอเอกสาร) ๑

ท่าवासกรี เทเวศน์ กรุงเทพฯ

การจัดเก็บเอกสารของสำนักหอสมุด และห้องสมุดต่าง ๆ ในการค้นคว้าพบว่ามี ความซ้ำซ้อนกันเป็นส่วนใหญ่ ในการนำเสนอข้อมูล งานวิจัยครั้งนี้จึงเสนอผลงานโดยแยกออกตามระยะ เวลาที่ทำวิจัยเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2521-2532 รวม 97 เรื่อง แยกการเสนอแบบจัดกลุ่มข้อมูล 5 ด้านตามที่ตั้งไว้ข้างต้น เนื่องจากงานวิจัยแต่ละชิ้นจะนำเสนอรวม ๆ หรือหลาย ๆ ด้าน ยากแก่การจัดหมวดหมู่ตาม ที่ ศอบต.ต้องการ

๑ เอกสารส่วนใหญ่ (ยกเว้น วปอ.) จะมีจัดเก็บอยู่ในหอเอกสารแห่งประเทศไทยในการค้นคว้าผู้วิจัย ใช้วิธีสอบทานบางส่วนกับหอเอกสาร

ตารางแสดง จำนวนงานวิจัย แยกตามรายปี

ระยะเวลา	จำนวน
2521	8
2522	3
2523	6
2524	4
2525	10
2526	12
2527	8
2528	8
2529	6
2530	6
2531	2
2532	5
เอกสารภาษาอังกฤษ	11
เอกสาร ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	8
รวม	97

ในการนำเสนอผลการสำรวจงานวิจัยส่วนใหญ่ เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ในรูปแบบของ การผสมผสาน วิธีการแก้ปัญหาหลายๆ ด้านเข้าด้วยกัน และมักจะเสนอแนะให้ทำไปพร้อมๆ กัน

เอกสารที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร แบบนำร่อง (Pilot Project) ตารางจะมีการศึกษารายละเอียดในด้านอื่นๆ เพื่อรวบรวมเป็นสารสนเทศของจังหวัดชายแดน ภาคใต้ทุกเรื่อง โดยจัดทำให้ทันสมัยอยู่เสมอแล้ว จะใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบาย และมาตรการ ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ข้อมูลทีสำรวจแยกตามรายปี

ปี พ.ศ. 2521

1. เกษม เฉลี่ยศักดิ์. ความเชื่อของบิดามารดาเกี่ยวกับอบรมเลี้ยงดู และความกลัวของเด็กวัยก่อนเรียนในสี่จังหวัดภาคใต้, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2521. (มศ. ประสานมิตร)
2. จารุ จาติกานนท์, พล.ต. กองอำนวยการรักษาความสงบในจังหวัดชายแดน, วบอ.; 2520-2521. (วบอ.)
3. ดุญา บิน อาดีเราะห์. มุสลิมไทย, กรุงเทพมหานคร : น้ำหยาด; 2523. (320.9593 ด45ม.). (มธ., จุฬา)
4. นันทวรรณ กุสว้าง. ปัญหาชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้, ม.ป.ท., สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย; 2521. (362.84 น215ป.). (มอ.หาดใหญ่, มอ.ปัตตานี, มธ., จุฬา, มท.)
5. ประสานงานปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้, ศูนย์. รวมบทความทางวิชาการเกี่ยวกับมุสลิม, เอกสารในงานที่ระลึกในพิธีการเปิดสัมมนาคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างวันที่ 11-16 ธันวาคม 2521. (ศอบต., มท., สำนักนายกฯ)
6. พัทยา สายหุ, "ลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมของเศรษฐกิจการทำสวนยางของชาวสวนในจังหวัดชายแดนภาคใต้". กรุงเทพ; สมาคมสังคมศาสตร์; 2521. (มช., จุฬา, มช.)
7. สมโชติ อ๋องสกุล, "การปฏิรูปการปกครองของมณฑลปัตตานี พ.ศ. 2449-2474", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2521. (มช., จุฬา, มธ., มศก.ท่าพระ)
8. สหัตตรา ดวงหัตตราและคณะคนอื่น ๆ, "ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย-บทศึกษาเฉพาะกรณีไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดภาคใต้", ใน ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย, หน้า 161-274. ลิขิต อีจเวรัตน์, ผู้รวบรวม กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา; 2521. (323.1593 ล31ข.). (มธ., จุฬา, มม., นิด้า, มช., มช., มอ.หาดใหญ่, มอ.ปัตตานี, มศก.ท่าพระ, มศก.สนามจันทร์)

ปี พ.ศ. 2522

1. บรรจบ พงษ์โสภณ, พล.ต. ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน, การศาสนาและการปกครองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ วบอ.; 2521-2522. (วบอ.)
2. ประธานราชการ, กรมการปกครอง. รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้นำทางศาสนาอิสลามที่มีต่อข้าราชการไทยมุสลิม พ.ศ. 2522. (มท., ศอบต.)

3. สุขุม ไพรัชการ. ภาควิชา : ของไทยหรือมาเลเซีย? (ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทย-มาเลเซีย) กรุงเทพมหานคร : ปะการัง; 2522. 262 หน้า. ภาพประกอบ. (327.17 ส41ก). (มธ., จุฬา)

ปี พ.ศ.2523

1. ชำ เลื่อง วุฒิจันทร์, ศาสนาและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี; 2523. (สำนักนายฯ, มธ., มอ.หาดใหญ่, มอ.ปัตตานี, จุฬา, มท., ศอบต.)
2. ดลมนรจณ์ บากา, การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อทางศาสนาและผลกระทบที่มีต่อลักษณะสังคม เศรษฐกิจและแนวการดำเนินชีวิตของชาวพุทธและชาวมุสลิมในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล; 2523 อัดสำเนา (มอ.ปัตตานี, มม.)
3. ดอนแม็ค, นามแฝง. ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะแก้ได้อย่างไร. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต; 2523. (320.9593 ค19ป). (มธ., จุฬา, มอ.หาดใหญ่, มอ.ปัตตานี, มม.)
4. ประสิทธิ์ วรเนตร, พล.ต. ปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้กับความมั่นคงแห่งชาติ, วปอ.; 2522-2523. (วปอ.)
5. เรืองยศ จันทรศิริ. สถานการณ์สามจังหวัดภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : สารศึกษาการพิมพ์; 2523. 401 หน้า. (320.9593 ร6112ส). (มธ., มอ.หาดใหญ่, นิด้า, มศว.สงขลา)
6. วินัย ดรารวมพัฒน์. ทัศนคติของคนไทยในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อประเทศสหพันธ์มาเลเซีย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2523. 300 หน้า. ตาราง (324.09593 จ35ท). (มธ., จุฬา, มอ.หาดใหญ่, มศว.สงขลา)

ปี พ.ศ.2524

1. อวีวรรณ วรณประเสริฐ, พีรยศ ราธิมมูลาและมานพ จัดดีกุษา. ประเพณีที่ช่วยผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยพุทธกับไทยมุสลิม.ยะลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี; 2524. 159 หน้า. ภาพประกอบ (มอ.ปัตตานี, มอ.หาดใหญ่, มม., มธ., จุฬา)
2. ทัดนีย์ พรหมไพจิตร "แนวทางการจัดสวัสดิการแก่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสามยอด ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี, วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2524. (มอ.ปัตตานี, มธ.)
3. พลิก สระวาสี, พล.ร.ต. การปราบปรามความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วปอ.; 2523-2524. (วปอ.)

4. มหิตล, มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, การศึกษาวัยเพื่อหาข้อประสมและรูปแบบการดำเนินการศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) กรุงเทพฯ; 2524. (มม., มธ., จุฬา, นิด้า)

ปี พ.ศ.2525

1. นพดล บุญชู, พล.ต. ขบวนการโจรก่อการร้ายกับผลกระทบต่อความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้, วปอ.; 2524-2525. (วปอ.)
2. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, คณะ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี. หลักกฎหมายอิสลาม: ภาควิชาครุศาสตร์และมรดก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม; 2525. (มอ.ปัตตานี, มธ., จุฬา, มม.)
3. มานพ จิตต์ภูษา, ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ และพีรยศ ราชิมมูลา. ความร่วมมือระหว่างไทยและมาเลเซียในการปราบปรามกองกำลังที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลไทยและมาเลเซีย. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี; 2525. 300 หน้า. (อ 322.5 ม25ด). (มอ.ปัตตานี, มอ.หาดใหญ่, มธ., จุฬา, นิด้า, มม.)
4. ลินพิชญ์ สัจจพันธ์, พล.ต.ต. มาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้; 2524-2525. (วปอ, มธ)
5. สมแก้ว รุ่งเลิศเกียรติกร, การศึกษาระบบตลาดราคาและต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสังคมไทยมุสลิมกับไทยพุทธ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2525. (มอ.หาดใหญ่, มธ.)
6. สีดดา สอนศรี, วรรณกรรมพื้นบ้านภาคใต้ : โลกทัศน์ทางรวมเครือญาติและครอบครัว ทางการศึกษาทางศาสนาและทางการเมือง. (รายงานวิจัย สถาบันไทยคดีศึกษา, 2525) (มธ.)
7. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, สรุปแนวทางการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ; 2524. (มอ.ปัตตานี, ศอบต., มธ., จุฬา)
8. สุทธิพงษ์ พรหมไพจิตร และมานพ จิตต์ภูษา. ความยากจนของชาวไทยมุสลิมในเขตชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี; 2525. 223 หน้า. (อ 339.46 ส44ค). (มอ.ปัตตานี, มธ., ศอบต.)
9. อังคณา บุญสิทธิ์. "บทบาทของผู้นำศาสนาอิสลามกับปัญหาอาชญากรรมในสามจังหวัดภาคใต้" วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2525. ข(ว 364.24 อ112บ). (มม., มธ., จุฬา)

10. อำพร วัลย์โกศล, จงพิศ ตีร์รัตน์และสมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร, ศึกษาภาวะการทำงานของ
แรงงานในอุตสาหกรรมขนาดย่อมเขตจังหวัดสงขลา, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลา-
นครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2525. (มอ.หาดใหญ่)

ปี พ.ศ.2526

1. จีรภา วรเสียงสุข, การพัฒนาประเทศกับพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คณะมนุษยศาสตร์และสังคม-
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2526. (มอ.ปัตตานี)
2. ชอบ ภูณาดง. การศึกษาสภาพปัญหาการเข้าชั้นในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จ.นราธิวาส.
ม.ป.ท.; 2526. 83 หน้า. (อ 372.1 ซ19ก). (มธ.)
3. ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, ชัยวัฒน์ สภาอานันท์และสุรินทร์ พิศสุวรรณ. ภูมิหลังชาวไทยมุสลิมใน
ประเทศไทยและปัญหาอิสลามในสี่จังหวัดภาคใต้. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์; 2526. 109 หน้า. (959.3 ค31ก). (มธ.)
4. ชาลิต ตีร์ภิรมย์, บทบาทสตรีทางการบริหารในภาครัฐบาล กรณีศึกษาในจังหวัดสงขลา คณะวิทยา-
การจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2526. (มอ.หาดใหญ่)
5. ประเสริฐ ชูสิงห์, ดำเนินมทางอาชีพของเยาวชนชนไทยมุสลิม ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี, ตีพิมพ์ใน รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัย-
สงขลานครินทร์ ครั้งที่ 2 27-28 มกราคม 2526 ณ ห้องสมุดคุณหญิงหลงฯ วิทยาเขตหาดใหญ่
(มอ.ปัตตานี)
6. จีรภา วรเสียงสุข, การพัฒนาประเทศกับพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี 2526 (มอ.ปัตตานี)
7. ไพรัช วัชรพันธ์, ธุรกิจการเลี้ยงสุกรกับปัญหาการตลาดในอำเภอหาดใหญ่ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ 2526 (มอ.หาดใหญ่)
8. ประเสริฐ ชูสิงห์, เปรียบเทียบค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ประเพณีและศาสนาระหว่างเยาวชน
ในเขตเขตการศึกษา 2 และเขตการศึกษา 4 ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
สงขลานครินทร์; 2526. (มอ.ปัตตานี, มศว.สงขลา)
9. มะเนาะ ยูเด็น และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัยเรื่องห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา
นราธิวาส สตูล และสงขลา) กับการบริหารงานของรัฐ : ศึกษากรณีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2526.
146 หน้า. (อ 351.03 ม11ร). (มอ.ปัตตานี, มธ., จุฬา)

10. สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. การพัฒนาการเมืองในระบบ : การแสวงหาทฤษฎี. กรุงเทพฯ : เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม; 2526. (มอ.หาดใหญ่, มท. จุฬา)
11. สำอาง หิรัญบุรณะ และคณะ, รายงานวิจัย เรื่องการศึกษาปัญหาของเด็กภาคใต้ในการเรียนภาษาไทยกลาง. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร; 2526. (มศว. ประสานมิตร, จุฬา)
12. ศรีนยา บุณนาค, บทบาทของศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่; เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม, 2526. (มอ.หาดใหญ่, นิด้า, มม.)

ปี พ.ศ. 2527

1. ชัยวัฒน์ สภาอานันท์. อิสลามกับความรุนแรง : การศึกษาเฉพาะกรณีเหตุการณ์รุนแรงในสี่จังหวัดภาคใต้ประเทศไทย พ.ศ. 2519-2524. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์; 2527. (มธ., นิด้า, มม.)
2. จิตติมา ระเด่นอาหมัด, ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการย้ายเข้าและย้ายออกของประชากรในจังหวัดปัตตานี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2527. (มอ.ปัตตานี, มอ.หาดใหญ่)
3. ฉลาด นิยมไทย, พล.ต. ปัญหาที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในภาคใต้ วบอ.; 2526-2527. (วบอ.)
4. ดลมนรจรรย์ บากา และคณะ, การศึกษาคือความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาสู่ผู้นำไกล-ลก ปัตตานี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2527. (มอ.ปัตตานี, มอ.หาดใหญ่)
5. ธานินทร์ พะเอม, นโยบายการแก้ไขปัญหาคือความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สารนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527. (มธ., จุฬา)
6. มานิต จรินทร์เวช, การป้องกันและลดความขัดแย้งทางศาสนาเป็นการเสริมสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้, วบอ. 2526-2527. (วบอ.)
7. สุรินทร์ พิศสุวรรณ และชัยวัฒน์ สภาอานันท์. สี่จังหวัดภาคใต้กับปัญหาสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์; 2527. (323.4 ส47ส). (มธ., มอ.หาดใหญ่, มอ.ปัตตานี, นิด้า, USM., UK.)
8. หาญ สีนานนท์, อุดมการณ์ทางการเมือง เจริญวิทย์การพิมพ์; 2527.

ปี พ.ศ. 2528

1. ถาวร เกียรติทับทิว และเฉลิมพล สัตถาภรณ์, ตัวกำหนดและผลกระทบของการย้ายถิ่นของสตรีในภาคเหนือ เพื่อทำงานในธุรกิจบริการในหาดใหญ่สงขลา. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2528. (มอ.หาดใหญ่, จุฬา)
2. รัชณี กัลยาณคณาวัดี, แนวทางโน้มทางการศึกษา : เปรียบเทียบสังคมไทยพุทธและไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม; 2528. (มอ.หาดใหญ่, มศว.สงขลา)
3. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อความแตกต่างในความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย; 2528. (มอ., ศอบต., มธ., จุฬา)
4. วิโรจน์ ราชรักษ์, การเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย วปอ.; 2527-28. (วปอ.)
5. สงบ ศรีลัมภ์, น.อ.ทหารกับความมั่นคงสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วปอ.; 2527-2528. (วปอ.)
6. สวาสดิ์ ปุ้ยพันธ์วงศ์, การพัฒนาไฟฟ้าในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ วปอ.; 2527-2528. (วปอ.)
7. สุไลพร ศรีถ่อน, เจตคติของนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันผลิตครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการปกครองของไทย. ศึกษานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา; 2528 ภัตสำเนา. (มศว.ประสานมิตร, มศว.สงขลา)
8. สุกุล คลองไทร, การศึกษาเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจผู้บริโภคระหว่าง ไทยพุทธในหมู่บ้านน้ำดำ และไทยมุสลิมในหมู่บ้านทุ่งโพธิ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2528. (มอ.ปัตตานี, มอ.หาดใหญ่)

ปี พ.ศ. 2529

1. เจษฎา อรุณีพัฒพงษ์, "การปรับทัศนคตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส. วท.รัฐศาสตร์ดุขุภัณฑ์ จุฬา; 2529. (จุฬา, มธ., นิด้า)
2. ยุติธรรม, กระทรวง. การสัมมนาใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลาและสตูล. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์; 2529. (มธ., จุฬา)
3. ส่งเสริม วายโสภา, พล.ต. แนวความคิดในการต่อสู้เพื่อเอาชนะการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วป.อ.; 2528-2529. (วปอ.)

4. สมบูรณ์ พุทธิจักร. การใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลาและสตูล วพ. นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2529.
5. อัจฉรา บุญชู, ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและความเชื่อในศาสนาของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ของไทย วพ.จิตวิทยา จุฬา; 2529. (มธ., จุฬา)
6. วัฒนา ประทุมสินธุ์ และคณะ, พฤติกรรมมารักกันของประชาชนในภาคใต้ของประเทศไทย (พื้นที่ศึกษาจังหวัดปัตตานีและสงขลา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2529 (มอ.หาดใหญ่, มอ.ปัตตานี)

ปี พ.ศ.2530

1. คณะกรรมาธิการวิสามัญ เพื่อพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาจังหวัดสตูลเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษและการพัฒนาระบบส่งน้ำให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง เชื่อมโยงมหาสมุทรอินเดีย (ทะเลอันดามัน) กับมหาสมุทรแปซิฟิก (ทะเลจีนใต้) ของรัฐสภา, ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสตูล, เอกสาร-โรเนียวเย็บเล่ม 2530, (สศช., รัฐสภา)
2. จักรกฤษณ์ นรนิติพัฒนาการ, ทวี สวนมาลีและปริญญา อุดมทรัพย์. รายงานการวิจัยเรื่องการปกครองท้องถิ่นที่ต่างวัฒนธรรม : สถานการณ์ในบริเวณห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2530. 180 หน้า. (อ 320.0593 จ11ร). (มธ., นิด้า)
3. ดร.ณิ บุญทิบาล. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสกับจังหวัดสตูล ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา. สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา; 2530. (มศว.สงขลา, สถาบันทักษิณคดีศึกษา, มอ.หาดใหญ่)
4. ผาสุข กุลละวณิชย์, พัฒนาภาคใต้ วปอ.; 2529-2530. (วปอ.)
5. วิศิษฐ์ อัจฉิมวงษ์, พล.ต., ปัญหาห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ วปอ.; 2529-2530. (วปอ.)
6. สมิหรา จิตตลดากร และคณะ, การสำรวจสถานการณ์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม; 2530. (ศอบต., มอ.หาดใหญ่, มธ.)

ปี พ.ศ.2531

1. สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, คุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมและการสนองต่อรัฐบาล. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2531. (มธ.)

2. สมบัติ จันดาคำ, อิทธิพลของวิธีเสนอให้เรียน และเพศของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนคำ และการคงอยู่ของการเรียนรู้ของนักเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์จัดวิทยากรศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี; 2531. (มอ.ปัตตานี)

ปี พ.ศ.2532

1. จารี กาลดิษฐ์ ทิพย์รัตน์, การศึกษา ปัญหาสังคมชนบทภาคใต้ที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยซึ่งตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2529. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา; 2532. (มศว.สงขลา, มศว.ประสานมิตร)
2. เมธี ธรรมรังสี, พล.ต. ชาวไทยมุสลิมสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับความมั่นคง วป.อ.; 2531-2532. (วปอ.)
3. สงคราม ชื่นภิบาล, แนวทางแก้ไขปัญหความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 5 ปีข้างหน้า วป.อ.; 2531-2532. (มอ.หาดใหญ่, มธ., จุฬา, นิด้า, มม.)
4. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสี่จังหวัดภาคใต้, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม; มีนาคม 2532. (สศช., สพด.)
5. ศิริรัตน์ บำรุงภรณ์, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ และไม่ยอมรับนวัตกรรมของชาวนา : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2532. (มธ., จุฬา, มอ.ปัตตานี)

เอกสารภาษาอังกฤษ

1. Chaveewan Vannaprasert, Perayot Rahimmula and Manop Jittpoose. The tradition influencing the social integration between the Thai Muslims. tran. by Prachitr Mahshing and Khate Ratanajarana. Pattani : Prince of Songkhla University, 1986. 213 p. (Ref 305.89593 C512T); 2529. (USM., มอ.ปัตตานี)
2. French, Jin, A Survey of Family Planing Attitudes Among the Islamic Leadership in Southern Thailand, University of Sains Malaysia. (UK.)
3. Ghlan-Sawar Yousof, Feasting of The Spirits : The Berjamu Ritual Performance in The Kelantance Wayang Siam Shadow Olay, University of Kebangsaan. (UK.)
4. Lim, Joo-Jock and Aldershot, Vani S., eds. Armed Communist Movements in Southeast Asia. Hants : Gower, 1984. 204p. (322.420959 L732A). (UK.)
5. Masterson, James F., Treatment of The borderline adolescent a development approach, University of Sains Malaysia. (USM.)
6. Mohamed Yusoff Ismail, Buddists in a Muslim State : The Siamese of Kelantan, university of Kebangsaan Malaysia; 1986. (UK., มอ.ปัตตานี)
7. Roger Kershaw, Native But Not Bumiputera : Crisis and complexity in the Political Status of The Kelantan Thais After Independence, University of Kebangsaan Malaysia. (UK.)
8. Surin Pitsuwan, Islam and Malay Nationalism " a Case Study of the Malay-Muslims of Southern Thailand. Bangkok : Thai Khaki Research Institue, Thammasat Univesity, 1985. 297p. Z305.89920593 S961I). (USM., UK., มอ.)
9. Surin Pitsuwan, Issues Affecting Border Security Between Malaysia and Thailand. Research Center, Faculty of Political Science Thammasat University, 1982. 47p. (327.5930595 S961J). (USM., มอ.)
10. Yuangrat Wedal, The Thai Radicals and the Communist Party : interaction of ideology and nationalism in the forest, 1975-1980. Singapore : Maruzen Asia, 1983. 87p. (324.2593075 Y94T). (UK., มอ.ปัตตานี)
11. John Taylor and Sons and others, Songkla Lake Basin Planning Study, Final Report, October 1985) (สศช. สพด.)

เอกสาร ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

พิจารณาจากข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงจะเป็นข้อมูลหลังจากปี พ.ศ. 2521. จึงได้นำมารวบรวมไว้
ด้วย

1. กองประสานราชการ กรมการปกครอง, ทัศนคติของผู้นำทางศาสนาอิสลามที่มีต่อข้าราชการไทยมุสลิม (มท.)
2. จักรพันธ์ วงษ์บุรณาวาทย์, ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไขตามทัศนะของกรมการอิสลามประจำมัสยิด, ฝ่ายวิจัยวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง. (วปอ.)
3. ทรงพล สวาสดิ์ธรรม, สังคมปกครองเมืองของเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษากรณีนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลาและยะลา. (สารนิพนธ์รัฐศาสตร์) (LB 3601ท4). (มธ.)
4. ประสานราชการ, กอง กรมการปกครอง. แผ่นดินไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ไม่ระบุปีที่พิมพ์. (มช., มอ.หาดใหญ่, มท.)
5. ประสิทธิ์ เวชสวรรค์, การพัฒนาการศึกษาเพื่อคุณภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้. วพ.รปศ. Nida 2 (LC 2737 ท9 ด92). (นิด้า,มธ.)
6. รัชณี กัลยาณคุณาวุฒิ, นโยบายและรูปแบบการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ : สภภาพัฒนาและแนวทางแก้ไข ม.ป.ป. เอกสารโรเนียว. (มอ.หาดใหญ่)
7. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา : ม.ป.ป. 24 หน้า. (ถ 320.9593 ค415ส). (สอบด., มอ.ปัตตานี)
8. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม รายงานวิจัย, สรุปแนวทางการพัฒนาป่าชายหาดชายแดนภาคใต้. 25. (HE 497 ท92 ด92). (มธ.)

สรุปของการวิเคราะห์ข้อมูลที่เอกสารงานวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง เปรียบเทียบระหว่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเรียงระยะเวลาตาม พ.ศ. ที่เกิด และการแก้ไขปัญหารัฐ ซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่า การปรับตัวของรัฐ แล้วเรียบเรียงสรุปสภาพปัญหา ตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์และขอบข่ายของการวิจัยไว้แต่ต้น ซึ่งในส่วนของ เอกสารวิจัยที่นำมาประกอบกรวิเคราะห์จะอยู่ในส่วนที่ 3

สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในอดีตและนโยบายของรัฐ

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่อง เกี่ยวเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เกิดขึ้น และสะสมอยู่ในพื้นที่มาเป็นเวลานาน การแก้ไขของรัฐส่วนใหญ่นโยบายที่เหมาะสม แต่ขาดความต่อเนื่องทำให้เกิดกระแสความเรียกร้องในพื้นที่ให้รัฐปรับนโยบายให้เหมาะสมจนเกิดสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นเป็นช่วง ๆ มาตลอดเวลา การศึกษาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตจึงมีประโยชน์ในการวางมาตรการป้องกันสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

ตารางแสดงสถานการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นและการปรับตัวของรัฐ

สถานการณ์ในพื้นที่		การปรับตัวของรัฐ	
พ.ศ.	สถานการณ์	พ.ศ.	นโยบาย/มาตรการ
2106	<u>สมัยอยุธยา</u> ปัตตานีก่อการกบฏ สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ		
2173- 2176	ปัตตานีก่อการกบฏ สมัยพระเจ้าปราสาททอง		ส่วนกลางส่งกองทัพมาปราบ ปราบปรามสิ้นสุดสมัยอยุธยา หัวเมืองมลายู เป็นอิสระ
2325	<u>สมัยรัตนโกสินทร์</u> หัวเมืองมลายูเป็นอิสระ	2328	กรุงเทพฯ ย้ายอำนาจ วังหน้า กรีฑาทัพตีหัวเมืองปักษ์ใต้ถึง กลันตัน ตรัง กานู ควบคุมส่ง เครื่องราชบรรณาการ
2332	ตงกูละมิตดิน ราชยาปัตตานีก่อความไม่สงบ	2332	ปราบปราม ปลดราชยาปัตตานี แต่งตั้งคนใหม่แทน
		2334	แบ่งปัตตานีเป็น 7 หัวเมือง ควบคุมหัวเมืองมลายูอย่างใกล้ชิด ขีดแบ่งแยกเมืองให้ขึ้นกับมณฑล นครศรีธรรมราชและมณฑล สงขลา

สถานการณ์ในพื้นที่		การปรับตัวของรัฐ	
พ.ศ.	สถานการณ์	พ.ศ.	นโยบาย/มาตรการ
2351	ตะโตะ ปักลับ รยาบัตตานี กบฏ		ส่วนกลางปราบปราม
2375- 2381	หัวเมืองทั้ง 7 ก่อกบฏหลายครั้ง พระยาไทรบุรี (ปะแวงรัน) หนีไปพึ่งอังกฤษ		ใช้วิธีปราบปราม ถูกแทรก- แซง โดยการขยายอำนาจ ของอังกฤษตอนบนของแหลม มลายู
		2382	แบ่งแยกการปกครอง แบ่ง ไทรบุรีเป็น 4 หัวเมือง ปะลิส สตูล ไทรบุรี กะบังปาสุ
		2385	ใช้นโยบายผ่อนสั้นผ่อนยาว ให้ พระยาไทรบุรีกลับไปปกครอง เมือง ได้ตั้งเดิม สถานการณ์สงบเป็น ระยะยาวนาน
		2438	พยายามลดอิทธิพลอังกฤษ โดย การปฏิรูปการปกครองให้กลับคืน สร้างกานู อยู่ในความดูแลของ เทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต
2435- 2442	หัวเมืองปักษ์ใต้ไม่พอใจที่ถูกปกครองโดยตรง ต่อต้าน ชัดขึ้นกฎข้อบังคับต่าง ๆ อย่างสงบ โดยเฉพาะรายาระแวงและปัตตานี	2439	รวม 7 หัวเมือง เรียก "บริเวณ หัวเมืองอิสลามปักษ์ใต้ ขึ้นกับ มณฑลนครศรีธรรมราช ส่งผู้- ปกครองจากส่วนกลาง ไป ปกครองโดยตรง
		2441- 2442	ออก พ.ร.บ.ปกครองท้องที่ รศ.116 รวมไทรบุรี ปะลิส สตูลเป็นมณฑลไทรบุรี
2444- 2445	ต่อต้านข้อบังคับลักษณะปกครองหัวเมืองตาม พ.ร.บ.ปกครองท้องที่	2444- 2445	ใช้นโยบายผ่อนปรน ส่งเจ้า- หน้าที่จากส่วนกลางที่มีความ สามารถ และเข้าใจชนบ- ธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม ของพื้นที่มาปกครอง

สถานการณ์ในพื้นที่		การปรับตัวของรัฐ	
พ.ศ.	สถานการณ์	พ.ศ.	นโยบาย/มาตรการ
		2445	ตรา "กฎข้อบังคับสำหรับการปกครองบริเวณ 7 หัวเมือง ร.ศ.120" เพื่อให้เหมาะสมกับจิตใจ สัทธิประเพณีของชาวไทยมุสลิม
		2449	จัดตั้งมณฑลปัตตานีประกอบด้วยปัตตานี บางนรา (นราธิวาส) สายบุรี และยะลา
2452	ไทยทำสนธิสัญญากับอังกฤษ 10 มีนาคม 2452 ยกไทรบุรี กลันตัน ตรัง กานู ปะลิส รวมทั้งเกาะใกล้เคียงให้อังกฤษ		
2453- 2454	เกิดผู้มีบุญจังหวัดยะลาและปัตตานีส่องสมผู้คน	2453- 2468	ปราบปรามความไม่สงบ เปลี่ยนนโยบายไม่ใช้การลงโทษ คัดเลือกข้าราชการที่ดีไปปฏิบัติงานมณฑลปัตตานี
2465	กรณีความไม่สงบ หมู่บ้านน้ำใส อ.มายอ จ.ปัตตานี เกิดการปะทะกันระหว่างพนักงานปกครองท้องถิ่นและราษฎร	2465	นำระบบการปกครองแบบเทศาภิบาลมาใช้ ยุบมณฑลปัตตานีตรากฎข้อบังคับลักษณะการปกครองหัวเมืองชั่วคราว พ.ศ.2465 มีผู้ว่าราชการจังหวัด
		2475	เปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบบประชาธิปไตย เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
		2476	ให้ทุกเมืองขึ้นกับกระทรวงมหาดไทยยกเลิกมณฑล
2487- 2488	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนราธิวาสยื่นเรื่องราวร้องทุกข์การใช้ พ.ร.บ.วัฒนธรรม ก่อให้เกิดปัญหาทางศาสนากับประชาชนในพื้นที่	2488- 2490	สร้างนโยบายผ่อนปรนเข้าหาหลักศาสนาและขนบธรรม-

สถานการณ์ในพื้นที่		การปรับตัวของรัฐ	
พ.ศ.	สถานการณ์	พ.ศ.	นโยบาย/มาตรการ
2490- 2491	เกิดกรณีหะยีสุหลง ซอฮิสระ ในการจัดการท้องถิ่น และถูกจับในข้อหากบฏ	2490	นิยมประเพณีของท้องถิ่น พ.ร.บ. ศาสนูปถัมภ์ ฝ่าย-อิสลาม พ.ร.บ. การใช้ ก.ม. อิสลาม พ.ร.บ. มีสียัดอิสลาม ตั้งคณะกรรมการดูแล ปรับปรุงแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการปกครอง 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรับปรุงแก้ไขสภาพปัญหาและส่งเสริมตามลักษณะความต้องการของพื้นที่
2491	กบฏดุซงญอ เคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดนยืนหยัดต่อสู้สหประชาชาติและการแทรกแซงของขบวนการต่างประเทศ	2492	ตัดสินคดีหะยีสุหลงและพรรคพวกจำคุก 7 ปี (เด็ดจริง ๓ ปี 6 เดือน พ.ศ. 2495 ปลอภัยกลับ)
2497	หะยีสุหลงกับพวก 2 คน หายสาบสูญ	2497	เกิดการเรียกร้องให้สืบสวน
		2501	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (มีดาโต๊ะยุติธรรม) ตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ชุดที่ 1
		2502	ตั้งคณะกรรมการประธานกรรมการ 4 จังหวัดภาคใต้ ร.ม.ต. มหาดไทยเป็นประธาน

สถานการณ์ในพื้นที่		การปรับตัวของรัฐ	
พ.ศ.	สถานการณ์	พ.ศ.	นโยบาย/มาตรการ
2503	มีการจับกุมองค์การแบ่งแยกดินแดน ซึ่งมีตัวแทนอยู่ใน 4 จังหวัดภาคใต้เตรียมแผนก่อความไม่สงบในเดือนมีนาคม 2504 เตรียมต่อสู้ข้ออาวุธ	2504	ตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ ชุดที่ 2
2505- 2510	เกิดโจรระเบิดขอก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี	2506	เปลี่ยนชื่อพื้นที่จาก 4 จังหวัดภาคใต้เป็นจังหวัดชายแดน-ภาคใต้รวมสงขลา
2507	เปาะสู ถูกจับข้อหากบฏ (ถือว่าเป็นผู้เริ่มวางรากฐานจัดหน่วยกำลังถืออาวุธของขบวนการภายในประเทศเป็นคนแรก)	2507	จัดตั้งศูนย์ประสานงานการ-ปกครองจังหวัดชายแดนภาค-ใต้ปรับปรุงการศึกษาท้องถิ่น (บอเนาะ) ให้เป็นโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม
2511- 2512	ราชการใช้แผนปราบปรามพิเศษทางจนถึงปัจจุบัน		กรม.อนุมัติโครงการคัดเลือกนักเรียนไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก
2513	ขจก. สุ่มสังหารเจ้าหน้าที่ที่ อ. รือเสาะ		
2514	ขจก. สังหาร 8 ศพที่นิคมสร้างตนเองบ้านควน-กาหลง จ.ยะลาและมีการลอบสังหาร จับตัวเรียกค่าไถ่		
2518	กรณีสะพานกอดอ สายบุรี ปัตตานี ชาวไทยมุสลิมถูกสังหาร 5 ศพเกิดเดินขบวนชุมนุมประท้วงหน้าศาลากลางจังหวัดปัตตานี	2518	ตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นำหน้าที่ปราบปราม การก่อ-การร้ายต่าง ๆ
		2519	ตั้งคณะกรรมการเร่งรัดพัฒนา-ภาคใต้
		2520- 2524	กำหนดโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ-จังหวัดชายแดนภาคใต้ในแผนพัฒนา-เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) ส่งเสริมสนับสนุน

สถานการณ์ในพื้นที่		การปรับตัวของรัฐ	
พ.ศ.	สถานการณ์	พ.ศ.	นโยบาย/มาตรการ
	ปัญหาที่ตามมาอยู่เนื่อง ๆ คือ การข่มขู่ให้เกิดความหวาดกลัว การลอบสังหารเจ้าหน้าที่บ้านเมืองและการจับตัวเรียกค่าไถ่ ซึ่งมีอยู่ประปรายเสมอมา	2520	และให้ความสะดวกแก่การปฏิบัติศาสนกิจของประชาชนในพื้นที่
		2520	จัดทำโครงการประสานสัมพันธ์ผู้นำศาสนาอิสลาม
		2521	ตั้งคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระดับชาติ)
			ตั้งคณะกรรมการพิเศษดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
		2522	ตั้งคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระดับท้องถิ่น)
		2523	คำสั่งนายกรัฐมนตรี 66/2523 เรื่องนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์
		2524	จัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำอธิบายย่อ

1. ขจก. = ขบวนการโจรก่อการร้าย ซึ่งมีหลายกลุ่มด้วยกัน เช่น พวกที่ต้องการตั้งตนเป็นรัฐอิสระ พวกที่ต้องการรวมกับประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และพวกที่ต้องการสถาปนารัฐปัตตานี ดำเนินการเรียกค่าคุ้มครอง จับตัวเรียกค่าไถ่และลอบสังหารเจ้าหน้าที่รัฐ
2. จคม. = โจรจีนคอมมิวนิสต์ มลายา ซึ่งปฏิบัติการอยู่ระหว่างรอยต่อของพื้นที่

จากสถานการณ์ที่สำคัญต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทางฝ่ายรัฐบาลก็ได้พยายามปรับตัวโดยการสร้างนโยบายและมาตรการ เพื่อผ่อนคลายและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่จากการที่เกิดกลุ่มสร้างความไม่สงบในพื้นที่นำเงื่อนไขทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม มาสร้างความขัดแย้งระส่ำระสายในพื้นที่นั้น การปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหของรัฐทำให้ปัญหาคลี่คลายลงไปบ้างดังเช่น นโยบาย 66/2523 ทำให้ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ลดลงจนแทบจะหมดไป การติดต่อร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย) ในกรณีการปราบปราม จคม.ก็ทำให้กลุ่ม จคม.ยุติการปฏิบัติการในป่า วางอาวุธออกมาร่วมพัฒนาชาติไทย การระดมให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์ โดยผ่านทางผู้นำศาสนาเช่น โครงการประสานสัมพันธ์ผู้นำศาสนาอิสลาม ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ รับทราบข่าวสารที่แท้จริง มีความเข้าใจนโยบาย และการพัฒนาพื้นที่ด้านต่างๆ ของรัฐบาล ความร่วมมือสร้างความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ลดปัญหาที่เป็นมาช้านานลง ได้พอสมควร การสัมฤทธิ์ผลที่สมบูรณ์คงจะต้องใช้เวลาสักระยะหนึ่ง

จากการรวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นระหว่างปี พ.ศ.2521-2532 จำนวน 97 เรื่อง จะพบว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเป็นมาในอดีตลดลง ตามผลการวิจัยบางฉบับ พบว่าเป้าหมายของนโยบายเกือบทุกเป้าหมายบรรลุสู่ความสัมฤทธิ์ผล ยกเว้นเป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ

1. ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา

โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา และการใช้ภาษาไทยของประชากรในพื้นที่ จากสถิติการรู้หนังสือและการเรียนต่อในระดับต่าง ๆ ของนักเรียนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับต่ำ หลังปี พ.ศ.2507 การพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (ปอเนาะ) ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และยังมีโครงการรับนักศึกษาโควตาพิเศษจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ทำให้อัตราการรู้หนังสือของประชากรในพื้นที่ดีขึ้นมาก และกลุ่มผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงๆ แบบใหม่กลายเป็นกลุ่มผู้นำของชุมชนด้านคุณภาพชีวิตอนามัย และสาธารณสุข ได้รับการยอมรับ

2. ปัญหาทางการเมือง การปกครองภายในประเทศ

ได้เปลี่ยนแปลงความคิดจากการส่งข้าราชการที่มีปัญหามอญอยู่ไกล ๆ เพื่อเป็นการลงโทษมาเป็นซึ่งคนดี มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นมาปฏิบัติงานในพื้นที่ และมีนโยบายที่จะรับคนที่มีความรู้ ความสามารถในพื้นที่เข้ารับราชการเพิ่มขึ้น ทำให้ปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและราษฎรลดลง ทั้งยังก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป โดยเฉพาะหลังปี พ.ศ. 2519 ที่จัดตั้งคณะกรรมการเร่งรัดพัฒนาภาคใต้ขึ้นแล้ว สถานการณ์รุนแรงต่างๆ ในพื้นที่ ! วันช่วงระยะมาเป็นเวลานาน และเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ เป็นที่ประทับแปรพระราชฐานในภาคใต้เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ความศรัทธาในการปกครองและสถาบันหลักของประเทศลดปัญหาด้านนี้ลง เกือบหมด

1"การสำรวจทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ด้านการเมืองต่างประเทศ

ได้มีการใช้วิธีการทางการทูตสร้างนโยบาย และปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันสร้างความสงบในพื้นที่พรมแดน ซึ่งมีปัญหาด้านความมั่นคงมาช้านาน ทั้งทางด้านการรักษาความปลอดภัยจากขก. จคม. และการปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมายด้านต่าง ๆ เช่น การลักลอบส่งสินค้าข้ามแดน การค้ายาเสพติด ฯลฯ ความร่วมมือต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้อัตนภาพทางการเมืองต่างประเทศ (การแทรกแซงทางการเมืองต่าง ๆ) และแม้แต่ปัญหาน่านน้ำ ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญลงด้วย

4. ทางด้านเศรษฐกิจ

จะเห็นว่าถึงแม้จะมีการพัฒนาปรับปรุงด้านต่าง ๆ มาหลายส่วนแล้วการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นส่วนที่ดำเนินช้ากว่าเรื่องอื่น ๆ เนื่องจากสภาพความอุดมสมบูรณ์ของภาคใต้ที่มีมาในอดีต ทำให้รัฐบาลไม่ค่อยคำนึงถึงนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ ว่าที่รัฐบาลจะปรับตัวสร้างนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมก็ปี พ.ศ. 2520 คือ การกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งเกือบจะสายเกินไปสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ซึ่งต้องแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อเทียบกันแล้วพลเมืองตามชายแดนมาเลเซียจะมีความเป็นอยู่ที่ดี มีค่าแรงสูงกว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ความแตกต่างนี้ทำให้ผู้ไม่หวังดีบางกลุ่มนำไปเป็นเงื่อนไขในการชักจูงให้เกิดปัญหาภัยกับรัฐบาล

ในปัจจุบันหลังจากการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม 2532 แล้วรวมทั้งสิ้น 9 ยุทธศาสตร์

โดยกำหนดให้ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจเปิดเสรี มีเป้าหมายไม่เพียงแต่พัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นเท่านั้น แต่พัฒนาให้เข้ากับระบบของประเทศและเชื่อมโยงกับนานาชาติด้วย ดังนั้น อนาคตทางเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คงจะได้รับการแก้ปัญหาในระดับหนึ่ง ทั้งจะเป็นพื้นฐานการพัฒนา และแก้ปัญหาในด้านอื่น ๆ ต่อไป

5. ด้านความมั่นคง (ป้องกันประเทศ)

เดิมปัญหาด้านความมั่นคงเป็นปัญหาหลักของพื้นที่ การปรับตัวและการสร้างมาตรการแก้ไขต่าง ๆ ของรัฐบาลได้ดำเนินมาโดยตลอด จากตารางข้างต้นจะพบว่าสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นเป็นเรื่องของความมั่นคง (การป้องกันประเทศทั้งสิ้น) การสร้างนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลนั้นก็เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของพื้นที่ พยายามที่จะสร้างความสงบลดความขัดแย้งในพื้นที่ แต่ตลอดระยะเวลาดูเหมือนว่าจะแก้ไม่ถูกจุด ส่วนกลางพยายามที่จะควบคุมและสร้างอำนาจในพื้นที่ โดยไม่คำนึงถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น

นโยบายผ่อนปรนที่เริ่มถูกจุด เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โดยมีคำกราบบังคมทูลรายงานตรวจราชการมณฑลปัตตานี ของเจ้าพระยาอมราช พระยามราช เสนอว่า

"มณฑลปัตตานีเป็นท้องที่พิเศษทุกกระทรวง ทบวงการจะต้องช่วยระมัดระวังวิธีดำเนินราชการใด ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกข้าราชการ ไปปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความสุข เยือกเย็น รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว มีคุณวุฒิ เข้าใจศาสนา ภาษาและประเพณีในท้องถิ่นเป็นอย่างดี"

สภาพดังกล่าวนี้เป็นทำให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เข้าใจและรอบรู้สภาพของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีฉบับแรก ดังนั้น จึงทรงมีพระบรมราชโองการ (นโยบายในการปฏิบัติขณะนั้น) ว่า

"ให้ผู้เป็นประธานและเสนาบดีเจ้ากระทรวงนั้น ๆ ทุกคนถือว่านี้เป็นราชการสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งอาจให้พลร้ายดีได้เป็นอันมากในทางการปกครอง และความมั่นคง ความสงบแห่งพระราชอาณาจักร"¹

ซึ่งการปรับตัวของรัฐบาลสมัย ๆ มาก็เป็นนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับความมั่นคงเป็นหลัก แทบเริ่มมีลักษณะการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมบ้างประมาณ พ.ศ.2501 เมื่อเริ่มมีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้เกิดขึ้น แต่แนวทางแก้ไขปัญหาทางด้านความมั่นคงก็ยังคงมีอยู่ แม้แต่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ในยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินก็ยังคงระบุให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านกำกับการป้องกันและปราบปรามได้ด้วยโดยมีแผนงานรักษาความมั่นคงป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในทุกรูปแบบ² ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีขวัญและกำลังใจที่ดี ลดความหวาดระแวง มีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

6. ปัญหาด้านอื่น ๆ

มีการวิจัยอยู่บ้างในเรื่องของประชากร การพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว การสาธารณสุข การพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนมากจะเป็นงานวิจัยเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของสังคมไทยพุทธ และ ไทยมุสลิมในพื้นที่ที่มีได้มุ่งเน้นทางด้านกำกับการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรงและเป็นลักษณะการแก้ปัญหาทางด้านสังคมประชากร จะพบว่าสภาพปัญหาต่าง ๆ คล้ายคลึงกันมาก โดยเฉพาะงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนที่ปรากฏ โดยไม่ได้เกิดจากการตีความของหลักศาสนาหรือวัฒนธรรม เช่น ระบบนาคาร อนามัย การศึกษา หรือคุณภาพชีวิต³

¹ การปฏิรูปการปกครองมณฑลปิดธานี, หน้า 260

² ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดภาคใต้ม หน้า 82

³ คุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิม และการสนองตอบต่ออิทธิพล หน้า 7

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย

1. ปัญหาด้านเอกสาร

- 1.1 การจัดเก็บ การจัดหาหนังสือ เอกสาร ไม่เป็นระบบเดียวกัน
- 1.2 เอกสารงานวิจัยถูกจัดรวมอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ หลายกลุ่ม การวิเคราะห์จำแนกใช้เวลา
มาก
- 1.3 จำนวนงานวิจัยมีน้อย กระจุกกระจาย
- 1.4 เอกสารจำแนกอยู่ในลักษณะข้อมูล ปกปิด ลับ หรือลับมาก ห้ามนำออกมาเผยแพร่
- 1.5 เอกสารมีรายชื่อในบัตรรายการ แต่ไม่มีตัวหนังสือเอกสารอยู่ ต้องเสียเวลาติดตาม
- 1.6 ในบางพื้นที่ไม่สามารถติดตามซ้ำได้ เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ห้าม
ยืมเอกสาร หรือเอกสารไม่อยู่ในห้องสมุดในช่วงเวลาที่ไปค้นคว้า

2. ปัญหาด้านสถานที่ค้นคว้า

- 2.1 กระจายอยู่ทั่วไป
- 2.2 สถานที่ต่างประเทศสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเวลา
- 2.3 บางสถานที่ มีขั้นตอนในการเข้าใช้เอกสารมาก เช่น ห้องสมุดสำนักนายกรัฐมนตรื
ห้องสมุด วปอ.

3. การนำเสนอ

- 3.1 ผู้วิจัยต้องสิ้นเปลืองเวลาในการวิเคราะห์สอบทาน และคัดเลือก เนื่องจากงานวิจัย
จะประกอบด้วย คนหลายกลุ่มหลายคณะที่มีทัศนคติ พื้นฐาน แนวคิดต่างกัน ในการ
เสนอข้อมูล อาจจะไม่เอียงไปจากความเป็นกลาง
- 3.2 เอกสารงานวิจัย บางเรื่อง เป็นงานวิจัยส่วนบุคคล ซึ่งเสนอทัศนคติ และแนวคิดตาม
ข้อมูลเฉพาะเท่าที่มีอยู่หรือค้นได้ การวิเคราะห์เอกสารต้องอาศัยเวลา และการ
วิเคราะห์รายละเอียดประกอบทุกขั้นตอน
- 3.3 งานวิจัยที่เป็นเอกสาร ปกปิด ลับ หรือลับมาก ไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดได้

4. การรวบรวมบทความ

- 4.1 งานวิจัยบางเรื่อง ไม่มีการจัดทำบทความ
- 4.2 งานวิจัยบางเรื่องบทความยาวมาก ซึ่งเป็นลักษณะของการสรุปงานวิจัย ไม่ใช่บทคัด
ย่อ
- 4.3 เป็นเอกสารลับ ไม่สามารถเปิดเผยได้

ในการนำเสนอในส่วนของรวบรวมบทความ จึงนำเสนอในส่วนของบทคัดย่อจริงๆ และที่
เปิดเผยได้เท่านั้น

1 เช่น "ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้จะแก้ไขอย่างไร" โดย ดอนแม็ค ซึ่งรวบรวมจากประสบการณ์
ความเป็นนักหนังสือพิมพ์มานานถึง 5 ปีด้วยกัน

ข้อสัง เกตจาก เอกสารงานวิจัย

จากเอกสารงานวิจัยที่รวบรวมมานั้น ส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาของกลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของกลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธในพื้นที่เดียวกันนี้ เกือบจะหาไม่ได้ งานวิจัยส่วนใหญ่จะใช้กลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธเป็นบรรทัดฐานการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาของกลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่การทำวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธในพื้นที่กับนอกพื้นที่ ไม่มีการจัดทำเลย

ถ้าเป็นไปได้ ควรมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธในพื้นที่ และสำรวจวิจัยสังคม สืบรวจสภาพปัญหาแล้วจึงจัดทำแผนดำเนินงานพัฒนา ประชากรในพื้นที่ไปพร้อม ๆ กัน 2 กลุ่มก็จะทำให้เกิดประสิทธิผลในการวางนโยบายและพัฒนาแผนในพื้นที่อย่างเหมาะสมทุกจุด ก่อให้เกิดการพัฒนาของกลุ่มคนในสังคมทุกกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน

ส่วนที่ 3

สรุปสภาพปัญหา และ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

สรุปสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข

การจัดกลุ่มเอกสารได้รวบรวมตามกรอบ แนวทางการวิจัยที่สภาพปัญหาลึก 5 ด้าน ตามที่เสนอไว้ในวาระตุบประสงคื และขอข่ายการวิจัย โดยวิธีสรุปประเด็นปัญหา เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเอกสารปกปิด ลับ หรือลับมาก ในการเสนอปัญหา ข้อมูล ส่วนใหญ่เสนอว่าปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญเป็นอันดับ 1 ในปัจจุบัน ซึ่งพอจะจัดเรียงลำดับความสำคัญ ของปัญหาหลังจากได้รับการแก้ไขจนเบาบางไปบ้างแล้ว จะพบว่าสภาพปัญหาที่ยังคงความสำคัญอยู่ เรียงลำดับจะปรากฏดังนี้

ลำดับความสำคัญของปัญหาที่ควรจะเร่งดำเนินการ

1. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ
2. ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา
3. ปัญหาด้านการเมือง (ท้องถิ่นประเทศ)
4. ปัญหาด้านการเมืองภายในประเทศ
5. ปัญหาด้านการเมืองต่างประเทศ

ซึ่งตรงตามที่มีผู้สรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า

"เศรษฐกิจนำ การเมืองตาม การทหารสนับสนุน"¹

¹ การส่งเสริมความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง วป.อ. 27-28, หน้า 149

1. ด้านสังคมจิตวิทยา

1.1 สภาพปัญหา

จากงานวิจัยวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ทำให้ทราบความเป็นมาของสภาพพื้นฐานปัญหาของพื้นที่ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาจากสภาพสังคมที่ขาดเอกลักษณ์ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่ไว้วางใจและความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน นอกจากนี้พฤติกรรมทางสังคมของกลุ่มที่มีความแตกแยก การแก้ไขปัญหของฝ่ายปกครองไม่ตรงจุด ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการขาดข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน ความไม่เข้าใจ ลักษณะสังคมองค์กร และความสำคัญของหน่วยต่าง ๆ ในสังคม ทำให้วางแผนงานแก้ไขปัญหาที่ผิดพลาด เช่น การปฏิรูปการปกครองมณฑลปัตตานี พ.ศ. 2449-2474 (วิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2521) ราชการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้นำทางศาสนาอิสลาม ที่มีต่อข้าราชการไทยมุสลิม (พ.ศ. 2522)

บทบาทของผู้นำศาสนาอิสลามกับปัญหาอาชญากรรมในสามจังหวัดภาคใต้ (วิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2525) ได้นำแนวคิดและสภาพปัญหาจากประชาชนแต่ละฝ่ายออกมาเผยแพร่ได้พอสมควร สภาพปัญหาที่พอจะรวบรวมได้มีดังนี้

1. การขาดเอกภาพทางด้านสังคม วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้ขาดความเข้าใจ และความหวาดระแวง
2. คุณภาพของประชากรในพื้นที่ การศึกษาในระดับมาตรฐานการศึกษาส่วนกลางของประชากรในพื้นที่ยังอยู่ในระดับต่ำ (แต่ในสภาพความเป็นจริงประชากรได้รับการศึกษาจากโรงเรียนสอนศาสนาของท้องถิ่น และการศึกษาต่อในต่างประเทศด้านศาสนาประจำท้องถิ่น)
3. คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน อัตราการเพิ่มของประชากรสูง ความรู้ด้านอนามัย สาธารณสุข ยังอยู่ในระดับต่ำ
4. ปัญหาสังคม ในด้านของผู้มีอิทธิพลเกือบในพื้นที่กอบโกยผลประโยชน์ ความถี่ของการก่ออาชญากรรมอยู่ในระดับสูง ประชาชนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความหวาดระแวงกับฝ่ายปกครองที่แตกต่างทางด้านแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสังคม

1.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1. พัฒนาการศึกษาในทุกๆระดับ ตั้งแต่การศึกษาพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา และสาขาวิชาชีพในบางโครงการ ซึ่งจัดทำไปแล้ว เช่น โครงการรับนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้ผลดีในระดับหนึ่ง ควรจะมีการพัฒนาให้รับกันเป็นโครงการที่ครบวงจร พัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และวิชาชีพตามลำดับ
2. พัฒนาสังคม ยึดกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงเป็นหลัก เช่น กลุ่มผู้นำทางศาสนาของชุมชน¹ กลุ่มเยาวชนที่จะเป็นกำลังของสังคมต่อไปข้างหน้า

¹ บทบาทของผู้นำศาสนาอิสลามกับปัญหาอาชญากรรม ในสามจังหวัดภาคใต้ พ.ศ. 2525

3. พัฒนาด้านคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะเรื่องการอนามัยและสาธารณสุขในบ้านเรือน ในการนี้ควรดำเนินงานทางด้านประชาสัมพันธ์ และฝึกอบรมควบคู่กันไป

4. ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติทางศาสนาทั้ง 2 กลุ่ม ให้เกิดความเข้าใจ และผสมผสานทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งปรากฏอยู่พฤติกรรมของสังคมในท้องถิ่นอยู่บ้างแล้ว²

1.3 ข้อสังเกต

ในปัจจุบัน ความคลั่งคลายของปัญหาด้านนี้มีมากพอสมควร ด้านคุณภาพชีวิตของประชากร ได้รับความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพระราชดำริต่างๆ ในพื้นที่ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โครงการประสานสัมพันธ์ผู้นำศาสนาอิสลาม ซึ่งปฏิบัติการณ์มาตั้งแต่ปี 2520 ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นำในท้องถิ่นกับฝ่ายปกครอง และตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2515 ราษฎรไทยมุสลิมจำนวน 15 คน เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณเขาตันหยง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินจำนวน 210 ไร่ เพื่อสร้างตำหนักสำหรับแปรพระราชฐาน นับตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอฯ ได้เสด็จประทับแปรพระราชฐาน ณ ตำหนักทักษิณราชินีนาถ ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายน เพื่อปฏิบัติพระราชภารกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง และความผาสุกของราษฎร ซึ่งส่วนราชการต่าง ๆ ก็จะสนองพระราชดำริ โดยจัดทำเป็นพระราชดำริขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านสังคมจิตวิทยาลดลงไปมาก

2. ด้านการเมืองภายในประเทศ

2.1 สภาพปัญหา

เป็นสภาพปัญหาต่อเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงจากรัฐอิสระ หรือกึ่งอิสระในบางช่วง มาสู่การเป็นรัฐภายใต้การปกครองของรัฐบาลส่วนกลาง ทำให้กลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นต้องสูญเสียอำนาจ จึงพยายามที่จะแสวงหาอำนาจกลับคืนมาในรูปแบบต่าง ๆ กัน ทั้งด้วยวิธีรุนแรง และการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สภาพความขัดแย้งกับข้าราชการที่ปฏิบัติการณ์ในท้องถิ่นมาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ เช่น กรณีความไม่สงบในหมู่บ้านน้ำใส อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ซึ่งฝ่ายปกครองก็ได้วางนโยบายปรับมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดสภาพปัญหาการเมืองภายในประเทศมาโดยตลอด ในปัจจุบัน การใช้นโยบายพัฒนาคุณภาพของข้าราชการฝ่ายปกครอง และการใช้คนในพื้นที่ปฏิบัติราชการ นับว่าเป็นการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้อง แต่ยังมีปัญหาบางประการที่ยังต้องการการพัฒนา และปรับปรุง สภาพปัญหาที่ได้จากงานวิจัย

1 การศึกษาวิจัย เพื่อหาข้อประสพและรูปแบบการดำเนินการศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) พ.ศ. 2524

2 ประเพณีที่ช่วยผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยพุทธกับไทยมุสลิม พ.ศ. 2524

1. การสูญเสียอำนาจทางการปกครองของผู้นำท้องถิ่นในอดีต ซึ่งมาจากความไม่เข้าใจสภาพสังคม ซึ่งรวมผู้นำทางศาสนาและปกครองอยู่ในที่เดียวกัน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงแบ่งแยกอำนาจ จึงก่อให้เกิดความไม่คุ้นเคย และหวาดระแวงขึ้น

2. ในฝ่ายของเจ้าหน้าที่รัฐบาลในท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้นกับพื้นที่ และเกิดปัญหาที่ตนเองในการปฏิบัติงาน

2.1 การประพฤติดัวไม่เหมาะสม จากการขาดข้อมูล และความไม่เข้าใจสภาพพื้นที่และสังคม

2.2 การแสวงหาผลประโยชน์ สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับผู้มีอิทธิพล เกื้อหนุนในพื้นที่ สร้างความเดือดร้อน

2.3 ขาดความผูกพันกับท้องถิ่น เนื่องจากไม่ใช้คนในพื้นที่ เมื่อพบปัญหาความขัดแย้ง ความไม่ร่วมมือ ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3. ความซ้ำซ้อนในการจัดองค์การทางด้านการปกครองในพื้นที่ ก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน เมื่อมีการก่อตั้ง ศอ.บต. ขึ้นในปี พ.ศ. 2524 ไม่ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ และนโยบายที่ชัดเจน ทำให้ขาดการประสานงาน และความร่วมมือขององค์การต่าง ๆ

4. ขาดข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องและทันสมัย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานประกอบการจัดแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม และรวดเร็วทันต่อสภาพปัญหา

2.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1. ทำความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับผู้นำท้องถิ่น ทั้งผู้นำทางพฤตินัยและนิตินัย

2. พัฒนางค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประสานความร่วมมือกับประชาชนในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัยของท้องถิ่น เพื่อใช้ในการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติงานในพื้นที่

3. ศึกษานโยบาย และผลการปฏิบัติงานในอดีต เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแนวทางแก้ไข และป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในท้องถิ่น

4. ควรมีการประสานงาน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการทุกหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน และขาดศักยภาพทางการพัฒนา

5. ปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบของข้าราชการทุกฝ่ายที่ปฏิบัติการในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานฝ่ายปกครองที่จะต้องติดต่อโดยตรง และมีผลกับขวัญและกำลังใจของทั้งประชากรและข้าราชการอื่น ๆ ในพื้นที่

6. ส่งเสริมการให้ความรู้ และทำความเข้าใจกับภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น แก่ข้าราชการที่ปฏิบัติงาน หรือจะต้องมาปฏิบัติงานในพื้นที่

2.3 ข้อสังเกต

การจัดองค์กรในการบริหารส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นขาดความชัดเจน การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความสับสนในส่วนของผู้ปฏิบัติ และก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชากรในพื้นที่ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และพื้นที่เป้าหมายขององค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ให้ชัดเจนโดยมีการตกลงร่วมกันและยึดถือปฏิบัติ เพื่อลดความขัดแย้งและความสับสนเพื่อแก้ปัญหา ด้านการเมืองภายในประเทศให้ตรงจุด

3. ด้านการเมืองต่างประเทศ

จากสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศ ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนที่มีความสัมพันธ์กันในบริเวณชายแดน จากพื้นฐานสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ที่คล้ายคลึงกัน ก่อให้เกิดปัญหาด้านการเมืองระหว่างประเทศตามมา

นอกจากนี้ พื้นที่บริเวณรอยต่อชายแดนระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย เป็นป่าหิบบและภูเขา เป็นส่วนใหญ่ เหมาะแก่การส่องสุมของขบวนการกองโจรต่าง ๆ ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่มิมีอิทธิพลในพื้นที่ และการสนับสนุนจากกลุ่มขบวนการทางการเมืองจากภายนอกประเทศ ในปัจจุบันได้มีการเจรจาตกลงร่วมกันระหว่างไทยกับมาเลเซีย ในส่วนของการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดน และการติดต่อประสานงานและความร่วมมือภายในภูมิภาค ทำให้เกิดความเข้าใจอันดี และประสานสัมพันธ์ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านแก่ประเทศอื่น ๆ ที่พยายามเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองในพื้นที่

3.1 สภาพปัญหา

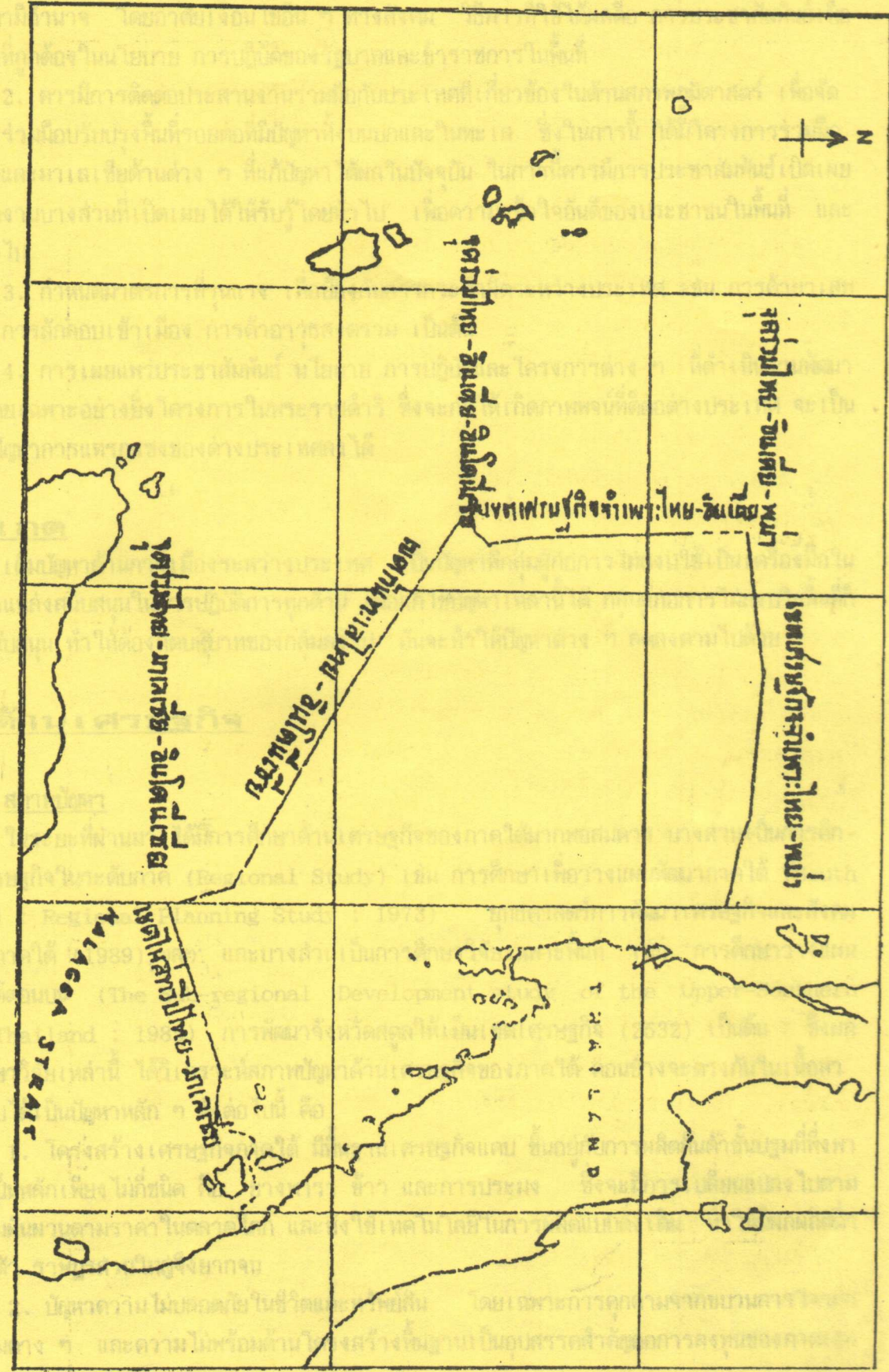
1. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนบริเวณชายแดน ซึ่งมีผลมาจากการปฏิบัติการของ จคม. ซึ่งสร้างอิทธิพลบริเวณรอยต่อของประเทศไทยและมาเลเซีย การเรียกค่าคุ้มครองจับตัวประกันเรียกค่าไถ่ ก่อให้เกิดความไม่สงบในพื้นที่อยู่ตลอดเวลา

2. การสร้างเงื่อนไข ความแตกแยกแนวคิดทางการเมืองของขบวนการกองโจร ที่พยายามสร้างสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ และฝ่ายปกครองในท้องถิ่น ทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ แนวคิดในการสร้างความเป็นอิสระในทางการเมือง

3. การให้ความสนับสนุนด้านต่าง ๆ ของกลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามในตะวันออกกลาง ที่พยายามจะสร้างแนวร่วม การสร้างสถานการณ์รุนแรงในจุดต่าง ๆ ของโลก เช่น การให้ความสนับสนุนทางการศึกษาแก่เยาวชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ในศึกษาในต่างประเทศต่าง ๆ ที่นับถือศาสนาอิสลามในดินแดนตะวันออกกลาง และนำแนวคิดในการสร้างสถานการณ์รุนแรง

4. กฎหมายการกำหนดเขตแดนในทะเล ซึ่งรัฐชายฝั่ง (Coastal State) จะได้รับผลประโยชน์น่านน้ำประการ โดยตรงจากทะเล ไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ สังคมหรือการทหารในอดีตเป็นการประพฤติปฏิบัติตามจารีตประเพณี ยอมรับเพียงแต่ทะเลอาณาเขต 3 ไมล์ทะเลเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2510 ในอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทำให้ประเทศไทยเพิ่มจำนวนประเทศที่มีเขตทางทะเลประชิดและตรงข้าม เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย (ทางด้านมหาสมุทรอินเดีย) ขึ้น โดยมีการประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2513¹ หลังจากนั้นได้มีการเจรจาปรับปรุงแก้ไขปัญหามาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่ก็ประสบผลสำเร็จ ยกเว้นทางด้านกัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งมีปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ ปัญหาเกี่ยวกับประเทศมาเลเซียเส้นฐานตรงและเขตทางทะเลบริเวณปากแม่น้ำโกลก ยังคงมีปัญหากับไทย และด้านทะเลอันดามันบริเวณเกาะลังกาวิ (ดังภาพประกอบ) ในส่วนของประเทศไทย ยังคงมีปัญหาร่องสันทรายบริเวณปากแม่น้ำโกลก ซึ่งมีผลมาจากสนธิสัญญาไทย-อังกฤษ ค.ศ. 1909 (พ.ศ. 2452)

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 87 ตอนที่ 52 วันที่ 12 มิถุนายน 2513

เส้นขอบเขตของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
(ที่ใต้การตกลงกันแล้วในทะเลอันดามัน)

3.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาล ทั้งที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง และผู้ที่พยายามจะเข้ามามีอำนาจ โดยอาศัยเงื่อนไขอื่น ๆ ทางสังคม วิธีการที่ใช้ได้ผลคือ การประชาสัมพันธ์เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในนโยบาย การปฏิบัติของรัฐบาลและข้าราชการในพื้นที่

2. ควรมีการติดต่อประสานงานร่วมมือกับประเทศที่เกี่ยวข้องในด้านสภาพภูมิศาสตร์ เพื่อจัดทำโครงการร่วมมือปรับปรุงพื้นที่รอยต่อที่มีปัญหาทั้งบนบกและในทะเล ซึ่งในการนี้ ได้มีโครงการร่วมมือระหว่างไทยและมาเลเซียด้านต่าง ๆ ที่แก้ปัญหาได้ผลในปัจจุบัน ในการนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลดำเนินงานบางส่วนที่เปิดเผยได้ให้รับรู้โดยทั่วไป เพื่อความเข้าใจอันดีของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อนบ้านทั่วไป

3. กำหนดมาตรการที่รุนแรง เพื่อป้องกันการกระทำผิดระหว่างประเทศ เช่น การค้ายาเสพติดข้ามชาติ การลักลอบเข้าเมือง การค้าอาวุธสงคราม เป็นต้น

4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ นโยบาย การปฏิบัติและโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการในพระราชดำริ ซึ่งจะก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อต่างประเทศ จะเป็นแนวทางลดปัญหาการแทรกแซงของต่างประเทศลงได้

ข้อสังเกต

เดิมปัญหาด้านการเมืองระหว่างประเทศ เป็นปัญหาที่กลุ่มผู้ก่อการไม่สงบใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาแหล่งสนับสนุนในการปฏิบัติการทุกด้าน เมื่อแก้ไขปัญหานี้ได้ กลุ่มผู้ก่อการไม่สงบในพื้นที่ก็ขาดความสนับสนุน ทำให้ต้องลดบทบาทของกลุ่มลงไป อันจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลงตามไปด้วย

3. ด้านเศรษฐกิจ

4.1 สภาพปัญหา

ในระยะที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาด้านเศรษฐกิจของภาคใต้มากพอสมควร บางส่วนเป็นการศึกษาสภาพเศรษฐกิจในระดับภาค (Regional Study) เช่น การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาภาคใต้ (South Thailand) : Regional Planning Study : 1973) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดภาคใต้ (1989) ฯลฯ และบางส่วนเป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะพื้นที่ เช่น การศึกษาวางแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน (The Sub-regional Development study of the Upper-Southern Part of Thailand : 1985) การพัฒนาจังหวัดสตูลให้เป็นเขตเศรษฐกิจ (2532) เป็นต้น ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยเหล่านี้ ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจของภาคใต้ ค่อนข้างจะตรงกันในเนื้อหา โดยอาจสรุปได้เป็นปัญหาหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. โครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้ มีพื้นฐานเศรษฐกิจแคบ ขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าขั้นปฐมที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักเพียงไม่กี่ชนิด คือ ยางพารา ข้าว และการประมง ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะความผันผวนตามราคาในตลาดโลก และยังใช้เทคโนโลยีในการผลิตแบบดั้งเดิม ทำให้มีผลผลิตต่ำไม่พอเลี้ยงตัว ราษฎรส่วนใหญ่จึงยากจน

2. ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการคุกคามจากขบวนการโจรก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ และความไม่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการลงทุนของภาคเอกชน

3. ปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษีบริเวณชายแดนรอยต่อระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีอยู่ถึงปัจจุบัน

4. ในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นต้นเป็นหลัก โดยกระจุกตัวอยู่ตามแนวชายแดนฝั่งตะวันออก อุตสาหกรรมเหล่านี้มีการเจริญเติบโตค่อนข้างจะช้าหลังกว่าภาคอื่น ๆ เนื่องจากขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน แรงงานที่มีคุณภาพ (ส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และปัญหาด้านการตลาด

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

จากผลสรุปของรายงานการศึกษาวิจัยต่าง ๆ พบว่ามีข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข ดังนี้

1. รัฐบาลควรมีนโยบายพิเศษสำหรับการพัฒนาพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

2. ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง ให้สอดคล้องกับความต้องการและการเจริญเติบโตของเมือง โดยเฉพาะการเชื่อมโยงระหว่างเมืองต่อเมือง และการเชื่อมโยงกับนานาชาติ ทั้งนี้ เพื่อเป็นตัวเร่งให้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจต่อไป

3. ภายใต้อาณาเขตของตลาดโลก ควรขยายฐานการผลิตทางการเกษตรจากการเกษตรดั้งเดิมไปสู่การเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรด้วยการนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ และการกระจายการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

4. ในพื้นที่ชนบท ควรส่งเสริมและพัฒนาระดับรายได้ของเกษตรกร โดยจัดบริการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานให้อย่างทั่วถึงและบรรลุดูแลแก่ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความยากจน ปรับปรุงคุณภาพชีวิต

4. พัฒนากำลังกำลังคนในสาขาต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเสริมทักษะแรงงานท้องถิ่นให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือตรงสาขาตามที่ต้องการ

4.3 ข้อสังเกต

การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ควรจะเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินถึง และดำเนินการโดยเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ๆ เนื่องจากเป็นปัญหาที่สะสมมานาน และสภาพปัญหา ยังไม่ได้คลี่คลายไปจากพื้นที่เหมือนเช่นปัญหาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ทั่วถึงในพื้นที่

5. ด้านความมั่นคง (ป้องกันประเทศ)

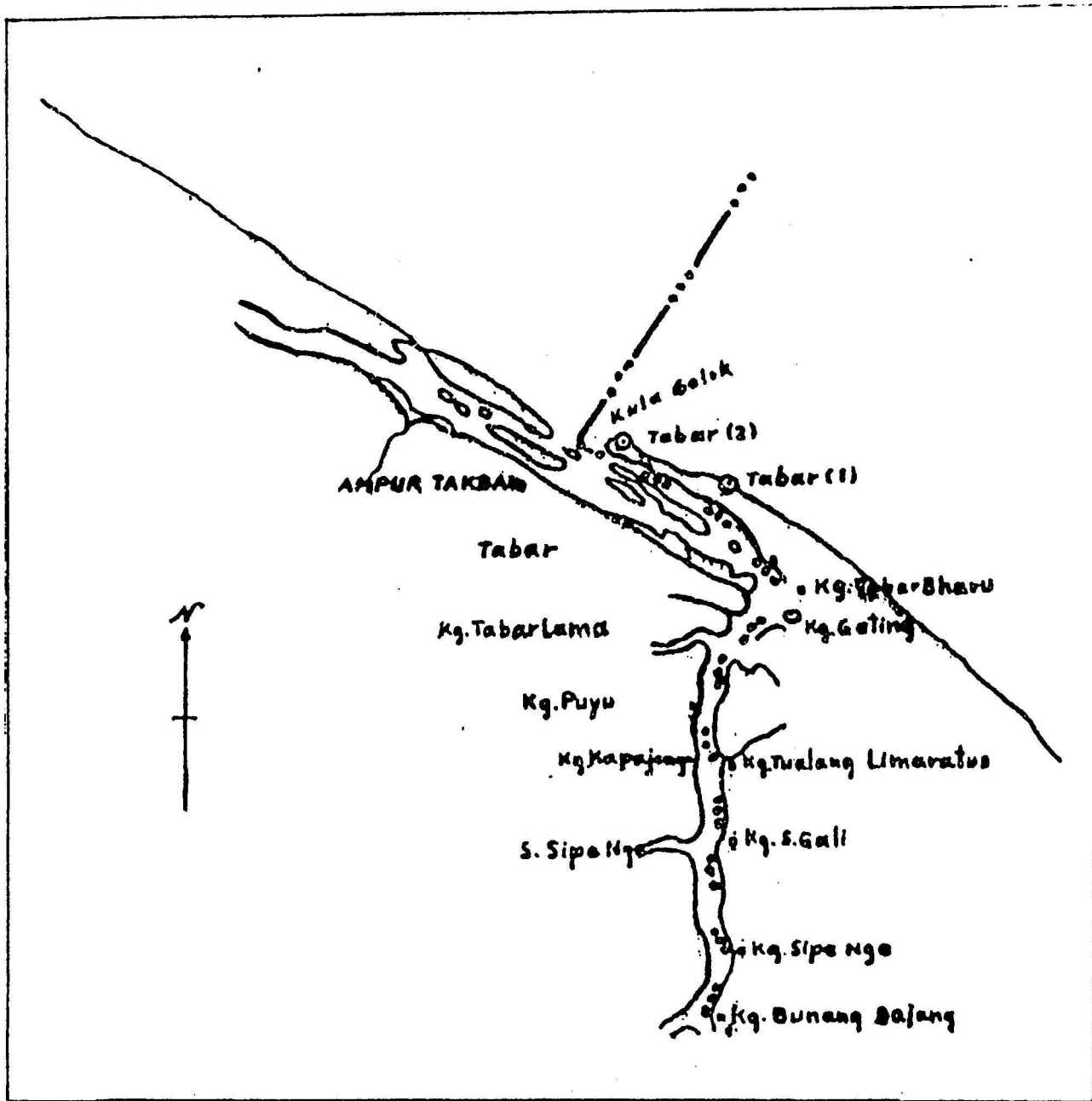
5.1 สภาพปัญหา

ปัญหาด้านความมั่นคง (ป้องกันประเทศ) เป็นปัญหาที่สืบเนื่องกับปัญหาด้านต่าง ๆ หลายด้าน เช่น การเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ สภาพความแตกต่างด้านพฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคม และปัญหาด้านเศรษฐกิจ กลุ่มก่อความไม่สงบต่าง ๆ ในพื้นที่จึงเกิดขึ้น สร้างสถานการณ์ ก่อความไม่สงบในพื้นที่เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ในกลุ่มของตนโดยไม่คำนึงถึงประชากรส่วนใหญ่ของสังคม

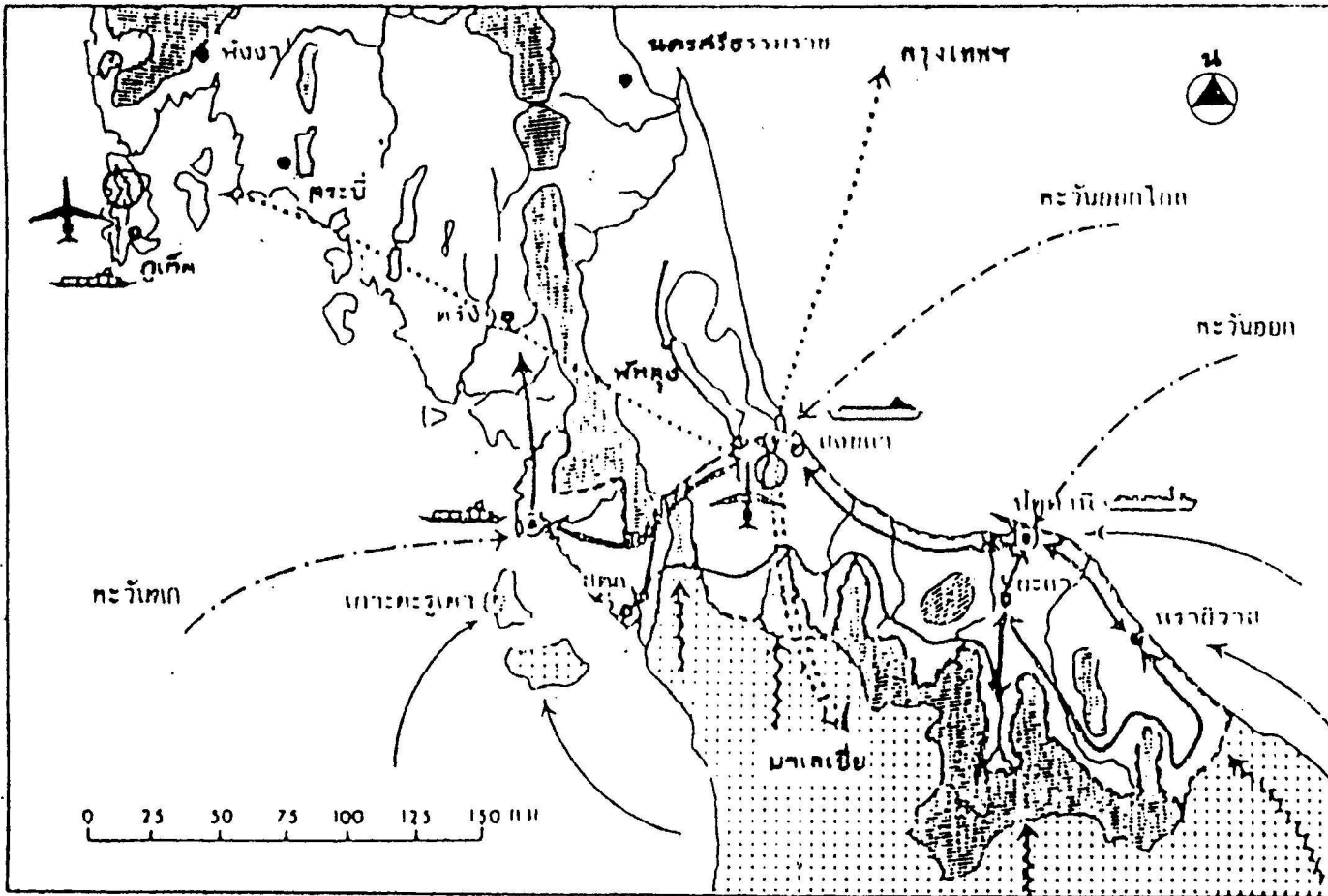
แผนที่ที่ปากแม่น้ำไกลก

(ต่อท้ายสนธิสัญญาไทย-อังกฤษ คศ. 1909)

(มาตราส่วน 1:1000000)

เขตเศรษฐกิจเปิดเสรี

- ← เส้นทางการบกทางถนน
- ←..... เส้นทางการบินทางอากาศ
- ←~~~ ประตูเข้าออกไทย-มาเลเซีย
- ←- - - เส้นทางการบกทางเรือ
- ←- - - เส้นทางการบินทางเรือจากมาเลเซีย
- [] กูเซา
- [] พื้นที่เศรษฐกิจเปิดเสรี

1. ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ การสร้างสถานการณ์ การก่อการร้ายทั้งวิธีแทรกซึม และเบ็ด
เผย ประชาชนในพื้นที่และข้าราชการชาตวิญและกำลังใจในการทำงาน กลุ่มต่าง ๆ ทั้งกลุ่มในท้องถิ่น
และกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากต่างชาติ ได้แก่

- จคม. = ขบวนการโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา
- ขจก. = ขบวนการโจรก่อการร้าย
- BNPP = ขบวนการแนวปลดแอกแห่งชาติ
- BNN = ขบวนการแนวปลดปล่อยแห่งสาธารณรัฐปัตตานี
- PULO = องค์การร่วมเพื่อกอบกู้เกียรติสภาพปัตตานี

2. ปัญหาการลักลอบค้าอาวุธสงครามให้แก่กลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ ทำให้ยากลำบากในการรักษา
ความสงบ

3. การลักลอบเข้าเมือง ทั้งกลุ่มบุคคลที่หนีปัญหาความเดือดร้อน การหนีปัญหาทางเศรษฐกิจ
และกลุ่มที่เข้ามาสร้างสถานการณ์ไม่สงบในพื้นที่

4. ปัญหาโจรผู้ร้ายทั่วไป ทำให้ประชาชนในพื้นที่ขาดความเชื่อมั่นในฝ่ายปกครอง และรักษา
ความสงบ เกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชากรโดยทั่วไป

5. ภูมิกริยาโต้ตอบจากประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานผิดพลาด แม้เพียงเล็กน้อย
กลุ่มผู้ไม่หวังดีในพื้นที่ จะนำไปสร้างสถานการณ์ในรุกรลามต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1. ปฏิบัติการด้านจิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูล ข่าวสาร
ที่ถูกต้องและทั่วถึง

2. วางนโยบาย มาตรการ และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อปราบปรามขบวนการต่าง ๆ ในพื้น
ที่อย่างเด็ดขาด รุนแรง และต่อเนื่อง

3. เสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะก่อปัญ-
หาให้รุกรลามต่อไป รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

4. กำหนดมาตรการที่รุนแรง เพื่อยุติและควบคุมการลักลอบเข้าเมือง การค้าอาวุธสงคราม
เพื่อเป็นการตัดการสนับสนุนขบวนการต่าง ๆ

5. กำหนดมาตรการที่เด็ดขาด ชัดเจน มีแผนการป้องกันและตอบโต้การก่อวินาศกรรม จับคน
เรียกค่าไถ่ ค่าคุ้มครอง เพื่อลดปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในการนี้ควรมีข้อมูลของพื้นที่
และความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น

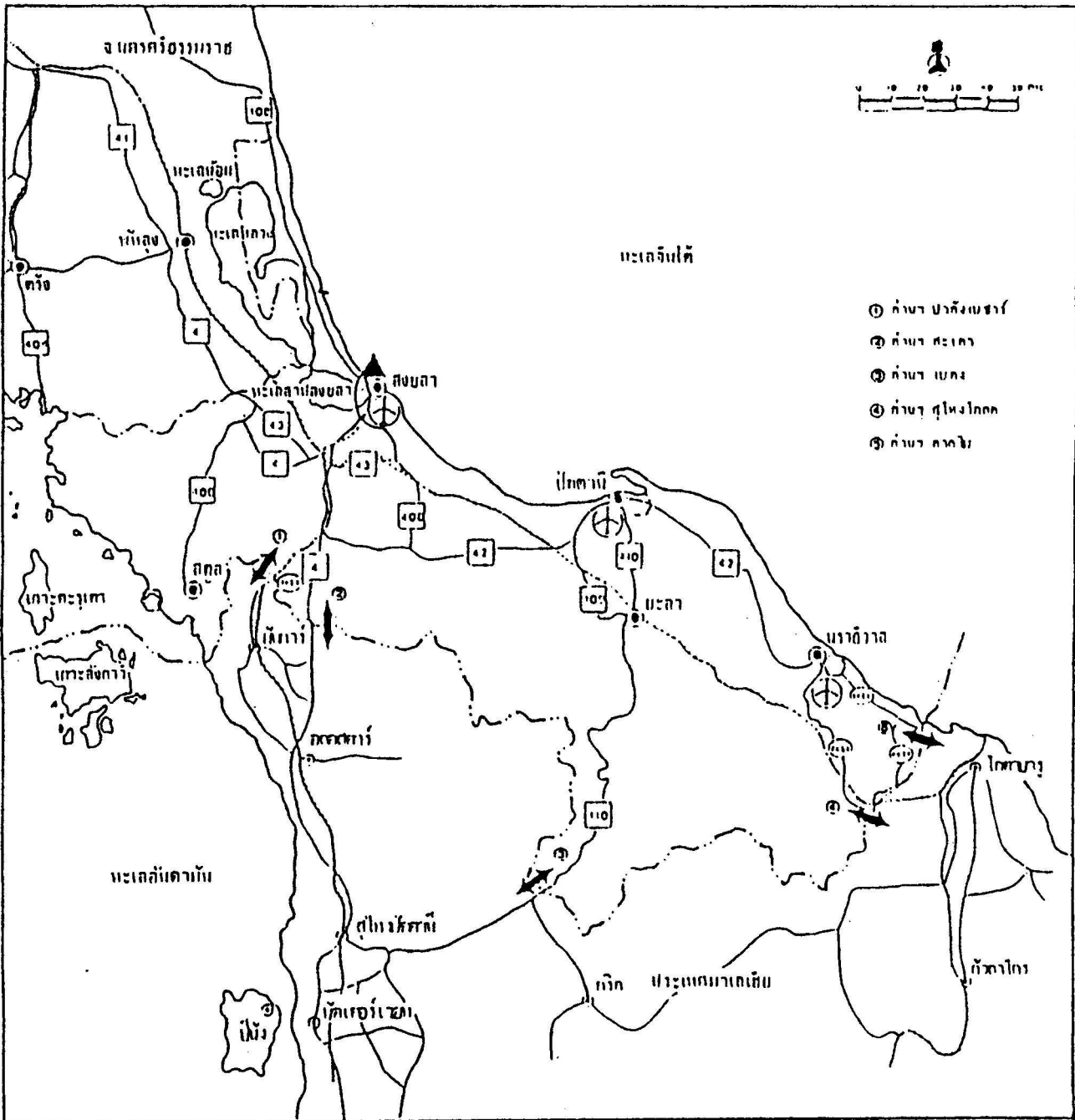
6. ใช้ชีวิตการทูตติดต่อร่วมมือประสานงานกับต่างประเทศในด้านการหาข่าว และร่วมมือประ
สานงานการปราบปราม

7. สร้างความเข้าใจ และความร่วมมือกับผู้นำกลุ่มชนต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทั้งผู้นำทางนิตินัย
และพฤตินัย สร้างความเข้าใจ และร่วมมือทางการปฏิบัติงานในด้านการเป็นผู้นำมวลชน เพื่อพัฒนาสอดคล้อง
สอง ดูแลท้องถิ่นของตน

ข้อสังเกต

ในปัจจุบัน ขบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ลดบทบาทการก่อความไม่สงบในพื้นที่สูงมาก เนื่องจากขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ที่เข้าใจสถานการณ์ที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ขาดความสนับสนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมาจากผลที่รัฐบาลไทยสามารถประสานนโยบาย และร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างประเทศอย่างได้ผล ทั้งยังมีโครงการร่วมมือกันเพื่อป้องกันประเทศและภูมิภาค (เช่น โครงการซ้อมรบระหว่างทหารไทยและมาเลเซีย จึงเป็นโครงการแสดงถึงการประสานความร่วมมือเพื่อประสิทธิภาพในการปกป้องคุ้มครองภูมิภาค)

แผนที่แสดงที่ตั้งใช้ศึกษาการจราจร
จังหวัดชายแดนภาคใต้

- ① ท่าเรือสงขลา
- ② ท่าเรือสตง
- ③ ท่าเรือยะลา
- ④ ท่าเรือทุ่งทอง
- ⑤ ท่าเรือตากใบ

□	ทางหลวงแผ่นดิน	▲	ท่าเรือพาณิชย์	---	เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้
—	ทางรถไฟ	○	ท่าเรือประมง	↔	ท่าเรือพาณิชย์
---	เขตประเทศ	⊕	ท่าเรือ		

THE COMPREHENSIVE DEVELOPMENT STUDY OF COASTAL SHIPPING IN THE KINGDOM OF THAILAND BY JICA 1984

ภาคผนวก 1
ข้อมูลพื้นฐานห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่มา : ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงแผน 7
2534.

ภาคผนวก 1

ข้อมูลพื้นฐานห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพทั่วไป

1. ที่ตั้งและภูมิประเทศ

1.1 ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งอยู่ตอนล่างสุดของประเทศ ประกอบด้วยจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล

1.2 ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช ตรังและพัทลุง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

1.3 ภูมิประเทศพื้นที่ภูเขาและป่าที่ร้อยละ 34 พื้นที่ลอนลาดร้อยละ 20 ที่เหลือเป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล พรุและป่าชายเลน มีทิวเขาสันกาลาคีรีกั้นตามแนวพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซีย และทิวเขานครศรีธรรมราชกั้นระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดสงขลามีชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกยาว 330 กิโลเมตร และด้านตะวันตกยาว 144.8 กิโลเมตร

2. พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 พื้นที่รวม 21,145 ตารางกิโลเมตร หรือ 13.2 ล้านไร่ โดยแบ่งการปกครองเป็น 5 จังหวัด 42 อำเภอ 9 กิ่งอำเภอ 391 ตำบล 2,531 หมู่บ้าน 10 เทศบาล 37 สุขาภิบาลและ 488,721 หลังคาเรือน

จังหวัด	พื้นที่ (ล้านไร่)	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
นราธิวาส	2.8	12/-	74	475
ปัตตานี	1.2	8/4	108	581
ยะลา	2.8	6/-	54	299
สงขลา	4.8	11/4	120	936
สตูล	1.0	5/1	35	240
รวม	13.2	42/9	391	2,531
ภาคใต้	44.2	115/20	1,029	7,034
ร้อยละ	29.91	36.52/45.00	38.0	36.0

2.2 มีพื้นที่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคมขนส่ง ศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่หาดใหญ่/สงขลา

2.3 เมืองชายแดนที่สำคัญเป็นด่านติดต่อกับประเทศมาเลเซียคือ ปาดังเบซาร์ ด้านจังหวัดสงขลา สุโหงโก-ลก ตากใบ จังหวัดนราธิวาส และเบตง จังหวัดยะลา

3. ประชากร

3.1 ปี 2532 มีจำนวนประชากรรวม 2,722,604 คนหรือประมาณร้อยละ 39.3 ของจำนวนประชากรในภาคใต้จำนวน 6,926,590 คน

3.2 อัตราเพิ่มของจำนวนประชากรในปี 2532 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 2.1

3.3 อัตราการเกิดของประชากรตั้งแต่ปี 2528 มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยในปี 2529 มีอัตราการเกิดร้อยละ 2.1 และในปี 2532 มีอัตราการเกิดร้อยละ 2.4

3.4 ความหนาแน่นของประชากร 126.1 คน/ตารางกิโลเมตร เทียบกับภาคใต้จำนวน 97.0 คน/ตารางกิโลเมตร

3.5 การเคลื่อนย้ายประชากร

- การย้ายเข้า-ย้ายออกของประชากรอยู่ในปริมาณใกล้เคียงกัน โดยในปี 2532

มีการย้ายเข้า 163,910 คนและย้ายออก 164,159 คน

ทรัพยากร

1. ดินและการใช้ที่ดิน

1.1 ลักษณะดินของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถแบ่งตามลักษณะกลุ่มดิน

- ภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 39
- ดินภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 23
- ดินนา ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 15
- ดินดิน ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 11
- ดินเลนชายฝั่งทะเล ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 8
- ดินทราย ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 4

1.2 ปัญหาคุณภาพดินในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพื้นที่จำนวน 951,733 ไร่ ดินเป็นร้อยละ 15.0 ของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร

- (1) จำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหาดินเค็ม 109 หมู่บ้าน พื้นที่ 332,931 ไร่
- (2) จำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหาดินเปรี้ยว 225 หมู่บ้าน พื้นที่ 328,780 ไร่
- (3) พื้นที่ที่มีปัญหาดินอินทรีย์หรือดินพรุ จำนวน 290,022 ไร่

1.3 การใช้ที่ดินห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2531

	จำนวน (ล้านไร่)	ร้อยละ
(1) พื้นที่ป่าไม้	4.0	29.9
(2) เนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร	6.3	48.0
(3) พื้นที่อื่น ๆ	2.9	22.1
รวม	13.2	100.0

1.4 การถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกรในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

- (1) มีที่ดินเป็นของตนเองไม่ต้องเช่า 240,476 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 93.3

ของครัวเรือนเกษตรกร

1.5 ขนาดการถือครองเนื้อที่เพื่อการเกษตร
 ครัวเรือนในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรโดยเฉลี่ยครัว-
 เรือนละ 19.6 ไร่

2. ป่าไม้

- 2.1 ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีป่าสงวนจำนวน 103 ป่า พื้นที่ป่าสงวนจำนวน 3.4 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.0 ของพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.2 พื้นที่ป่าสงวนจำนวน 3.4 ล้านไร่ แยกเป็น
- ป่าบก 3.1 ล้านไร่
 - ป่าเลน 0.3 ล้านไร่

3. แหล่งน้ำ

3.1 ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,367 มิลลิเมตรต่อปี โดยได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ดังนี้

- (1) ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้ฝนตกมากทางฝั่งตะวันตกของภาคใต้เริ่มเดือนพฤษภาคม - กันยายน
- (2) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ฝนตกหนักทางฝั่งตะวันออก เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม - มกราคม
- (3) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อากาศร้อน ขึ้น ฝนตกน้อยกว่าช่วงอื่น ๆ ของปี เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน

3.2 ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแม่น้ำและคลองที่สำคัญหลายสาย ไหลลงสู่อ่าวไทยทะเลสาบสงขลาและทะเลอันดามัน โดยพื้นที่ลุ่มน้ำรวมประมาณ 20,809 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13 ล้านไร่ ประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อย 10 ลุ่มน้ำ คือ

<u>ชื่อลุ่มน้ำ</u>	<u>ความยาว (กม.)</u>	<u>พื้นที่ลุ่มน้ำ (ตร.กม.)</u>
1. แม่น้ำปัตตานี	190	5,254
2. แม่น้ำสายบุรี	170	2,836
3. แม่น้ำสุไหงโกลก	80	2,537
4. แม่น้ำบางนรา	55	*
5. คลองรัตภูมิ	60	4,285
6. คลองอู่ตะเภา	85	*
7. คลองสะกอม	70	1,698
8. คลองเทพา	80	1,708
9. คลองละงู	60	*
10. คลองดงสน	*	2,491
รวม		20,809

* ไม่มีข้อมูล

4. แหล่งแร่

4.1 ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทรัพยากรแร่หลายชนิดเช่น ดีบุก วุลแฟรม แมงกานีส ดินขาว โครไมต์ พลวงและแบไรต์ หินอ่อน และทองคำ

4.2 จำนวนเหมืองในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้รวม 27 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นเหมืองแร่ดีบุก มีจำนวน 19 แห่ง (อยู่ในจังหวัดยะลา 10 แห่ง จังหวัดสงขลา 9 แห่ง)

4.3 มูลค่าการผลิตแร่ทุกชนิด ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้รวม 197.9 ล้านบาท โดยมีแร่ดีบุกผลิตได้มากที่สุดคิดเป็นปริมาณ 22,872 ตันมูลค่า 177.7 ล้านบาท (ปี 2532)

โครงสร้างบริการพื้นฐาน

1. ระบบการคมนาคมขนส่ง

- ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีระบบการคมนาคมสามารถติดต่อกับภาคต่างๆ ของประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน มาเลเซีย สิงคโปร์ ได้ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ

- การคมนาคมระหว่างจังหวัดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีถนนติดต่อกันได้ทุกจังหวัด ยกเว้นเส้นทางจังหวัดสตูลกับจังหวัดยะลา ต้องอ้อมไปทางจังหวัดสงขลาและในเขตจังหวัดที่ติดต่อกับเขตชายแดนมาเลเซีย ซึ่งมีแนวเขตแดนยาว 500 กิโลเมตร ยังไม่มีเส้นทางเชื่อมโยง

1.1 ถนน

(1) ถนนทุกประเภทมีจำนวน 10,182 กิโลเมตร

- ทางหลวงสายประธานมี 3 สาย ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 4 หรือ ถนนเพชรเกษม ทางหลวงหมายเลข 42 และทางหลวงหมายเลข 43 รวมระยะทาง 415 กิโลเมตร

(2) โดยเฉลี่ยพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ 1 ตารางกิโลเมตร จะมีถนน 0.5 กิโลเมตร

1.2 ทางรถไฟ

เริ่มจากกรุงเทพ ถึงอำเภอหาดใหญ่แล้วแยกเป็น 2 เส้นทาง คือ

- จากหาดใหญ่-ปาดังเบซาร์ เชื่อมต่อกับทางรถไฟมาเลเซีย

- จากหาดใหญ่-สุโหงโกลก เชื่อมต่อกับทางรถไฟมาเลเซีย

1.3 ทางน้ำ

(1) มีท่าเทียบเรือน้ำลึก สามารถรับเรือขนาด 20,000 ตันจำนวน 1 แห่งที่จังหวัดสงขลา

(2) ท่าเทียบเรือชายฝั่ง ท่าเทียบเรือประมงที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส และอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.4 ทางอากาศ

ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสนามบิน 3 แห่ง ได้แก่

- สนามบินหาดใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางอากาศในพื้นที่และเป็นสนามบินนานาชาติ

- สนามบินปัตตานี

- สนามบินนราธิวาส

2. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

2.1 โทรศัพท

ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีชุมสายโทรศัพท์จำนวน 21 ชุมสาย ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอใหญ่ ๆ เท่านั้น ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 2 สุขาภิบาล จำนวนเลขหมาย 36,228 เลขหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.0 ของจำนวนเลขหมายอยู่ในจังหวัดสงขลาที่เหลือกระจายอยู่ในที่ 4 จังหวัดคือ จังหวัดนราธิวาสร้อยละ 13.3 จังหวัดยะลาร้อยละ 11.0 จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 6.9 และจังหวัดสตูล ร้อยละ 3.9

2.2 ไปรษณีย์

ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีที่ทำการไปรษณีย์รับ-จ่าย 63 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์รับ-ฝากระดับอำเภอ 123 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต (เอกชน) 59 แห่ง มีตู้ไปรษณีย์ 264 ตู้

2.3 สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรทัศน์

มีสถานีวิทยุกระจายเสียงจำนวน 17 แห่งและมีสถานีโทรทัศน์ 3 แห่ง

2.4 การประปา

มีบริการประปา 35 แห่ง บริการใน 2 รูปแบบคือ

(1) การประปาที่สังกัดส่วนภูมิภาค 9 แห่ง มีกำลังการผลิต 58,620 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

(2) การประปาที่ดำเนินการโดยท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล) จำนวน 26 แห่ง

2.5 ไฟฟ้า

(1) แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้า ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 3 แหล่ง กำลังผลิตรวม 118.3 เมกะวัตต์ ดังนี้

- โรงไฟฟ้า	เขื่อนบางลาง (จ.ยะลา)	72.0 เมกะวัตต์
	บ้านสันติ (จ.ยะลา)	1.3 เมกะวัตต์
- โรงไฟฟ้ากังหันก๊าซ	หาดใหญ่	45.0 เมกะวัตต์
	รวม	118.3 เมกะวัตต์

(2) ฝ่ายจำหน่ายไฟฟ้าคือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคโดยผ่านสถานีไฟฟ้าย่อย 9 แห่ง ได้แก่ สถานีไฟฟ้าย่อยสงขลา-หาดใหญ่ 1 หาดใหญ่ 2 สะเตา ปัตตานี ยะลา สตูล นราธิวาสและบางลาง

(3) การให้บริการไฟฟ้า ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมด โดยสามารถให้บริการครอบคลุมตำบลจำนวน 378 ตำบลคิดเป็นร้อยละ 95 ของตำบลทั้งหมด และครอบคลุมหมู่บ้านจำนวน 2,363 หมู่บ้านหรือร้อยละ 94 ของจำนวนหมู่บ้านในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.6 การชลประทาน

ปี 2532 มีพื้นที่ชลประทาน (กรมชลประทาน) ทั้งสิ้น 1,118,750 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 76.68 ของพื้นที่ถือครองเพื่อการทำนา

2.7 การประชาสัมพันธ์

- มีสถานีวิทยุกระจายเสียงจำนวน 17 แห่ง
- มีสถานีโทรทัศน์จำนวน 3 แห่ง ที่จังหวัดสงขลา

สภาพทาง เศรษฐกิจ

1. การอาชีพ

ประชากรชนบทในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.9 ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพที่เหล็กร้อยละ 24.1 ประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว โดยมีอาชีพที่สำคัญดังนี้

1.1 อาชีพทำสวนยางพารา

(1) ปี 2531 มีจำนวนครัวเรือนทำสวนยางประมาณ 149,600 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

(2) มีพื้นที่ปลูกยางพาราในปี 2530/31 จำนวน 3.8 ล้านไร่คิดเป็นร้อยละ 43.3 ของพื้นที่ปลูกยางภาคใต้

(3) ขนาดการถือครองที่ดินเพื่อการทำสวนยางส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 71.5 ของจำนวนครัวเรือนที่ทำสวนยาง มีการถือครองที่ดินขนาดต่ำกว่า 16 ไร่และร้อยละ 24.0 มีขนาดการถือครอง 16.50 ไร่ที่เหลืออีกร้อยละ 4.5 มีการถือครองเกินกว่า 50 ไร่

1.2 อาชีพทำนา

(1) มีผู้ทำนาเป็นอาชีพหลักประมาณ 174,551 ครัวเรือน หรือประมาณร้อยละ 35.7 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

(2) มีพื้นที่ถือครองเพื่อการทำนา 1.5 ล้านไร่หรือร้อยละ 34.0 ของพื้นที่นาของภาคใต้ 44.3 ล้านไร่ และได้ผลผลิตข้าว รวม 0.44 ล้านตัน

(3) ขนาดการถือครองที่ดินเพื่อการทำนาส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 89 ของจำนวนครัวเรือนที่ทำนาถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่

(4) ครัวเรือน ส่วนใหญ่จะทำนาเพียงครั้งเดียว/ปี มีเพียงประมาณร้อยละ 2.8 ที่ทำนาปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า

1.3 อาชีพทำการประมง

(1) การประมงทะเลเป็นอาชีพหลักที่สำคัญอีกอาชีพหนึ่งในพื้นที่ เนื่องจากมีพื้นที่ติดทะเลทั้งทางด้านตะวันออกและตะวันตก โดยมีชายฝั่งทะเลยาว 474.80 กิโลเมตร มีเรือประมงที่จดทะเบียนประมาณ 3,477 ลำ ส่วนใหญ่เป็นเรือที่มีขนาดยาวน้อยกว่า 14 เมตรคือ ประมาณร้อยละ 69.1 เป็นเรือขนาด 14-18 เมตรคือ ประมาณร้อยละ 14.4 และเป็นเรือขนาด 18.25 เมตร ร้อยละ 16.5

(2) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปี 2531/2532

- สัตว์น้ำจืด มีพื้นที่เพาะเลี้ยง 1,187 ไร่จำนวน 3,234 ราย

- สัตว์น้ำกร่อย ปลากระพงขาวจำนวน 4,940 กระชัง ผลผลิต 2,306 เมต-

ริกตัน กุ้งกุลาดำพื้นที่เพาะเลี้ยง 15,972 ไร่ ผลผลิต 28,068 เมตริกตัน

1.4 อาชีพการเลี้ยงสัตว์

(1) โดยที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และองค์การโรคระบาดสัตว์สากล ได้ประกาศให้พื้นที่ภาคใต้เป็นเขตปลอดโรคสัตว์ ทำให้พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสมในด้านการเลี้ยงสัตว์และจากข้อมูลปี 2531 พบว่าห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์จำนวน 103,567 ไร่ กระจัดกระจายในหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 2,531 หมู่บ้าน

(2) ครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์เพื่อขาย มีจำนวน 144,758 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

1.5 อาชีพอุตสาหกรรม

(1) ปี 2532 มีจำนวนโรงงานรวม 2,992 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.8 ของภาคใต้ มีจำนวนเงินทุน 5,864.83 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.1 ของภาคใต้ และมีจำนวนคนงาน 37,417 คนคิดเป็นร้อยละ 52.6 ของภาคใต้

(2) จำนวนโรงงานในปี 2532 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2531 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6

(3) จังหวัดที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดสงขลา รองลงมาได้แก่ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลาและสตูล ตามลำดับ

1.6 การค้าและการเงิน

(1) การค้าชายแดนของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการค้ากับประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์เป็นหลัก โดยผ่านด่านต่าง ๆ ตามชายแดนในปี 2531 มีมูลค่าการค้าเกินดุลย์ 11,537 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออก 13,898 ล้านบาท ซึ่งสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่ได้แก่ ยางพารา ดิบก ก๊าซธรรมชาติเหลว ปลาป่น แป้งและถั่ว พัก ผลไม้ สัตว์น้ำ เครื่องจักรเคมี ปศุสัตว์ ไม้ยางแปรรูป ถ่านไม้ และอื่น ๆ ส่วนสินค้าเข้ามีมูลค่า 2,361 ล้านบาท ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ เคมี น้ำมันเชื้อเพลิง รถและอุปกรณ์ ถ่านหิน และสัตว์น้ำ เป็นต้น

(2) สถาบันการเงินในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นสำนักงานมีจำนวน 168 แห่ง จำแนกเป็น

- ธนาคารพาณิชย์	95 แห่ง
- ธนาคารออมสิน	27 แห่ง
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	4 แห่ง
- บริษัทเงินทุน	3 แห่ง
- บริษัทเงินทุน	1 แห่ง
- สหกรณ์ออมทรัพย์	30 แห่ง
- โรงรับจำนำ	8 แห่ง

(3) เงินฝากและเงินให้สินเชื่อของสาขาธนาคารพาณิชย์ ปี 2531 ประกอบด้วย

- เงินฝากจำนวน 22,063 ล้านบาท

- เงินให้สินเชื่อจำนวน 17,757 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 80.5 ของเงิน

ฝาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้สินเชื่อด้านการค้าส่ง-ค้าปลีก การเกษตรและอุตสาหกรรมตามลำดับ

2. ผลิตภัณฑ์มวลรวม

2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

(1) ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลิตภัณฑ์มวลรวม ในปี 2531 จำนวน 55,074.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้ จำนวน 146,196.4 ล้านบาท

(2) จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดได้แก่ จังหวัดสงขลา เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมาได้แก่ จังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 15.9 จังหวัดปัตตานีคิดเป็นร้อยละ 14.2 จังหวัดยะลาคิดเป็นร้อยละ 12.3 และจังหวัดสตูลคิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ

3. รายได้เฉลี่ยต่อคน

(1) รายได้เฉลี่ยต่อคนของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2531 ประมาณ 19,782 บาท ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนของทั้งภาคใต้ที่เฉลี่ย 20,381 บาทหรือต่ำกว่าร้อยละ 2.9

(2) เพื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสตูลมีรายได้เฉลี่ยต่อคน 25,418 บาท จังหวัดสงขลามีรายได้เฉลี่ยต่อคน 23,626 บาท ส่วนจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา มีรายได้เฉลี่ยต่อคน 18,947 บาท จังหวัดนราธิวาสมีรายได้เฉลี่ยต่อคน 15,547 บาท และจังหวัดปัตตานี มีรายได้เฉลี่ยต่อคน 14,526 บาท

สภาพทางสังคม

1. ศาสนา

1.1 ประชาชนในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ โดยมีจำนวนร้อยละ 56.3 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 42.9 และศาสนาอื่น ๆ 0.8 โดยจำแนกตามรายจังหวัดดังนี้

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ศาสนาอิสลาม		ศาสนาพุทธ		อื่น ๆ	
	ประชากร	หลังคาเรือน	ประชากร	หลังคาเรือน	ประชากร	หลังคาเรือน
นราธิวาส	78.0	78.5	21.0	20.3	1.0	1.2
ปัตตานี	73.2	77.5	26.6	21.7	0.2	0.7
สตูล	66.0	66.0	33.0	33.0	1.0	1.0
ยะลา	63.0	62.1	36.0	37.0	1.0	0.8
สงขลา	33.0	20.0	66.0	79.3	0.1	0.7
รวมเฉลี่ย	56.3	60.8	42.9	38.3	0.9	0.9

1.2 จำนวนศาสนสถานในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 2,406 แห่ง จำแนกเป็น

มัสยิด-สุเหร่า	1,590 แห่ง
วัด	710 แห่ง
สำนักสงฆ์	86 แห่ง
ศาลเจ้า	3 แห่ง
โบสถ์คริสต์	15 แห่ง
วัดญวน	1 แห่ง
โบสถ์ฮินดู	1 แห่ง

2. การศึกษา

2.1 มีสถานศึกษาดังแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย สรุปลงได้ดังนี้

(1) ระดับประถมศึกษา มีโรงเรียนรวม 1,610 แห่ง ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา 500 แห่ง จังหวัดนราธิวาส 361 แห่ง จังหวัดยะลา 237 แห่งและจังหวัดสตูล 166 แห่ง

(2) ระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียนรวม 167 แห่ง

(3) มัธยมศึกษาตอนต้น มีโรงเรียนรวม 134 แห่ง

(4) โรงเรียนสอนศาสนาอย่างเดียวนั้นมีโรงเรียนรวม 226 แห่ง

(5) ระดับวิทยาลัย/อาชีวะ มีจำนวนรวม 40 แห่ง

(6) มหาวิทยาลัยมีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ 3 แห่ง (2 มหาวิทยาลัย 1 วิทยาเขต)

2.2 ที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยกเว้นจังหวัดสงขลา) ปีการศึกษา 2532 มีประชากรในวัยเรียนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา (ช่วงอายุ 4-18 ปี) จำนวน 617,559 คนและมีจำนวนนักเรียน 304,677 คนคิดเป็นจำนวนนักเรียนที่มีโอกาสเรียนร้อยละ 49.4

2.3 มีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในปี 2531 จำนวน 344,836 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 75,371 คนหรือประมาณร้อยละ 21.9 ของนักเรียนระดับประถมมีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

2.4 ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนในระดับประถมศึกษา 1 : 16.8 และในระดับมัธยมศึกษา 1 : 13.3

2.5 ระดับการศึกษาของประชากรในชนบท ปี 2531 จำนวน 1,163,632 คน จำแนกได้ ดังนี้

- อ่าน/เขียนไม่ได้ 120,248 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3
- จบภาคบังคับหรือสูงกว่า 905,968 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9
- จบชั้นมัธยมต้น 80,603 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9
- จบชั้นมัธยมปลาย/เทียบเท่า 35,384 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0
- จบสูงกว่ามัธยมปลาย 21,384 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

3. สาธารณสุข

3.1 ปี 2532 มีสถานบริการทางการแพทย์และอนามัยกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ โดยมีสถานบริการต่าง ๆ ดังนี้

(1) โรงพยาบาล มีจำนวน 59 แห่ง 4,142 เตียง ประชากรต่อเตียง 655 คน

(2) สถานบริการ

- สถานีอนามัยจำนวน 477 แห่ง

- สำนักงานสาธารณสุขชุมชน 39 แห่ง

(3) คลินิกแพทย์ 171 แห่ง

คลินิกทันตแพทย์ 44 แห่ง

(4) ร้านขายยา

- แผนปัจจุบัน/บรรจุเสร็จ จำนวน 102/221 แห่ง

- แผนโบราณ 99 แห่ง

3.2 บุคลากรสาธารณสุข ปี 2532 ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

(1) แพทย์ 303 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 8986

(2) พยาบาล 4 ปี โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 2586

- (3) พยาบาล 2 ปี โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 3714
- (4) เจ้าหน้าที่พยาบาล 733 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 3714
- (5) ทันตแพทย์ 34 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 80078
- (6) ผู้ช่วยทันตแพทย์ 32 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 85083
- (7) ทันตภิบาล 46 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 59188
- (8) เภสัชกร 55 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 49503
- (9) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1,905 คน โดยมีอัตราส่วนต่อประชากร 1 : 1429

3.3 อาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอชัยแดนภาคใต้มีอาสาสมัครสาธารณสุขจำนวน 30,883 น จำแนกเป็น

3.4 สถิติชีพ ปี 2531

(1) อัตราเกิดประมาณ 23.4 ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าของภาคใต้ ซึ่งมีจำนวน 17.7

(2) อัตราตายประมาณ 3.9 ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าของภาคใต้ ซึ่งมีจำนวน 3.5

3.6 วางแผนครอบครัว

(1) ในปี 2532 อำเภอชัยแดนภาคใต้มีคู่สมรสวัยเจริญพันธุ์ 372, 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.9 ของคู่สมรสวัยเจริญพันธุ์

3.7 ภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0-5 ปี

(1) การสำรวจครัวเรือนคัมพื้นที่หมู่บ้านจำนวน 2,530 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 99.9 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดและครอบคลุมเด็กจำนวน 141,922 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของเด็กทั้งหมด

การคาดประมาณประชากรห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำแนกตามช่วงอายุ

หน่วย : พันคน

ช่วงอายุ	2523	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2543	2553
0- 4	318	393	393	393	393	390	687	384	375	403
5- 9	306	372	380	386	390	395	385	394	391	395
10-14	287	328	336	347	358	369	379	386	402	385
15-19	239	310	316	318	321	326	326	336	378	399
20-29	338	522	541	560	573	588	600	613	642	785
30-39	228	343	362	274	393	411	428	440	534	652
40-49	181	229	233	243	254	264	280	293	345	537
50-59	122	175	179	185	188	192	199	202	218	336
60-74	100	135	140	145	150	155	161	165	199	263
75	27	34	34	35	36	36	37	38	45	66
รวมทั้งสิ้น	2,146	2,840	2,914	2,986	3,956	3,126	3,192	3,251	3,529	4,332

ที่มา : คณะทำงานประมาณประชากร กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.8 การสุขภาพีบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมนอกเขตเทศบาล ปี 2533

(1) ครว้เรือนที่มีส้วมใช้จำนวน 231,443 ครว้เรือน คิดเป็นร้อยละ 51.8 ของจำนวนครว้เรือนทั้งหมด

(2) การจัดหาน้ำสะอาด ประชากรมีน้ำสะอาดดื่มเพียงพอ จำนวน 1,276,596 คนหรือร้อยละ 57.3

(3) การกำจัดขยะมูลฝอย ครว้เรือนที่มีที่รองรับขยะประจำบ้านจำนวน 175,292 ครว้เรือน คิดเป็นร้อยละ 39.3

ความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1. ปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเป็นมาค่อนข้างยาวนาน โดยจุดความขัดแย้งของปัญหาได้เริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแตปี พ.ศ.2445

2. รัฐบาลทฤษฎีทุกสมัย นับแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน ได้พยายามดำเนินการแก้ไข ปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่สามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นที่น่าพอใจเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ปัจจุบันยังมีปัญหา/เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ยังหลงเหลืออยู่ ซึ่งรัฐบาลจะต้องให้ความ สนใจและสนับสนุนเป็นพิเศษ เพื่อยุติสถานการณ์การก่อการร้ายโดยเด็ดขาด และสร้างสันติสุขถาวรให้เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนนี้ให้จงได้

3. จากสถิติคดีต่าง ๆ ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2532 ปรากฏว่า คดีต่าง ๆ โดยส่วนรวมมีแนวโน้มลดลง ยกเว้นคดีความผิดทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ป่าไม้และ พ.ร.บ.ศุลกากร มีคดีเพิ่มขึ้น ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

3.1 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน มีจำนวนคดี 2,660 คดี ลดลง 222 คดีหรือร้อยละ 7.8 จำแนกรายจังหวัด ได้ดังนี้

- จังหวัดสงขลา	มีจำนวนคดี	133 คดี	ลดลงร้อยละ	13.5
- จังหวัดปัตตานี	มีจำนวนคดี	351 คดี	ลดลงร้อยละ	2.2
- จังหวัดยะลา	มีจำนวนคดี	462 คดี	ลดลงร้อยละ	6.5
- จังหวัดนราธิวาส	มีจำนวนคดี	316 คดี	ลดลงร้อยละ	6.0
- จังหวัดสตูล	มีจำนวนคดี	193 คดี	ลดลงร้อยละ	7.8

3.2 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีจำนวนคดี 5,089 คดี ลดลง 297 คดี หรือร้อยละ 5.5 จำแนกรายจังหวัด ได้ดังนี้

- จังหวัดสงขลา	มีจำนวนคดี	2,901 คดี	ลดลงร้อยละ	6.9
- จังหวัดปัตตานี	มีจำนวนคดี	1,223 คดี	ลดลงร้อยละ	5.7
- จังหวัดยะลา	มีจำนวนคดี	474 คดี	ลดลงร้อยละ	12.9
- จังหวัดนราธิวาส	มีจำนวนคดี	914 คดี	ลดลงร้อยละ	13.0
- จังหวัดสตูล	มีจำนวนคดี	219 คดี	ลดลงร้อยละ	11.7

3.3 คดีความผิดทางเศรษฐกิจ มีจำนวนคดี 1,161 คดี เพิ่มขึ้น 14 คดีหรือร้อยละ

1.2 จำแนกเป็นรายจังหวัด ได้ดังนี้

- จังหวัดสงขลา	มีจำนวนคดี	449 คดี	เพิ่มขึ้นร้อยละ	1.1
- จังหวัดปัตตานี	มีจำนวนคดี	66 คดี	เพิ่มขึ้นร้อยละ	19.5
- จังหวัดยะลา	มีจำนวนคดี	751 คดี	เพิ่มขึ้นร้อยละ	24.2
- จังหวัดนราธิวาส	มีจำนวนคดี	571 คดี	เพิ่มขึ้นร้อยละ	11.5

3.4 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ มีจำนวนคดี 1,381 คดี ลดลง 38 คดี หรือร้อยละ 2.7 จำแนกเป็นรายจังหวัด ได้ดังนี้

- จังหวัดสงขลา	มีจำนวนคดี	660 คดี	ลดลงร้อยละ	5.4
- จังหวัดปัตตานี	มีจำนวนคดี	213 คดี	ลดลงร้อยละ	16.4
- จังหวัดยะลา	มีจำนวนคดี	25 คดี	ลดลงร้อยละ	11.5
- จังหวัดนราธิวาส	มีจำนวนคดี	223 คดี	ลดลงร้อยละ	4.2
- จังหวัดสตูล	มีจำนวนคดี	92 คดี	ลดลงร้อยละ	15.6

3.5 คดีอุกฉกรรจ์ มีคดีจำนวน 993 คดี ลดลง 61 คดี หรือร้อยละ 6.1 จำแนกเป็นรายจังหวัด ได้ดังนี้

- จังหวัดสงขลา	มีจำนวนคดี	477 คดี	ลดลงร้อยละ	15.1
- จังหวัดปัตตานี	มีจำนวนคดี	152 คดี	ลดลงร้อยละ	16.0
- จังหวัดยะลา	มีจำนวนคดี	105 คดี	ลดลงร้อยละ	5.4
- จังหวัดนราธิวาส	มีจำนวนคดี	114 คดี	ลดลงร้อยละ	5.0
- จังหวัดสตูล	มีจำนวนคดี	84 คดี	ลดลงร้อยละ	21.7

เป้าหมายการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปี 2535 - 2539 (ราคาปี 2525)

สาขาการผลิต	แนวโน้ม					เป้าหมาย		
	2531		2524-2531	2534		2535-2539	2539	
	มูลค่า	โครงสร้างเฉลี่ย (%)	อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)	มูลค่า	โครงสร้างเฉลี่ย (%)	อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)	มูลค่า	โครงสร้างเฉลี่ย (%)
เกษตรกรรม	5,052.2	31.2	6.6	6,120.0	31.3	7.0	8,583.6	30.5
กสิกรรม	2,764.2	17.0	5.9	3,286.4	16.8	6.4	4,495.3	16.0
ปศุสัตว์	464.7	2.9	7.3	575.3	3.0	7.8	840.3	3.0
ประมง	1,090.7	6.7	6.9	1,334.2	6.8	7.4	1,912.4	6.8
ป่าไม้	96.5	0.6	11.7	134.6	0.7	5.5	176.8	0.6
บริการทางการเกษตรฯ	636.1	4.0	7.4	789.5	4.0	7.9	1,158.8	4.1
นอกเกษตร	11,158.6	68.8	6.4	13,441.1	68.7	7.7	19,498.9	69.5
อุตสาหกรรม	643.9	4.0	1.4	672.1	3.4	3.9	815.1	2.9
การก่อสร้าง	1,135.6	7.0	7.5	1,411.3	7.2	8.4	2,021.5	7.6
การค้าส่งค้าปลีก	2,480.9	15.3	4.7	2,849.5	14.6	5.6	3,753.5	13.4
การบริการ	2,388.0	14.7	8.2	3,024.2	15.5	10.0	4,870.8	17.3
อื่น ๆ	4,509.9	27.8	6.7	5,484.0	28.0	7.6	7,938.0	28.3
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	16,210.8	100.0	6.5	19,561.1	100.0	7.5	28,082.5	100.0

ที่มา : คณะทำงานจัดทำแผนแม่บทพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2534

ภาคผนวก 2

บทความเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในวารสารไทย *

จำแนกประเภทตามหัวข้อวิจัย 6 หัวข้อ คือ

1. ด้านสังคมจิตวิทยา
2. การเมืองการปกครองภายใน
3. การเมืองต่างประเทศ
4. เศรษฐกิจ
5. ความมั่นคง
6. อื่นๆ ทั่วไป

* อนันต์ ส่งอำไพ : ดัชนีวารสารไทยที่เกี่ยวกับ 14 จังหวัดภาคใต้ พ.ศ. 2520-2530, สำนัก
วิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2532

1. ด้านสังคมจิตวิทยา

คณิต ไชยมุขต์, อาคม ใจแก้ว และไพฑูริย์ พัฒนาใหญ่ยิ่ง "บทบาทของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (บอเนาะ) ที่มีต่อชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด)" รัฐมีแล 7 (2) มกราคม - เมษายน 2527 21-28.

คว้น ขาวหนู "การสอนภาษาไทยแก่ผู้พูดภาษาไทยไม่ได้" รัฐมีแล 7 (1) กันยายน-ธันวาคม 2526, 27-31.

จรรยา นวลเจริญ และชาญชัย อาจิมสมาจาร "การศึกษาวัยัยเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษาของระบบโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้" รัฐมีแล 10 (2) มกราคม-เมษายน 2530, 38-45.

เฉลิม มากนวล "ทางเดินของนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" รัฐมีแล 6 (1) กันยายน-ตุลาคม 2525, 23-27.

เฉลิมพล สัตถการณ์ "โศกณีในเมืองหาดใหญ่สงขลา กับปัญหากรมโรค" ว.วิทยาการจัดการ 3 (1) มกราคม-มิถุนายน 2527, 21-32.

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ "โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีนโยบายการศึกษา และทิศทางสันติภาพที่ถูกต้อง" รัฐมีแล 10 (1) กันยายน - ธันวาคม 2529, 14-20

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ "อิทธิพลทางการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามกับสังคมปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี" คุรุปริทัศน์ 8 (-) พฤษภาคม 2526, 50-58

เทอดศักดิ์ รวีฉาย "ทิศทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม" รัฐมีแล 9 (1) กันยายน - ธันวาคม 2528, 32-35

บำรุง สุขพรรณย์ "การส่งเสริมการศึกษาของจังหวัดภาคใต้" ว.ห้องสมุด 19(5) กันยายน - ตุลาคม 2518, 391-394

"ปัญหาการศึกษาของ 3 จังหวัดภาคใต้" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 27(6) สิงหาคม 2523, 9-10

มงคล ต้นอธิคม "การบริหารการศึกษาที่มีวัฒนธรรมทางศาสนาแตกต่างกัน" มิตรครู 24(6) มีนาคม 2525, 34-39

มานิต จารวงศ์ และคนอื่น "ผลการดำเนินงานตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียน
ประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้" ว. การวิจัยทางการศึกษา 16(2) เมษายน - มิถุนายน
2529, 31-51

มานิชย์ บุญฐานวัตร "ความก้าวหน้าทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้"
รศมีแล 8(3) พฤษภาคม - สิงหาคม 2528, 13-22

มานิชย์ บุญฐานวัตร "โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ความสำเร็จหรือความล้มเหลว"
รศมีแล 6 (1) กันยายน - ธันวาคม 2525, 13-22

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ "การประเมินผลการศึกษาของโรงเรียน" รศมีแล 10 (1)
กันยายน - ธันวาคม 2529, 21-23

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ "การให้ความรู้เรื่องประชากรศึกษาแก่ชาวไทยมุสลิม ผ่านระบบการศึกษา
นอกโรงเรียน" รศมีแล 8 (2) มกราคม - เมษายน , 15-19

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ "ความเป็นมาของการจัดการศึกษาและแก้ไข การไม่รู้หนังสือในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้" ว. การศึกษานอกโรงเรียน 23(123) ธันวาคม 2528 - มกราคม 2529,
22-34

รศมีแล (นามแฝง) "จากบอเนาะถึงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" รศมีแล 3 (2)
พฤษภาคม - มิถุนายน 2517, 13-31

"ลุ่มของโสเภณีขนาดใหญ่ธุรกิจทันสมัย" มติชนสุดสัปดาห์ 9 (2906) กุมภาพันธ์ 2529, 15-16

วินัย สนธิชัย "โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้" นิตยสาร 20 (18) กันยายน 2521,
14-16

สมเจตน์ นาดเสรี "อิสลามศึกษา : ความหวังของมุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้" ว. การศึกษา
แห่งชาติ 18 (6) สิงหาคม - กันยายน 2527, 64-72

สว่าง เป็ตฤทธิ "ปัญหาการอนุรักษ์โบราณสถานในจังหวัดชายแดนภาคใต้" รศมีแล 11
(1) กันยายน - ธันวาคม 2530. 44-47

สุจินต์ พรหมยก "ปัญหาเด็กไทยมุสลิมสู่หน้าสู่โงะโกลด จังหวัดนราธิวาสไปเรียนประเทศ
มาเลเซีย" รศมีแล 7 (2) มกราคม - เมษายน 2527, 29-31

เสรีมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ "ปัญหาและแนวคิดของผู้บริหารในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (พอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้" ว.การวิจัยทางการศึกษา 12 (3) กรกฎาคม-กันยายน 2525, 38-51

หาดใหญ่ (ตอน 1) นครธุรกิจนำกามเมืองของถูก - ของเกื่อน" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (351) พฤษภาคม 2530, 44

องอาจ รุ่งจันทร์ฉาย "ลุลักษณ์กามารมย์ ณ ชายแดนภาคใต้" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (324) พฤศจิกายน 2529, 30-32

อับดุลกาเดย์ เจ๊ะรายา "วิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม" รุสมิแล 9 (2) มกราคม - เมษายน 2529, 14-17

2. การเมืองการปกครองภายใน

ณรงค์ฤทธิ์ ตักดาณรงค์ "มองปัตตานี" รุสมิแล 10 (2) มกราคม - เมษายน 2530, 22-23

3. การเมืองต่างประเทศ

กัมปนาท จินต์วิโรจน์ "มูจาเฮดดินปัตตานี" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (327) ธันวาคม 2529, 13-15.

"ตั้ง เกไทยละเมิดน่านน้ำมาเลเซีย ด้านนารุกตะลุ่ยที่ยังไม่เสร็จสิ้น" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (353) มิถุนายน 2530, 44.

ทักษิณ สลาตัน (นามแฝง) "เยี่ยมชาวไทยที่ไทรบุรี" รุสมิแล 9 (2) มกราคม-เมษายน 2529, 24-34.

"รัฐไต่ตानी เมืองไทยจะแบ่งแยกจริงหรือ" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 27 (5) กรกฎาคม 2523, 7-9.

องอาจ รุ่งจันทร์ฉาย "เรื่องประมงไทยกับการละเมิดน่านน้ำมาเลเซีย" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (332) มกราคม 2530, 26-27.

4. เศรษฐกิจ

"การพัฒนาพื้นที่เฉพาะห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้" ว.เศรษฐกิจและสังคม (พิเศษ) ธันวาคม 2528, 45-51.

"การใช้ประโยชน์ที่ดินอินทรีย์ที่เป็นดินเปรี้ยวจัดในท้องที่จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย" ว.พัฒนาที่ดิน 22 (237) กุมภาพันธ์ 2528, 42-57.

ประโยชน์ แก้วสาส์น "แนวทางพัฒนาประมงน้ำจืดในภาคใต้ตอนล่าง" ว.ประมงเพื่อประมง 11 (3) กันยายน-พฤศจิกายน 2530, 21-23.

ประสงค์ วิสุทธิ "เผยโฉมแก๊ง ไพร่ผิวยี่เกื่อนมาเพี้ยชายแดนไทย-มาเลเซีย" มติชนสุดสัปดาห์ 8 (378) พฤศจิกายน 2530, 12-14.

เพ็ญพักตร์ ทองแท้ "การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างด้านอาชีพระหว่างห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้กับภาคใต้ทั้งหมด พ.ศ. 2522-2523" รัฐมิตแล 9 (1) กันยายน-ธันวาคม 2528, 28-31.

มานพ จิตต์กฤษา "รายงานการวิจัย การศึกษาสภาพความยากจนของชาวไทยมุสลิมในเขตชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)" รัฐมิตแล 7 (3) พฤษภาคม-สิงหาคม 2528, 28-31.

"รายงานพิเศษ : กองทัพบก : ขบวนการตลาดมืด ณ ปลายสุดด้ามขวาน" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (322) พฤศจิกายน 2529, 20-22.

ศราวุธ เจ๊ะโสภา "สถานการณ์ประมงในจังหวัดชายแดนภาคใต้" ว. การประมง 38 (4) กรกฎาคม 2528, 268-274

"หาดใหญ่ (ตอนจบ) เส้นทางกองทัพพบกับเจ้าพ่อสันติสุขและความล้มเหลวแห่งเงื้อมมือกฎหมาย" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (352) พฤษภาคม 2530, 44

5. ความมั่นคง

เด่น โต๊ะมีนา "กบฏหะยีสุหลง คดีประวัติศาสตร์ของ 4 จังหวัดภาคใต้ : ถ้าให้ความปลอดภัย" มติชนสุดสัปดาห์ 7 (365) สิงหาคม 2530, 26-27

นิคม อัสภาชน์ "การแก้ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้" มิตรครู 22 (1) กุมภาพันธ์ 2523, 6-9

บอน ประพันธ์พล "บุกเบิกเขาบูโดแผ่นดินแห่งป่าดงดิบและการก่อการร้าย" มติชนสุดสัปดาห์
8 (2689) กรกฎาคม, 35-37

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ "ปัญหาชายแดนภาคใต้ คล้ำตรงไหนถึงแก้ได้" มติชนสุดสัปดาห์
8 (2857) ธันวาคม 2528, 11-12

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ "สถานการณ์ปัจจุบันจังหวัดชายแดนภาคใต้" รัฐมิแล 9 (1)
กันยายน - ธันวาคม 2528, 22-27

วิโรจน์ ราชรักษ์ "การเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย"
รัฐราษฎร์ 28 (2) เมษายน 2529, 1-28

วี.เอ็น.ที. "สามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับความมั่นคง" ว.ฟังงา 10 (97) ธันวาคม
2525, 27-32

สรธรรม จรัสจิตร์ "การเข้าถึงประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" ว.ฟังงา 10 (97)
ธันวาคม 2525, 68-73

สวนา พรพัฒน์กุล "ความขัดแย้งทางด้านการเมืองในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้" ว.มนุษยศาสตร์
ปริทรรศน์ 5 (1) 2526, 37-45

สุนันท์ พิศสุวรรณ "เงื่อนไขทางการเมืองที่นำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้"
ว.ธรรมศาสตร์ 12 (3) กันยายน 2526, 108-126

เสวภา การะพุดดี "การศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาชาวไทยอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้"
คุรุปริทรรศน์ 5 (10) ตุลาคม 2523, 57-64

อนันต์ วัฒนานันท์ "ขวัญชัยกับการแบ่งแยกเมืองตานี" รัฐมิแล 6 (1) กันยายน - ตุลาคม
2525, 40-44

6. ทั่วไป

จิตติมา ระเด่นอาหมัด "ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มีผลต่อการย้ายเข้าและย้ายออกของประชากรในจังหวัดปัตตานี" รूमี่แล 9 (1) กันยายน - ธันวาคม 2525, 36-37

แซงแซว (นามแฝง) "การสัมมนาวัฒนธรรมพื้นฐาน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้" ว.วัฒนธรรมไทย 23 (9) กันยายน 2527, 4-9

อภันตธี อารีกุลและมานพ จิตต์ภูษา "ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้" พิชญ์ 2 (5) ตุลาคม 2526 - มกราคม 2527, 117-122

ภาคผนวก 3

บทคัดย่องานวิจัย

บทคัดย่องานวิจัย รวบรวมเท่าที่ปรากฏในงานวิจัยที่ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ นำเสนอเท่าที่เปิดเผยได้ เรียงตามปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย

ปี พ.ศ. 2521

ปัญหาชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้

The Problem of the Thai-Muslims in the Four Southern Provinces of Thailand

นันทวรรณ กู้สว่าง

สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

10 พฤษภาคม 2521

Abstract

It's a detailed analysis of the causes of discontent among the Thai-Muslims in the South, and the Thai government's policies towards this minority group. The problem of the minority stands out because of its political significance - secessional aspiration of the Thai Malays towards Malaysia and the fear of the Thai government of their co-operation with the communists who are active along the border, and this is due to a strong anti-communist attitude of the government. Thai government's policy towards the groups started in Rama V's reign, then proposed gradual assimilation of the two cultures. But in Luang Phibul's time, after 1932 Revolution, the policy pursued was so drastic and ultranationalistic that this minority group began to hate the government and resisted - thus created the grave problem that later governments and the solve. Thai government's attempt to ameliorate the situation by improving this minority's social and economic conditions, so far been neglected, is still not enough to solve the delicate problem. However one must realize that the situation cannot work miracle over-night and we can see that Thai government has still a long way to go.

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้จะแก้ได้อย่างไร

ตอนแรก พ.ศ. 2523

หนังสือนี้ชื่อว่า "ปัญหาชายแดนภาคใต้จะแก้ได้อย่างไร" ซึ่งเป็นเจตนาเสนอสภาพปัจจุบัน และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพดังกล่าวต่อการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอันเป็นจุดที่จะพิจารณาว่าจะแก้ได้อย่างไร ? คือ แก่สาเหตุของปัญหาไม่ใช่แก้แต่ปัญหา ซึ่งอาจจะไม่เป็นจริง

เนื่องจากปัญหาชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาสวัสดิภาพของประชาชนปัญหาความมั่นคงของประเทศ ควรที่เจ้าของประเทศทั้งหลายได้ศึกษา และมีความเข้าใจตรงกันอย่างกว้างขวางจึงจะช่วยกันแก้ได้ ดีกว่าที่จะมองสภาพอย่างผิวเผินแล้วรอรัฐบาล รอข้าราชการที่จะช่วยแก้ไข แล้วปัญหาก็ยืดเยื้อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาไม่ถูกต้อง การแก้ปัญหาที่ยากที่จะบรรลุความราบรื่นและความสำเร็จได้

รัฐบาลจะวางนโยบายตามความต้องการของประชาชน ประชาชนจึงต้องเข้าใจปัญหาและเสนอความต้องการ รัฐบาลนั้นมาแล้วก็ไปเปลี่ยนแปลงตามกาล ตามวาระ ข้าราชการก็เหมือนผู้อพยพชั่วคราว บางทีคนภาคใต้ไปว่าการบ้านเมืองทางภาคเหนือ คนภาคเหนือไปปกครองคนใต้ คนภาคกลางไปบริหารคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พอหมดวาระหรือต้องเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนหน้าที่ก็อพยพต่อไป บางคนที่ขอย้ายตัวเองไม่เหมือนกับประชาชนซึ่งจะย้ายยาก มีญาติ มีอาสิน มีทรัพย์สิน มีภรรยา มีหลักฐานจะโยกย้ายเหมือนข้าราชการไม่ได้ จึงจำเป็นที่สุดจะต้องช่วยแก้ปัญหาาร่วมกัน อยู่ร่วมกัน

ผู้รวบรวมหวังอย่างยิ่งจะได้รับความสนใจและความตั้งใจจากผู้อ่านทั้งหลายได้คิดอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง แล้วช่วยกันคนละไม้คนละมือ เพื่อให้ปัญหาเบาบางและไปสู่ความสงบความเรียบร้อยในอนาคตได้

สถานการณ์ด้านจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรื่องยศ จันทรศิริ

รวมบทความทางวิชาการจากประสบการณ์งานหนังสือพิมพ์ 5 ปี

พิมพ์ครั้งแรก เมษายน 2523

คำนำของผู้เขียน

ลักษณะ เป็นปัญหาของคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้ที่เฝ้า
มองดูในแต่ละฝ่าย ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างผิดแปลกกันไปอย่างมากมายและในความแตกต่าง เหล่านี้ก็จะดู

ไม่เป็นธรรมดาเสียทีเดียวที่จะสรุปกันว่า ทัศนคติแบบไหนจะมีความถูกต้องหรือความผิดมากกว่าแบบไหน ใน ทัศนคติของฝ่ายรัฐ วิธีการของการแก้ปัญหาก็เป็นอีกประการหนึ่ง ส่วนในกลุ่มผลประโยชน์ก็ย่อมมีความคิด ของตัวเอง ไปอีกอย่างหนึ่งและสำหรับกลุ่มชนวนการต่าง ๆ ซึ่งมีอุดมการณ์กันไปต่าง ๆ ก็ต้องมีสายตา และทัศนคติที่เป็นตัวของตัวเองไปอีกประการหนึ่ง ในที่นี้น่าจะทบทวนถึงทัศนคติของบางฝ่ายกันเสียใหม่ ซึ่งก็ย่อมแน่นอนว่าทัศนคติตลอดจนความเข้าใจในปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ของฝ่ายรัฐหรือทางฝ่ายราชการ การที่จะได้รับการตรวจสอบและโต้แย้งบ้างในบางแง่มุม ข้าพเจ้ามองเห็นความผิดพลาดในบางประการ ของฝ่ายรัฐที่ได้ดำเนินนโยบายต่อปัญหาสามจังหวัดภาคใต้มาโดยตลอด ด้วยทัศนคติส่วนตัว ข้าพเจ้ามี จุดยืนจุดหนึ่งที่เป็นตัวของตัวเอง จุดที่ได้ตระหนักถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนทั้งด้วย สายตาที่เฝ้ามองอยู่ว่า ไม่มีสิ่งใดจะที่จะอยู่เหนือไปกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมืองและกรอบ ด้วยเหตุผลที่ตัวเองได้เรียนรู้ต่อปัญหาของท้องที่บ้านเกิดเมืองนอนอย่างค่อนข้างละเอียด ข้าพเจ้า เข้าใจในผู้คนทั้งที่เป็นมิตรสหายและผู้อาวุโส ข้าพเจ้าอยู่กับปัญหาความเดือดร้อนของผู้คนในท้องที่ ทั้งที่ เป็นปัญหาปัจจุบันทันด่วนและปัญหาอันหมักหมม สิ่งเหล่านี้มันเป็น เครื่องบอกท้องและหลอกหลอนอารมณ์ อย่างร้ายกาจทีเดียว มันหลอกหลอนจนมิอาจทำให้ตัวเองต้องแสวงเงาไปได้ เมื่อมีอาชีพอยู่ในแวดวง การขีด ๆ เขียน ๆ ข้าพเจ้าจึงมีความรู้สึกเป็นพันธะที่จะต้องกระทำบางสิ่งบางอย่างให้กับแผ่นดินบ้าน เกิดและประเทศชาติของข้าพเจ้า สิ่งที่เป็นพันธะตามที่กล่าวมานั้นมันอาจจะ เป็นเพียงสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มีความหมายอันใดต่อผู้คนอีกหลายต่อหลายแวดวง ทว่าสำหรับข้าพเจ้าเองแล้ว ข้อเขียนทุกชิ้นเกี่ยวกับ สามจังหวัดภาคใต้นั้น มันเป็นเรื่องที่ทรงค่าแก่ตนเองโดยลึกซึ้ง ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าได้เขียนถึงปัญหาของสาม จังหวัดภาคใต้ มันกลายเป็นความรู้สึกร่วมส่วนหนึ่งที่ทำให้อารมณ์และความคิดอย่างบอกไม่ถูกและสำหรับ ข้อเขียนที่รวบรวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว มันเป็นตัวแทนในส่วนของความคิดตลอดจนทัศนคติอย่างหยาบๆ ในการมองปัญหาของข้าพเจ้าเอง ข้อเขียนแต่ละชิ้นคง ไม่ใช่บรรทัดฐานที่ถูกต้องในการจะไต่ถาม ให้ คำอธิบายต่อปัญหาของสามจังหวัดภาคใต้ แต่มันก็เป็นทัศนคติอีกขบวนการหนึ่งที่ผู้ปกครองประเทศนั้นควร จะรับฟังในฐานะที่เป็นคำวิพากษ์วิจารณ์เอาไว้อย่าง.....มีใช้หรือ.....?

ข้าพเจ้าเองได้ให้ความสำคัญกับข้อเขียนพื้นฐานเป็นอย่างมากทีเดียว เพราะการที่จะเข้าใจใน ข้อเท็จจริงของปัญหา ได้มันย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานง่าย ๆ เราไม่อาจที่จะละเลยมองข้ามผ่านในสิ่งเล็กน้อย ไปได้ การดำเนินนโยบายบางอย่างในสามจังหวัดภาคใต้มักจะล้มเหลว ซึ่งในโอกาสเหล่านั้นก็มีส่วน มาจากการมองข้ามปัญหาพื้นฐานง่าย ๆ อาทิเช่น ปัญหาในการใช้ภาษาสื่อสาร ปัญหาความไม่เข้าใจใน ระบบการคิดของผู้คนที่มีวัฒนธรรมและศาสนาต่างกัน ฯลฯ และในข้อมูลพื้นฐานอย่างง่าย ๆ นั้น มันก็คือ ข้อเท็จจริง

ตามที่กล่าวมาว่าวิธีการเฝ้ามองและทำความเข้าใจต่อปัญหาของมุสลิมในสามจังหวัดภาคใต้ นั้น มีทัศนคติที่แตกแยกแปลง ไปเป็นหลากหลายกระบวนการความคิด และหนึ่งในกระบวนการความคิดที่ว่าเอา ไว้เห็นจะได้แก่ "นโยบายอยู่เหนือเหตุผลข้อเท็จจริง" ข้าพเจ้าเองมีความรู้สึกต่อต้านทัศนคติเช่นนี้อยู่ ในอัตราค่าสูงที่สุด ทั้งยังถือว่าเป็นความผิดพลาดอย่างยิ่งสำหรับวิถีทางที่จะทำความเข้าใจต่อปัญหาต่างๆ เพื่อจุดมุ่งหมายที่จริงใจในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปได้ ธรรมเนียมของฝ่ายรัฐเป็นอยู่เช่นนี้มา ก็นานครั้นแล้ว และนั่นเองคือบ่อเกิดที่ก่อกวนความผิดพลาดเอาไว้อย่างมากมาย

ในยุคและสมัยปัจจุบันนี้มันหมดสิ้นแล้วสำหรับบุคคลสมัยของ "อารมณ์" ทุกสิ่งทุกอย่างต้องการ "เหตุผล" ในการอธิบายมากขึ้นกว่าเก่าและ "เหตุผล" ก็คือ "ข้อเท็จจริง" ข้าพเจ้าเองถึงเห็น ว่าปัจจุบันนั้น เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญในการระดมความคิด ระดมสติปัญญาและความจริงที่จะแก้ไข

ปัญหาของประเทศชาติบ้านเมืองกัน มันถึงเวลาแล้วที่จะต้องยอมรับ "ข้อเท็จจริง" หลายคนอาจจะมองเห็น "ข้อเท็จจริง" กลายไปเป็นความเจ็บปวดรวดร้าวก็ได้และนี่ควรจะเป็นสิ่งแรกที่ต้องยอมรับกันก่อน

ปัญหาในสามจังหวัดภาคใต้มันมีความยืดเยื้อยาวนานมาแล้วสักเท่าไร เราได้ดำเนินการมาตรการต่าง ๆ ทั้งทางการทหารและทางการเมืองไปแล้วก็ร้อยรูปแบบวิธีการ แต่อะไรล่ะที่เป็นผลลัพธ์ของคำถามและข้อสงสัยแก่กันอันนั้น มีอะไรบ้างที่จัดได้ว่า "ปัญหาอยู่ในลักษณะแนวโน้มที่คลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น" ข้าพเจ้าเองรักที่กล่าวออกไปว่า "ไม่เลย"

คำกล่าวที่ว่า "ไม่เลย" ข้าพเจ้าหมายความไปถึงว่า "เราไม่เข้าใจในปัญหาสามจังหวัดภาคใต้" หรือไม่ก็ "สิ่งที่จะปิดเฉยไม่ทำความเข้าใจกับมันเอง" และหากลองพิจารณาให้เห็นรอบด้านเราก็คงได้คำตอบถึง "ภาวะการณ์คลอนแคลนของสถานการณ์และความรู้สึกไม่ปลอดภัยในจิตใจของประชาชนโดยรวม"

ปัญหาในสามจังหวัดภาคใต้มันมีมากมายนัก มากมายจนเกินกว่าจะกล่าวให้จบลงในหนังสือนี้เพียงเล่มเดียวได้ มันยังมีอีกหลายสิ่งหลายประการที่เราจะต้องยกเกียงเพื่อหาข้อสรุปที่ดีกว่ากันต่อไป และในที่นี้ข้าพเจ้าก็ขอแต่เพียงว่าหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงทัศนคติและความคิดตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ อย่างมากที่สุดแล้ว มันคงเป็นได้เพียงก้าวเล็ก ๆ อีกก้าวหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเพื่อเป้าหมายที่ดีร่วมกันในอันที่จะแก้ไขปัญหาก็กับสังคมและประเทศชาติบ้านเมืองที่รักของเราทุกคน

ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม
The Tradition Influence the Social Integration Between the
Thai Buddhist and the Thai Muslim

ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ, พีรยศ ราษีมุลลาและมานพ จิตต์ภูษา

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จบประมาณ อุดหนุนการวิจัย จากคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ 2524 เป็นผลงานวิจัยที่ได้รับประกาศ-
นียบัตรชมเชย ประเภทนักวิจัยที่มีผลงานดีเยี่ยม ประจำปี 2528 โดยคณะกรรมการวิจัย-
แห่งชาติ

รายงานการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาค้นคว้าประเพณีต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมชาว
ไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส) เพื่อให้ทราบ
ข้อแตกต่างในด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งจะทำให้ชาวไทยทั้งสองกลุ่มเข้าใจและปฏิบัติต่อกัน
ได้ถูกต้อง ส่งผลให้ชาวไทยทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและช่วยส่งเสริม ตลอดจนอนุรักษ์ประเพณี
ท้องถิ่น นำไปวิเคราะห์และเสนอแนะ โดยถูกต้องตามหลักศาสนาทั้งสองฝ่าย อันก่อให้เกิดความมั่นคงใน
สถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยขั้นสำรวจ (Exploratory Research) โดยวิธีการศึกษาแบบสำรวจ
(Survey Design) ประเภทเปรียบเทียบหลังเหตุการณ์ (Static-group comparison survey)
ซึ่งใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามมุ่งหมาย (Purposive Sampling) จากชุมชนของชาวไทยพุทธและชาวไทย-
มุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 หมู่บ้าน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน
(Key Persons) ที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสาน
ทางสังคมในระดับสูงระหว่างชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ประเพณี
การสมรส ประเพณีการเข้าสู่หนัด ประเพณีวันเมาลิดและประเพณีการบวชของชาวไทยพุทธ ซึ่งสามารถ
สรุปเป็นสมมติฐานของแนวความคิดได้ว่า "ประเพณีที่มีพิธีกรรมทางสังคมมากจะเป็นปัจจัยที่ช่วยย้ให้มีการ-
ผสมผสานทางสังคมมาก"

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดประเพณีการส่งเสริม
การพัฒนาสาธารณประโยชน์ร่วมกัน ทางด้านการศึกษา ภาษา สถาปัตยกรรม และสภาพการปกครอง
ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ อันจะก่อให้เกิดการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยทั้งสองกลุ่มขึ้นมา

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะตามแนวเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภคคือ ทั้งภาคเอกชนและรัฐต้องร่วมมือ
กันพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบท โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงของมนุษย์ด้านทฤษฎีความต้องการและความพึงพอใจ
(Need-Want-Satisfaction Theory) ตามนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเน้น
การพัฒนาเศรษฐศาสตร์ชุมชน (Community Economics) เป็นฐานในการพัฒนาชนบทและส่งเสริมประ-
ชาชนได้รู้, เข้าใจนำหลักการทางด้านการมีเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค (Consumer Economics) ที่ฉลาด
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ทรัพยากรชุมชนและอื่น ๆ ตามที่โอกาสอำนวย

แนวทางการจัดสวัสดิการแก่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสามยอด ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ทัศนีย์ พรหมไพจิตร

วพ.สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524

การศึกษาเรื่องนี้มีจุดประสงค์ เพื่อที่จะประมวลปัญหาและความต้องการของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อแนวทางการจัดสวัสดิการที่รัฐบาลจัดให้ว่าสอดคล้องกับความต้องการมากน้อยเพียงไร ตัวอย่างประชากรคือ ชาวไทยมุสลิมจำนวน 200 คนที่หมู่บ้านสามยอด ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเองและการสังเกตพฤติกรรมของประชาชนควบคู่ไปด้วย โดยพิจารณาจากตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในด้านการศึกษา การสร้างงานในชนบท และการบริการสุขภาพอนามัย และการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ข้อมูลสมมุติฐาน 8 ข้อ

ผลการศึกษาพบว่า สวัสดิการทางการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้ นั้นไม่ว่าจะ เป็นในระบบ หรือนอกระบบมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เฉพาะในด้านวิชาชีพประชาชนมีความต้องการมากในด้านการสร้างงานในชนบทก็เช่นเดียวกัน มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เพราะประชาชนพอใจมาก เพียงแต่ว่าในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของ โครงการควารให้ประชาชนได้ เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด ในด้านสุขภาพอนามัย ประชาชนมีความพอใจต่อการบริการของรัฐบาลเป็นอย่างมาก เพราะทำให้การเจ็บป่วยหายได้ เพียงแต่ทำให้เพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขให้มากขึ้นกว่าเดิมกล่าวโดยสรุปแนวทางที่รัฐบาลจัดสวัสดิการให้แก่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น มีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของประชาชน

ผู้ศึกษาได้ เสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้ ในด้านสวัสดิการทางการศึกษา ควรกวดชั้นการเข้าเรียนหนังสือของเด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ พร้อมทั้งขยายการศึกษาดังกล่าวนี้ให้ถึงประโยชน์มัธยม โดยมีหลักสูตรการสอนวิชาสามัญควบคู่ไปกับวิชาชีพ นอกจากนี้ การกำหนดให้มีการสอนวิชาชีพในโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม ตลอดจนควรจัดให้มีสถาบันสอนศาสนาควบคู่ไปกับวิชาชีพ โดยกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งทางด้านบริหารและวิชาการ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในด้านการสร้างงานในชนบท รัฐบาลควรเน้นความ เป็นเจ้าของของประชาชนในท้องถิ่นต่อสาธารณสมบัติ อันได้จากโครงการสร้างงานในชนบท อย่างไรก็ตามโครงการสร้างงานสาธารณะ เช่นนี้ไม่จำเป็นต้องกระทำพร้อมกันทั่วประเทศ ควรจะพิจารณาจัดทำ เฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อนมากที่สุดก่อนและ เลือกระยะ เวลาที่ประชาชนว่างจากงานส่วนตัวจริง ๆ ในด้านสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย รัฐบาลควรร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นปรับปรุงสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นอยู่ดีจะทำให้ประชาชน เปลี่ยนความคิดทัศนคติและค่านิยมอัน เป็นผลดีต่อสุขภาพอนามัยและ เพื่อ เป็นการป้องกัน ส่งเสริมและพัฒนาด้านสุขภาพอนามัย ควรเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้โดยใช้วิทยุควบคู่ไปกับการสอนสุขศึกษาตัวต่อตัว และถ้าเป็นไปได้ ควรจัดตั้งสถานบริการด้านสาธารณสุขให้ครบทุกหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในด้านการสังคมสงเคราะห์

การสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งวิธีการและจุดมุ่งหมายของการสวัสดิการสังคม ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบในงานบริการสวัสดิการสังคมทั้งในระดับจังหวัด อำเภอและตำบล ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา กฎหมาย แรงงาน สุขภาพอนามัย ฯลฯ น่าที่จะนำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์เข้าไปประสานประโยชน์ในการดำเนินงานจะทำให้งานดังกล่าวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำหรับนักสังคมสงเคราะห์ซึ่งร่วมจัดสวัสดิการสังคมควรเป็นคนในท้องถิ่นที่รู้ และเข้าใจในภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นอย่างดี มีบทบาทต่าง ๆ ที่กำหนดโดยพลังทางสังคมและมีควมวิธีในการดำเนินงานในชุมชนที่บรรลุผล นั่นคือ การเข้าถึงผู้นำทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การศึกษาระบบตลาดราคาและต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสังคมไทย-มุสลิมกับไทยพุทธ

Marketing System Price and Cost of Production in Southern Rural Thailand : A Comparative Study of Thai Muslim and Thai Buddhist

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ

ตีพิมพ์ใน วารสารวิทยาการจัดการ 2 (2) : 90-97

จากการศึกษาระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ โดยเปรียบเทียบสังคมไทยมุสลิมและไทยพุทธ พบว่าระบบตลาดของสังคมไทยพุทธมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบตลาดของสังคมไทยมุสลิม ราคาของผลผลิตของสังคมไทยพุทธมีประสิทธิภาพมากกว่าราคาผลผลิตของสังคมไทยมุสลิม โดยปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาที่มีลักษณะคล้ายกันระหว่างสองสังคมคือ คุณภาพผลผลิตและปริมาณส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาที่แตกต่างกันคือ วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร ความห่างไกลตลาดและความต้องการซื้อผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค

ศึกษาภาวะการทำงานของแรงงานในอุตสาหกรรมขนาดย่อม เขตจังหวัดสงขลา

Labour Working condition of Small Industry in Songkhla Province.

อำพร วิริยโกศล, จงพิศ ตีร์รัตน์และสมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ

เสนอใน การประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 18 กุมภาพันธ์ 2525 ณ ตึกพิภพ
คณะวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาภาวะการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม 4 ประเภท ในจังหวัดสงขลา คือ โรงงานปลาป่น โรงงานน้ำแข็ง โรงงานเพอร์รี่เจอร์ และโรงพิมพ์ ได้พบว่าส่วนใหญ่คนงานและนายจ้างจะตกลงเรื่องภาวะการทำงานกันเอง ภาวะการทำงานที่ตกลงกันนั้น ได้แก่ เวลาทำงานและค่าจ้าง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเป็นไปตามที่กฎหมายแรงงานได้ระบุไว้ ทางด้านการบริหารโรงงานส่วนใหญ่เป็นการบริหารงานที่ไม่มีแบบแผนและยากต่อการควบคุม

การพัฒนาประเทศกับพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

The National Development and Songkhla Lake Basin

จีรภา วรเสียงสุข

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ตีพิมพ์ใน รายงานการสัมมนาเรื่องแนวทางในการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา 17-19 กรกฎาคม 2526
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 4 คือ อัตราความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภาคกลาง และภูมิภาคต่าง ๆ ได้เพิ่มสูงขึ้นจนเกิดความตึงเครียดทางสังคมขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 เป็นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสู่ภูมิภาคเป็นสำคัญ ทั้งเป็นที่มาของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา อันเป็นโครงการที่พยายามจะกระตุ้นเศรษฐกิจของภาคใต้ และในขณะเดียวกันตลอดความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร เป็นที่คาดหมายว่าถ้าโครงการนี้สำเร็จจะสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของภาคใต้ได้ 2 ประการ คือ สามารถขยายฐานเศรษฐกิจของภาคใต้ให้กว้างขึ้น พร้อมกับแก้ดุลทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยเสียเปรียบมาเลเซียและสิงคโปร์อยู่ สำหรับการกระจายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากศูนย์เติบโตนี้ไปสู่บริเวณพื้นที่โดยรอบ ยังเป็นที่สงสัยอยู่ว่าจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยแค่ไหน วิธีการที่เสนอแนะในที่นี้คือ การพัฒนาระบบชุมชนและระดับรอง ๆ ลงไปในเวลาเดียวกัน เพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างกิจกรรมภาคเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมและการบริการต่าง ๆ ให้ประสานกัน ได้สม่ำเสมอทุกพื้นที่

บทบาทสตรีทางการบริหารในภาครัฐบาล กรณีศึกษาในจังหวัดสงขลา

Role of Woman in Provincial Administration : A Case Study in Songkhla

ชาลิต ศิริภิรมย์

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ

ตีพิมพ์ใน รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งที่ 2 27-28 มกราคม 2526 ณ ห้องสมุดคณหัตถ์หลวงฯ วิทยาเขตหาดใหญ่

เป็นการวิจัยโดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจ ด้วยการสัมภาษณ์ และส่งแบบสอบถามสตรีที่ปฏิบัติงานราชการส่วนภูมิภาค ณ ศาลากลางจังหวัดสงขลา ระดับ 3 ขึ้นไป ซึ่งมีอยู่จำนวนทั้งสิ้น 88

ราย จากจำนวนข้าราชการหญิงและชายรวมกัน 298 ราย ซึ่งคิดเป็นประมาณ 29 % เท่านั้น

การศึกษาพบว่าสตรีที่เป็นผู้นำทางการบริหารจะเป็นผู้ที่มิถูกกล่าวหาในภาคีได้เป็นส่วนใหญ่ และจะสมรสกับบุคคลในอาชีพข้าราชการเหมือนกันถึงร้อยละ 91 เมื่อทำการวิเคราะห์ต่อไปว่า มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมอะไรบางอย่างที่มีผลกระทบต่อแบบการเป็นผู้นำ พบว่าแบบของการเป็นผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระใดที่นำมาวิเคราะห์ ส่วนการศึกษาพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปรากฏว่าสตรีมีบทบาทน้อยมากจะมีบ้างก็แต่เพียงในกลุ่มสตรีจำนวนน้อยที่มีการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพและความสามารถเด่นจริง ๆ เท่านั้น

ข้อสังเกตในแง่ความยอมรับในการเป็นผู้นำของสตรี ก็คือ สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเป็นผู้นำของสตรีทางการบริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ สตรีที่สมรสแล้วและอยู่กับสามีได้รับความยอมรับในการเป็นผู้นำมากกว่าสตรีที่เป็นโสดหรือหม้าย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าสตรีที่สมรสแล้วและมีความมั่นคงในชีวิตสมรสย่อมมีความมั่นคงในอารมณ์จึงได้รับความยอมรับสูง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ ระดับ อัตราเงินเดือน อาชีพบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความยอมรับการเป็นผู้นำสตรีแต่อย่างใด

ค่านิยมทางอาชีพของเยาวชนไทยมุสลิม

Vocation Values of Thai Muslim Youth

ประเสริฐ ชูสิงห์

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ตีพิมพ์ใน รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งที่ 2 27-28 มกราคม

2526 ณ ห้องสมุดคณบดีวิทยาเขตหาดใหญ่

ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงค่านิยมทางอาชีพของเยาวชนไทยมุสลิม ว่ามีค่านิยมทางอาชีพด้านใดมากน้อยเพียงไร เยาวชนไทยมุสลิมเลือกอาชีพกลุ่มใด ความแตกต่างกันด้านเพศ สถานศึกษา ภูมิภาคนาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองของเยาวชนไทยมุสลิมมีอิทธิพลต่อค่านิยมทางอาชีพของเยาวชนไทยมุสลิมหรือไม่และความคาดหวังของผู้ปกครองที่จะให้เยาวชนไทยมุสลิมพึงมีต่อค่านิยมทางอาชีพ

วิธีการดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา นักศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และผู้ปกครองจำนวน 600 คน ซึ่งอยู่ในจังหวัดยะลา นราธิวาสและปัตตานี รวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีค่านิยมทางอาชีพ ด้านความเสียสละ ด้านบริการสังคม ด้านชื่อเสียง ด้านความเหมาะสมกับความสามารถ ด้านความมั่นคงในอาชีพด้วยความมีอิสระ ด้านความก้าวหน้าด้านมีอำนาจ ด้านความมีระเบียบ ด้านรายได้และด้านการทำงานเกี่ยวกับธรรมชาติ ตามลำดับ

ผู้ประกอบการมีความคาดหวังให้เยาวชนมีค่านิยมทางอาชีพ คือ ด้านชื่อเสียง ด้านบริการสังคม ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความก้าวหน้า ด้านรายได้ ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานเกี่ยวกับ-
ธรรมชาติ ด้านความเสียสละ ด้านความเหมาะสมกับความสามารถ ด้านมีอำนาจและด้านความมีระเบียบ
ตามลำดับ

เยาวชนไทยมุสลิมเลือกอาชีพในหมวดต่าง ๆ ได้แก่ งานที่ใช้วิชาชีพวิชาการ งานกิจกรรม
งานเกี่ยวกับการผลิต งานเกี่ยวกับบริหารราชการทหาร งานบริหารและจัดการงานเกี่ยวกับการค้า งาน-
เสมียนพนักงานและงานด้านบริการ ตามลำดับ

ความแตกต่างของเยาวชนไทยมุสลิมเกี่ยวกับ เพศ สถานศึกษา ภูมิภาคของผู้ประกอบการ
อาชีพของผู้ประกอบการ ไม่มีอิทธิพลต่อค่านิยมทางอาชีพของเยาวชนไทยมุสลิม

ธุรกิจการเลี้ยงสุกรกับปัญหาการตลาดในอำเภอหาดใหญ่

Pig's Business and Its Marketing Problems in Hat Yai

ไพรัช วัชรพันธุ์

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ

ตีพิมพ์ใน รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งที่ 2 27-28 มกราคม

2526 ณ หอสมุดคุณหญิงหลงฯ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งเกี่ยวกับปัญหา
ในการเลี้ยงการลงทุนและการเงินตลอดจนการตลาด ปัญหาที่สำคัญที่สุดก็คือ การขาดเงินทุนหมุนเวียนที่
จะนำไปใช้ ในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร เพราะรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรมีน้อย แต่ต้นทุนใน
การเลี้ยงนั้นวันจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ผู้เลี้ยงล้มเลิกกิจการไป อันเป็นเหตุทำให้เกิดการว่างงานและ
รายได้ในครอบครัวตกต่ำลง ปัญหาที่สำคัญอันดับต่อมาก็คือ ปัญหาทางการตลาด เนื้อสุกรเป็นที่ต้องการ
ของตลาดเป็นอย่างมาก แต่สุกรมีชีวิตราคาแตกต่างไปจากราคาสุกรชำแหละแล้วถึง 50 % กล่าวคือ
ราคาสุกรมีชีวิต ก.ก.ละ 17-18 บาท แต่ราคาเนื้อสุกรชำแหละราคา ก.ก.ละ 40-50 บาท แสดง
ให้เห็นว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต้องรับภาระทั้งขึ้นทั้งลงในกิจการประเภทนี้ จึงทำให้เกษตรกรต้องเสีย
เปรียบตลอดเวลา

เปรียบเทียบค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ประเพณีและศาสนาระหว่างเยาวชนในเขตการศึกษา 2 และ
เขตการศึกษา 4

A Comparative Study of Values in Nationalism Custom and Religion Between
Youth in Second Educational Region and Fourth Educational Region

ประเสริฐ ชูสิงห์

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ตีพิมพ์ใน รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งที่ 2 27-28 มกราคม
2526 ณ ห้องสมุดคุรุสภาวิทยาเขตหาดใหญ่

ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ประเพณี และศาสนาว่าเยาวชนใน
เขตการศึกษา 2 และเขตการศึกษา 4 มีมากน้อยเพียงไร ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้เยาวชนพึงมี
อย่างไร และความแตกต่างของเยาวชนในด้านระดับการศึกษา อายุ เพศ ศาสนา การอบรมเลี้ยงดูและ
อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ประเพณีและศาสนาหรือไม่

วิธีการดำเนินการวิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยแบบสำรวจและสัมภาษณ์เยาวชนในระดับประถม
ศึกษา มัธยมศึกษาจำนวน 1,500 คนและประชาชนซึ่งเป็นผู้ปกครองจำนวน 800 คน

ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ โดยสนใจศึกษาเพื่อการดำรงอยู่
ของชาติช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของบ้านเมืองและช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมเป็นอันดับแรก ส่วน
อันดับสุดท้ายคือ การใช้สินค้าไทย ค่านิยมเกี่ยวกับประเพณีได้แก่ พุทธภาษากัน เมื่อพบคนบ้านเดียวกัน
สามีต้อง เป็นผู้นำครอบครัวและควรจัดงานตามประเพณีที่เคยมีมา เป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่
ผู้ชายควรได้รับการศึกษาทางศาสนาก่อนแต่งงาน ค่านิยมเกี่ยวกับศาสนาได้แก่ ไม่กระทำการที่เบียดเบียน
ผู้อื่น เชื่อในการทำความดีและละเว้นการปฏิบัติในสิ่งชั่วเป็นอันดับแรก ๆ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การงดเว้น
สิ่งเสพติดให้โทษ

ค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ประเพณี และศาสนาของเยาวชนในเขตการศึกษา 2 กับ
เยาวชนเขตการศึกษา 4 มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เยาวชนที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ
ระดับการศึกษา อายุ ศาสนา การอบรมเลี้ยงดูและอาชีพของพ่อแม่ มีค่านิยมแตกต่างกันบ้าง แต่ไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ และความคาดหวังของผู้ปกครอง ก็ไม่มีความแตกต่างกันกับค่านิยมของเยาวชนจนมีนัย-
สำคัญทางสถิติ

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มีผลต่อการย้ายเข้าและย้ายออกของประชากรในจังหวัดปัตตานี

จิตติมา ระเด่นอาหมัด

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- งบประมาณ
1. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทวิชาการ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
 2. ทุนอุดหนุนการวิจัย จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รายงานการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจปัจจัยทางภูมิศาสตร์ และสังคมที่มีผลต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานี เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งเสริม และที่จะลดการย้ายเข้าและย้ายออกของประชากร ในจังหวัดนี้ เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของชาติ

ผู้วิจัยได้วิจัยขั้นสำรวจ (Exploratory Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Design) แบบศึกษาเปรียบเทียบภายหลังเหตุการณ์ (Comparison Group Ex Post Facto Study Design) ประเภทการศึกษาแบบตัดขวาง (Cross-Sectional Design) ซึ่งเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการย้ายถิ่นกับปัจจัยทางภูมิศาสตร์ และทางสังคมระหว่างกลุ่มที่ย้ายถิ่นเข้าและย้ายถิ่นออก โดยการสุ่มตัวอย่างประชากรที่แจ้งย้ายจากทะเบียนราษฎร และไม่แจ้งย้ายจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในหกตำบลของทลิ่งอำเภอ/กิ่งอำเภอในจังหวัดปัตตานี โดยไม่จำกัดเพศ แต่จำกัดอายุตั้งแต่ 15 ปีไป และจะต้องย้ายใน ช่วงตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2522 - พฤษภาคม พ.ศ. 2523 เก็บข้อมูลโดยวิธีสังเกตการณ์และใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ (Interview Schedule) กลุ่มตัวอย่างประชากร ผลการศึกษาพบว่าเหตุผลทางภูมิศาสตร์ในการย้ายถิ่นเข้าที่สำคัญที่สุดคือ ต้องการหาที่อยู่ให้สะดวกต่อการไปประกอบอาชีพหรือการไปศึกษาหรือการฝึกอบรม อันดับสอง เพื่อกลับไปประกอบอาชีพหรือการเกษตรต่อในถิ่นเดิม และอันดับสาม เพราะไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ส่วนผู้ย้ายถิ่นออกก็ให้เหตุผลว่าต้องการหาที่อยู่ให้สะดวกต่อการไปประกอบอาชีพหรือการไปศึกษาหรือการฝึกอาชีพเป็นอันดับหนึ่ง เช่นเดียวกัน อันดับสองมี 2 เหตุผลคือ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และแหล่งที่ทำมาหากินเดิมมีน้ำไม่เพียงพอ เพาะปลูกไม่ได้ผล ส่วนเหตุผลทางสังคมพบว่าในกลุ่มผู้ย้ายถิ่นเข้าให้เหตุผลว่าย้ายตามสามี ภรรยาหรือครอบครัวเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองเป็นเพราะต้องการทำงานใหม่และอันดับสาม เนื่องจากค่าจ้างแรงงานต่ำ

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ แก่ทางราชการอันจะเป็นปัจจัยที่จะช่วยการย้ายถิ่นเข้าและย้ายถิ่นออกในจังหวัดปัตตานี ดังนี้

1. จัดการชลประทาน โดยขุดคลองชลประทานไปยังแหล่งเพาะปลูกให้สามารถปลูกข้าวได้ปีละ 2 ครั้งได้ทั่วถึง และแนะนำพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตดีไปสูง และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนที่ดินสำหรับเพาะปลูก
2. จัดการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของประชากรในวัยเรียน
3. เพื่อแก้ปัญหาว่างงานควรพิจารณาแรงงานในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก และแรงงานต่างถิ่นเป็นอันดับสอง

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลและครัวเรือน

ดลมนรจณ์ บากา, ลัลนา ควันธรรม และมานพ จิตต์ภูษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
งบประมาณ อุทกกรรมการวิจัยจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก เป็นการศึกษาขั้นสำรวจ (Exploratory Study) เพื่อรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรและชุมชนในบริเวณลุ่มน้ำโก-ลก เพื่อช่วยในโครงการวางแผนเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มรายได้และปรับปรุงสวัสดิการทางสังคมของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น สำหรับตอนที่ 1 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลและครัวเรือน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบ Comparison Group Ex Post Facto Study Design ประเภท Cross-Sectional Design โดยเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่มอาชีพคือ ชาวนา ชาวสวนยางและกลุ่มอาชีพผสม ใช้กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 450 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 มีสมาชิกในครัวเรือนออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ไปรับจ้างทำงานก่อสร้างที่ประเทศมาเลเซีย แต่ละปีออกไปทำงานมากกว่า 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเองได้มาโดยการรับมรดก ลักษณะการแบ่งมรดก ส่วนใหญ่แบ่งเท่า ๆ กัน รองลงมาเป็นการแบ่งตามหลักกฎหมายอิสลาม

เนื้อที่ปลูกข้าวของชาวนาแต่ละครัวเรือนต่ำกว่า 5 ไร่ ได้ข้าว 100 - 200 กิโลกรัมต่อปี และไม่มีการปลูกพืชซ้ำในพื้นที่เดียวกัน เนื้อที่ปลูกยางพาราของแต่ละครัวเรือนประมาณ 5-10 ไร่ ได้ผลผลิตน้อยกว่า 5 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวันและนำยางแผ่นดิบขายให้กับพ่อค้าในเมือง

เนื้อที่ปลูกข้าวของชาวนา แต่ละครัวเรือนต่ำกว่า 5 ไร่ ได้ข้าว 100-200 กิโลกรัมต่อปี และไม่มีการปลูกพืชซ้ำในพื้นที่เดียวกัน เนื้อที่ปลูกยางพาราของแต่ละครัวเรือนประมาณ 5-10 ไร่ ได้ผลผลิตน้อยกว่า 5 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวันและนำยางแผ่นดิบขายให้กับพ่อค้าในเมือง

แหล่งรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามาจากการขายสัตว์เลี้ยง การเกษตร ค่าจ้างและค่าเช่าโดยรายได้ทางการเกษตรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุด รายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อปี

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก

ตอนที่ 2 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มบุคคลในชุมชน

ดลมนรจณ์ บากา, ลัลนา ควันธรรม และมานพ จิตต์ภูษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
งบประมาณ อุทกกรรมการวิจัยจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก เป็นการศึกษาขั้นสำรวจ (Exploratory Study) เพื่อรวบรวมข้อมูลทาง เศรษฐกิจและสังคมของประชากรและชุมชนในบริเวณลุ่มน้ำโก-ลก เพื่อช่วยในโครงการวางแผนเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มรายได้และปรับปรุงสวัสดิการทางสังคมของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น สำหรับพื้นที่ตอนที่ 2 : ข้อมูลทาง เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มบุคคลในชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบ Comparison Group Ex Post Facto Study Design ประเภท Cross-Sectional Design โดยเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่มอาชีพคือ ชาวนา ชาวสวน-ยางและกลุ่มอาชีพผสม ใช้ตัวอย่างกลุ่มบุคคล จำนวน 45 กลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานทั่วไปที่มีในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ คือ ศาสนสถาน ถนนและโรงเรียนชั้นประถม ปัญหาทางด้านการศึกษาที่สำคัญคือ น้ำไม่พอ น้ำท่วมและการมีไร่นาขนาดเล็กในชุมชนที่ทำการศึกษามีส่วนใหญ่ไม่มีโครงการชลประทาน แหล่งน้ำที่สำคัญในครัวเรือนคือ น้ำบ่อ พืช-สำคัญที่ปลูกนอกจากข้าวและยางพาราแล้ว มียางสด ลองกอง เงาะและทุเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีไร่นาขนาดเล็กน้อยกว่าคนละ 5 ไร่ ชาวนาปลูกข้าวได้น้อยกว่าเมื่อ 5 ปีก่อน ทำนาตัวอย่างเดียว แหล่งน้ำสำคัญในการทำนาคือ น้ำฝน อุปกรณ์ในการทำนาคือมีกันเป็นจำนวนมากคือ รถไถ 2 ล้อ

ชาวสวนยางส่วนใหญ่มีสวนยางคนละ 5-10 ไร่ทั้งยางพันธุ์และยางพื้นเมือง แต่ละปีกรีดยางได้น้อยกว่า 100 วัน ส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ปัญหาสำคัญของการทำสวนยางคือ ยางราคาต่ำและมีสวนยางขนาดเล็ก งานที่สมาชิกในครัวเรือนของชุมชนออกไปทำนอกหมู่บ้านคือรับจ้างทำงานก่อสร้าง ทำสวนปาล์มและรับจ้างกรีดยาง ส่วนใหญ่ไปทำที่ประเทศมาเลเซียเพราะค่าจ้างสูงกว่า

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก

ตอนที่ 3 : ข้อมูลทาง เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มสตรีแม่บ้าน

ดลมนรรัตน์ บากา, ลัลนา ควันธรรม และมานพ จิตต์ภูษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
งบประมาณอุดหนุนการวิจัยจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก เป็นการศึกษาขั้นสำรวจ (Exploratory Study) เพื่อรวบรวมข้อมูลทาง เศรษฐกิจและสังคมของประชากรและชุมชนในบริเวณลุ่มน้ำโก-ลก เพื่อช่วยในโครงการวางแผนเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มรายได้และปรับปรุงสวัสดิการทางสังคมของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น สำหรับตอนที่ 3 : ข้อมูลทาง เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบ Comparison Group Ex Post Facto Study Design ประเภท Cross-Sectional Design โดยเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่มอาชีพคือ ชาวนา ชาวสวนยางและกลุ่มอาชีพผสม ใช้ตัวอย่างกลุ่มสตรีแม่บ้านจำนวน 45 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

กิจกรรมการปลูกข้าวมีสตรีแม่บ้านช่วยทำคือ การเพาะพันธุ์ ปลูก ใส่ปุ๋ย เก็บเกี่ยวและนวดข้าว การปลูกยางที่ช่วยทำคือ การกรีดยาง ปลูก ใส่ปุ๋ยและถอนวัชพืช กลุ่มสตรีแม่บ้านใช้เวลาประมาณ

25-50 % ของเวลาทั้งหมดทำงานด้านการเกษตร และส่วนใหญ่ทำงานช่างฝีมือหรือศิลปหัตถกรรม ทางด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า การเย็บปักผ้าคลุมหัวสตรีและการทำผ้าปูที่นอนและปัจจุบันยังมีความต้องการที่จะอบรมทางด้านนี้เพิ่มเติม สตรีส่วนใหญ่เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ผู้หญิงในหมู่บ้านที่แต่งงานครั้งแรกแล้วหย่าร้างเกือบทั้งหมด จะแต่งงานใหม่

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก

ตอนที่ 4 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน : ศึกษาจากผู้นำชุมชน

ดลมนรจณี บากา, ลัลนา ควันธรรม และมานพ จิตต์ญา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
งบประมาณอุดหนุนการวิจัยจากกระทรวง เกษตรและสหกรณ์

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก เป็นการศึกษาระดับสำรวจ (Exploratory Study) เพื่อรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรและชุมชนในบริเวณลุ่มน้ำโก-ลก เพื่อช่วยในโครงการวางแผนเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มรายได้และปรับปรุงสวัสดิการทางสังคมของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น สำหรับตอนที่ 4 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน : ศึกษาจากผู้นำชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบ Comparison Group Ex Post Facto Study Design ประเภท Cross-Sectional Design โดยเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่มอาชีพคือ ชาวนา ชาวสวน-ยางและกลุ่มอาชีพผสม ใช้ตัวอย่างผู้นำชุมชนจำนวน 45 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่มีเป็นจำนวนมากในชุมชนได้แก่ ถนน โรงเรียนชั้นประถม และศาสนสถาน ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ขั้นพื้นฐานได้แก่ การเจ็บป่วย ถนนไม่สะดวกและไฟฟ้า ปัญหาด้านการเกษตรที่สำคัญคือ ดินไม่ดี น้ำไม่พอ น้ำท่วม แรงงานไม่พอเพียงและไร่นาขนาดเล็ก น้ำท่วมเป็นปัญหารุนแรงทุกปี เกษตรกรได้รับความเสียหายเป็นส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันฝนแล้งขาดแคลนน้ำก็เป็นปัญหาในระดับรุนแรงด้วย ทำให้ผลผลิตลดลงและพืชผลตาย

ประมาณครึ่งหนึ่งของชุมชนที่ทำการศึกษามีโครงการชลประทานในพื้นที่ แหล่งน้ำที่สำคัญในครัวเรือนของชุมชนคือ น้ำบ่อ น้ำฝน พืชสำคัญที่ปลูกในชุมชน นอกจากยางและข้าวแล้วยังมีเงาะ ทุเรียนกลางсадและลองกอง เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร น้อยกว่าคนละ 5 ไร่ และปลูกพืชเพียงครั้งเดียวในแต่ละปี เหตุที่ไม่สามารถเพาะปลูกสองครั้งได้เพราะการขาดแคลนน้ำ มีศัตรูพืชรบกวนและมีพื้นที่ขนาดเล็กเกินไป

สมาชิกในครัวเรือนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านที่ประเทศมาเลเซียมากที่สุด งานที่ไปทำได้แก่ รับจ้างทำงานก่อสร้าง รับจ้างทำสวนปาล์ม และกรีดยาง ปีละ 2-3 เดือน สาเหตุที่ออกไปเพราะแหล่งงานภายนอกค่าจ้างสูงกว่า

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก

ตอนที่ 5 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมง

ดลมนรจณี บากา, ลีลนา ควันธรรม และมานพ จิตต์ภูษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
งบประมาณอุดหนุนการวิจัยจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก เป็นการศึกษาขั้นสำรวจ (Exploratory Study) เพื่อรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรและชุมชนในบริเวณลุ่มน้ำโก-ลก เพื่อช่วยในโครงการวางแผนเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มรายได้และปรับปรุงสวัสดิการทางสังคมของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น สำหรับตอนที่ 5 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมง ศึกษาจากผู้นำชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบ Comparison Group Ex Post Facto Study Design ประเภท Cross-Sectional Design โดยเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่มอาชีพคือ ชาวนา ชาวสวน-ยางและกลุ่มอาชีพผสม ใช้ตัวอย่าง หัวหน้าครัวเรือนชาวประมง จำนวน 45 คน ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ชาวประมงที่ทำการศึกษามีเรือเป็นของตนเอง ออกหาปลาเป็นกลุ่มเรือบริเวณใกล้ฝั่ง อุปกรณ์ในการจับปลาที่มักเป็นส่วนใหญ่คือ อวนกึ่งแห อวนเคย เบ็ดและอวนลอย ช่วงเวลาที่ออกจับปลากันมากตั้งแต่เดือน มกราคม-เดือน พฤษภาคม จับทั้งกลางวันและกลางคืน ปลาที่จับและขายได้แต่ละวันน้อยกว่า 20 กิโลกรัม ขายได้น้อยกว่าวันละ 500 บาท ปัจจุบันชาวประมงจับและขายปลาได้น้อยกว่าเมื่อ 5 ปีก่อนเพราะแหล่งปลากุ้มทำลาย ชาวประมงที่มีเรือเป็นของตนเองมีรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยมากกว่า 10,000 บาทต่อปี สถานที่นำปลาขึ้นฝั่งในหมู่บ้านของตนเองและท่าเรือ ทางฝั่งมาเลเซียหมู่บ้านของตนเองและท่าเรือทางฝั่งมาเลเซีย ชาวประมงที่ต้องเช่าเรือจากผู้อื่นนั้นเช่าปีละ 2-4 เดือน ค่าเช่าเฉลี่ย 1,001 - 1,500 บาทต่อเดือน ส่วนชาวประมงที่เป็นลูกจ้างปีละ 3 เดือนช่วงเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม ค่าจ้างที่ได้รับเป็นเงินสด ในรอบปีที่ผ่านมาคนละประมาณ 4,001-5,000 บาท

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรองรับจ้างทั่วไปปีละ 3-4 เดือน ช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม รายได้ของอาชีพรองคนละมากกว่า 10,000 บาทต่อปี รายได้สุทธิของชาวประมงในรอบปีที่ผ่านมาคนละประมาณ 10,001 - 15,000 บาท ความต้องการที่สำคัญ ๆ ของชุมชนชาวประมงคือ ขุดลอกร่องน้ำ บริเวณปากอ่าว ไฟฟ้า ประปาหมู่บ้าน การฝึกอบรมทางอาชีพที่ต้องการคือ ช่างเครื่องยนต์ ช่างก่อสร้าง และช่างไม้

นโยบายการแก้ไขปัญหาคาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ธานินทร์ พะเอม

สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527

การศึกษาวิจัยเรื่อง "นโยบายการแก้ไขปัญหาคาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายทั้งในด้านแนวความคิดและวิธีการที่รัฐบาลได้ใช้ดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาคาที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวมลายูมุสลิม และขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ขจก.) ปัญหาโจรจีนคอมมิวนิสต์ (จคม.) และปัญหาคาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยเฉพาะกรณีปัญหาชนกลุ่มน้อยและ ขจก.ถือว่าเป็นประเด็นหลักของการศึกษา โดยมุ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของปัญหาคาควบคู่ไปกับนโยบายที่ใช้ตั้งแต่เริ่มต้นในสมัยกรุงสุโขทัยจนกระทั่งถึงปัจจุบันหรือทั้งศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดนโยบายที่รัฐกำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน

วิธีการในการศึกษาใช้การค้นคว้าวิจัยจากเอกสารเป็นหลักและใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ และพูดคุยสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และผู้นำชาวมลายูมุสลิมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสประกอบการศึกษา โดยนำเอาความคิดด้านการวิเคราะห์ระบบ (System Theory) ของ David Easton แนวความคิดด้านการพัฒนาการเมือง แนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหาชนกลุ่มน้อยมาใช้ประกอบเป็นกรอบ (Framework) ในการศึกษาวิเคราะห์

จากการศึกษาสภาพปัญหาพบว่าปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวมลายูมุสลิมและ ขจก. ปัญหา จคม. และปัญหาคาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย เป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และค่อนข้างซับซ้อน โดยที่ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวมลายูมุสลิมและ ขจก. เป็นกรณีรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในด้านนโยบายเสมอมา เมื่อพิจารณาจากกรอบในการศึกษาแล้ว ปัญหานี้เกิดขึ้นจากการที่ระบบการปกครองไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชนกลุ่มน้อยในเรื่อง การอนุรักษเอกลักษณ์ของสังคม และการได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากรัฐ และกลไกของรัฐทั้งในทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองการปกครอง โดยได้รับแรงผลักดันจากความแตกต่างในเรื่องประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษา ซึ่งผสมผสานกับนโยบายและมาตรการการแก้ไขปัญหาคาของรัฐโดยปราศจากความเข้าใจต่อปัญหาอย่างถูกต้องลักษณะที่กล่าวมาก่อให้เกิดความตึงเครียด (stress) ขึ้นต่อระบบการเมืองการปกครองที่เรียกว่า Output Failure ซึ่งก่อให้เกิดการถอนความสนับสนุนทางการเมือง (Political Support) ตามมาทั้งที่มีต่อเจ้าหน้าที่การเมือง (Political Authorities) ได้แก่ การปฏิเสธไม่ยอมรับรัฐบาลและกลไกของรัฐต่อระบบการปกครอง (Political Regime) เนื่องจากรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า (Values) และต่อประชาคมการเมือง (Political Community) หรือความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของประชาคมการเมือง สำหรับปัญหา จคม. ได้ก่อให้เกิดปัญหาคาจนารัฐซ้อน แม้ว่านโยบายของไทยจะถือว่าเป็นปัญหาระดับพื้นที่ แต่ปัญหานี้ก็มีความเกี่ยวข้องกับมาเลเซียซึ่งก็คือว่า จคม. เป็นภัยคุกคามที่สำคัญ ทั้งปัญหา ขจก. และ จคม.จึงเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดและค่อนข้างซับซ้อนกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย ซึ่งออกมาในรูปความหวาดระแวงไม่ไว้วางใจต่อกัน นอกจากนี้ ความขัดแย้งของทั้งสองประเทศยังเนื่องมาจากความแตกต่างในทัศนะที่มีต่อภัยคุกคามในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทของจีนและการดำเนินความสัมพันธ์กับจีน

แม้ว่าปัญหาชนกลุ่มน้อยและ ชก.จะเป็นประเด็นหลักของภัยคุกคาม แต่ปัญหาทุกปัญหาก็มีส่วนนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งในด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาซึ่งในกรณีปัญหาชนกลุ่มน้อยนี้ รัฐได้ใช้นโยบายในลักษณะ Assimilation คาบคู่ไปกับ Integration เป็นหลักตั้งแต่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทยจนกระทั่งปัจจุบัน เนื่องจากอิทธิพลของปัจจัยหลักทั้งที่เป็นผลประโยชน์แห่งชาติ (National-Interest) และจิตใต้สำนึกของสังคมไทย (National Subconsciousness) ประกอบกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมของปัญหาเองทั้งในด้านประวัติศาสตร์และเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษา เศรษฐกิจและความรุนแรงของการก่อการร้ายปัจจัยเหล่านี้ได้ผลักดันให้เกิดนโยบายการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

นโยบายของรัฐบาลที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน โดยหลักการทั่วไปแล้ว ได้ว่ามีความเหมาะสมในทัศนะของผู้กำหนดนโยบาย แต่เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นมีความละเอียดอ่อนการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จึงควรเป็นไปด้วยความระมัดระวัง สำหรับปัญหาชนกลุ่มน้อยมาเลเซียสัมฤทธิ์ผลที่จะได้พบหนักปรัชญาของศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการเพื่อความเป็นธรรมและสวัสดิการของสังคม การเคารพต่อการดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ด้านศาสนาและภาษา รวมทั้งการปรับปรุงระบบบริหารในพื้นที่เพื่อให้การแก้ไขปัญหามาตรผลตามนโยบายที่ได้วางไว้ นอกจากนี้ การปราบปราม ชก.และจคม. ยังคงดำเนินต่อไปตามแนวทาง "การเมืองนำการทหาร" ขณะเดียวกับฝ่ายไทยควรแสดงวิห้มาเลเซียเห็นว่า การแก้ไขปัญหาคความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้ได้ผล ทั้งสองฝ่ายจะต้องกันหน้าเข้าหากันด้วยความจริงใจและเคารพในความคิดเห็นของกันและกัน ข้อสำคัญก็คือ จะต้องยอมรับข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายมีอยู่ในความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง

ตัวกำหนดและผลกระทบของการย้ายถิ่นของสตรีในภาคเหนือเพื่อทำงานในธุรกิจบริการในสงขลา-หาดใหญ่
The Migration of Northern Women to Work in Service Industries in Songkhla-Hatyai : Determinant and Consequences

ถาวร เกียรติทับทิว และเฉลิมพล สัตถการณณ์

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ

ตีพิมพ์ในหนังสือรายงานสมาคมนักประชากรไทย โดยคณะกรรมการบริหารโครงการวิจัยระดับจุลภาพ
ในประเทศไทย เรื่อง ประชากรและการพัฒนา พ.ศ. 2528

เมืองสงขลา-หาดใหญ่ได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภาคใต้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบกับเป็นเมืองชายแดนจึงมีนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวและการบริการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง และมีส่วนดึงดูดสตรีบางประเภทจากภาคต่าง ๆ ของประเทศให้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการย้ายถิ่น มูลเหตุ และสิ่งจูงใจในการย้ายถิ่น ความเป็นอยู่ในถิ่นฐานใหม่ ตลอดจนสถานะภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของสตรีบางประเภทที่เข้ามาอยู่ในเมืองสงขลา-หาดใหญ่

ผลของการศึกษาพบว่า สตรีบางประเภทย้ายถิ่นมาด้วยความสมัครใจมาจากภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ โดยมีมูลเหตุมาจากความยากจนเป็นพื้นฐานประกอบด้วยเหตุผลส่วนบุคคลเป็นสำคัญ การเดินทางส่วนใหญ่มาพร้อมกับเพื่อนและเข้าทำงานในสถานบริการอาบอบนวดและสถานโสเภณี ลักษณะการเดินทางดังกล่าวพบว่าสตรีบางประเภทมากกว่าหนึ่งในสามได้เดินทางจากถิ่นฐานเดิมมายังเมืองสงขลา-หาดใหญ่ โดยตรงสตรีเหล่านี้มีรายได้จากการประกอบอาชีพนี้มากกว่าที่เคยได้รับมาก่อนย้ายถิ่น และได้ส่งเงินออกมาให้แก่พ่อแม่ที่อยู่ภูมิลำเนาเดิม อย่างไรก็ตามสตรีเหล่านี้ส่วนใหญ่ต้องการเลิกอาชีพถ้าหากมีงานทำที่ดีกว่า

แนวโน้มทางการศึกษา : เปรียบเทียบสังคมไทยพุทธและไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
Trends in Education : A Comparison between Education in Buddhist Society
and Muslim Society

วิชนี้ กัลยาณคุณาทุ์

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

ตีพิมพ์ในรายงานการประชุมสัมมนาวิชาการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งที่ 2 วันที่ 27-28 มกราคม
2526 ณ หอสมุดคณฺหิงฺ หลงฯ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พิมพ์รูปเล่ม
2528

โดยสภาพทั่วไปของสังคมชนบทไทยจะมีการศึกษาต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยมุสลิม
ชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะของสังคมแตกต่างไปกว่าสังคมกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไป เช่น การไม่นิยมศึกษา
ภาษาไทยหรือการไม่ให้ความสำคัญในทางการศึกษาแก่สตรีในสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำข้อมูลบางส่วนจากงานวิจัย เรื่อง Appropriate Approach to
Rural Development in Southern Thailand : A Cross - Cultural Comparative
Study มาเพื่อศึกษาให้เห็นชัดเจนในด้านการศึกษา ซึ่งพบว่าศาสนายังเป็นตัวกำหนดสำคัญในวิถีการ-
ดำเนินชีวิตของคนในสังคมและการศึกษา

ที่มาของตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ได้นำมาศึกษาใช้ประชากรที่อยู่ในสถานภาพสมรสจำนวน 2,098 ตัวอย่าง ประ-
กอบด้วยผู้นับถือศาสนาอิสลาม 1,007 ตัวอย่าง, ผู้นับถือศาสนาพุทธ 1,091 ตัวอย่าง โดยใช้ผู้มี
ลักษณะของการเป็นผู้นำในครอบครัวอยู่ในฐานะของหัวหน้าครอบครัวในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดปัตตานี
ผลที่ได้รับ

ปรากฏว่าตัวอย่างที่นำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบของ 2 สังคม มีผู้ที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้
รับการศึกษาดังกันชัดเจนดังนี้คือ ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาในสังคมไทยพุทธมีเพียงร้อยละ 15.12 แต่
ในสังคมไทยมุสลิมมีถึง 54.92 และเมื่อพิจารณาถึงค่าแห่งความสัมพันธ์ของเพศกับการศึกษาแล้วจะพบว่า
ในสังคมไทยพุทธ ค่าแห่งความสัมพันธ์กันของเพศกับระดับการศึกษาไม่มีค่าแห่งความแตกต่างตามนัยสำคัญ
พอที่จะพิจารณาได้ แต่ในสังคมไทยมุสลิม เมื่อพิจารณาจากข้อมูลและการหาค่าแห่งความสัมพันธ์กันแล้ว
เพศยังในสังคมมุสลิม ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนสูงถึงร้อยละ 73.98 ในขณะที่เพศหญิงใน
สังคมไทยพุทธมีเพียงร้อยละ 43.71 จากข้อมูลจะพบว่าจำนวนของผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษามีความแตกต่าง
กันมาก สามารถจะเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในคนรุ่นใหม่ของสังคม พบว่าระดับการศึกษาจะมีแนวโน้ม
สูงขึ้นจากเดิมมาก

ข้อที่น่าสังเกต ในการศึกษาครั้งนี้คือ

1. กลุ่มที่มีอายุน้อย โดยผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุน้อยจะเป็นผู้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นอย่างชัดเจน
และแนวคิดในการคาดหวังการศึกษาของบุตรพบว่าในทุกกลุ่มอายุต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาสูง
ขึ้นกว่าที่ตนเองได้รับแทบทั้งสิ้น

2. แนวคิดในเรื่องการพัฒนาการศึกษาของสตรี เนื่องจากคำถามที่จัดแยกนั้น เห็นได้ชัดถึงแนวคิดของผู้นำครอบครัว ยังให้ความสำคัญกับการศึกษาของเด็กหญิงต่ำกว่าเด็กชายอยู่บ้าง ซึ่งจะทำให้สถานภาพของสตรีในสังคมไทยจะมีคุณภาพที่ต่ำกว่าผู้ชายลงไปอีก จึงน่าจะมีการเปลี่ยนแนวคิดในเรื่องให้การศึกษบุตรที่ไม่ควรมียกจำกัดในเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาสตรีของชาติ

3. แนวคิดในเรื่องการไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งยังคงมีอยู่เล็กน้อยในสังคมไทยมุสลิม เนื่องจากมีคำตอบว่าไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาอยู่ถึงแม้จะมีเพียงร้อยละ .80 การศึกษาของเด็กชายและของเด็กหญิงร้อยละ .56 ร้อยละ 1.41 ในสังคมไทยพุทธและไทยมุสลิมตามลำดับ ซึ่งในลักษณะแนวคิดของสังคมปัจจุบัน ไม่น่าจะมีผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาอยู่

การพัฒนาไฟฟ้าใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สวัสดี ปัยพันฮวงค์

เนื่องจากพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีปัญหาเรื้อรังมานาน ทั้งทางด้านสังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นพื้นที่ปฏิบัติการก่อการร้ายของขบวนการต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก โดยอาศัยศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ต่างกันเป็นเครื่องมือในการยุยงปลุกปั่นให้ราษฎรกระด้างกระเดื่องต่อรัฐบาลตลอดมา นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจนมีรายได้น้อยเฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำ ผู้วิจัยซึ่งมีภรรยาเป็นเด็กอยู่ในจังหวัดภาคใต้จึงมีความสนใจใคร่ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว และได้พิจารณาเห็นว่าพลังงานไฟฟ้าเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในหลาย ๆ ประการที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศทั้งโดยตรงและทางอ้อม ในขณะที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ขึ้น ตลอดจนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การเมือง และการทหารควบคู่กันไปรัฐบาลจึงควรเร่งรัดการพัฒนาไฟฟ้าเข้าไปในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง

ก่อนที่จะมีไฟฟ้าใช้ประชาชนมีความรู้สึกว่าการขาดไฟฟ้าไม่ได้ได้รับความสนใจและเอาใจใส่จากรัฐบาลเท่าที่ควรจึงเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อรัฐบาล แต่เมื่อรัฐบาลได้มีการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ไปพร้อมกับการพัฒนาขยายเขตไฟฟ้าเข้าไปสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ทุกหมู่บ้านได้มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึงแล้วทำให้ประชาชนเข้าใจรัฐบาลดีขึ้น เปลี่ยนทัศนคติดั้งเดิมและหันมาให้ความร่วมมือกับรัฐบาลมากขึ้น เพราะประชาชนเห็นว่าการนำพลังงานไฟฟ้าเข้าไปช่วยส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาอุตสาหกรรมให้กระจายไปสู่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้นจะส่งผลให้ประชาชนได้มีงานทำ ช่วยยกฐานะให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดีขึ้น ไม่ด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านเป็นการลดปัญหาการโยกย้ายถิ่นที่หากิน หลังจากมีการพัฒนาไฟฟ้าชนบทตั้งแต่ปี 2519 เป็นต้นมา ได้มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น 440 แห่งคือ เพิ่มจากจำนวน 1,133 แห่ง ในปี 2519 เป็น 1,573 แห่ง ในปี 2526 ทำให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ การแนะนำให้ประชาชนรู้จักพัฒนาอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพื่อเป็นการหารายได้พิเศษในเวลากลางคืนหลังจากเลิกจากงานประจำวัน โดยอาศัยแสงสว่างจากไฟฟ้าและเครื่องทุนแรงต่าง ๆ หรือเมื่อมีเวลาว่างตามฤดูกาลก็จะเป็นการช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี

สำหรับผู้ประกอบการอาชีพทางเกษตรกรรมก็สามารถที่จะนำพลังงานไฟฟ้าไปใช้เพื่อการเกษตรได้ ซึ่งนอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยแล้วยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำเพื่อการเกษตรมีต้นทุนสูงกว่าการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายเพียงหน่วยละ 1.17 บาทจึงคาดได้ว่าในอนาคต การใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อการเกษตรจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในปี 2527 อัตราการเพิ่มของความต้องการพลังงานเพื่อการดังกล่าวมีอยู่ถึง 29.55 % ซึ่งมากกว่าอัตราการเพิ่มของความต้องการพลังงานไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ (ดูรายละเอียดได้ในบทที่ 3) ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการขยายเขตรอบจำหน่ายไฟฟ้า ไปยังท้องถิ่นที่ห่างไกลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 5

นอกจากไฟฟ้าจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ประชาชนดังได้กล่าวในตอนต้นแล้วยังทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอีกด้วยคือ การประหยัดค่าใช้จ่ายทางด้านพลังงานลง เพราะมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนสามารถใช้ไฟฟ้าซึ่งผลิตจากพลังน้ำ ถ่านหิน แก๊สธรรมชาติ และน้ำมันเตา ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการใช้ น้ำมันก๊าดหรือประเภทไฟกำลังก็สามารถใช้มอเตอร์ไฟฟ้าแทนเครื่องยนต์ดีเซล ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงทั้งในด้านค่าเชื้อเพลิงและค่าบำรุงรักษาทำให้ประหยัดเงินของประเทศได้เป็นอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการพัฒนาไฟฟ้าในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว นอกจากไฟฟ้าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ไฟฟ้ายังทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัยมากขึ้นและทำให้ประชาชนสามารถรับฟังวิทยุและรับชมโทรทัศน์ในท้องถิ่นได้ เป็นผลให้ประชาชนได้รับข่าวสารอันถูกต้องและเข้าใจนโยบายของรัฐบาลในการที่มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มิได้ถูกทอดทิ้งให้ยากจนอย่างที่ถูกมองข้ามของประเทศกล่าวหาและนอกจากนี้ถ้าผู้รับผิดชอบในการจัดรายการทางวิทยุและโทรทัศน์สามารถผลิตรายการที่ให้ทั้งความบันเทิงอาทิเช่น ภาพยนตร์ ละครและดนตรี จนเป็นที่นิยมของประชาชนก็จะเป็นการโน้มน้าวและจูงใจประชาชนให้สนใจที่จะเรียนภาษาไทยโดยไม่รู้ตัวการจัดรายการบันเทิงคดีและสารคดี เพื่อส่งเสริมศิลปพื้นเมือง และปลูกฝังวัฒนธรรมไทย ดีธรรมและค่านิยมที่ดี ก็จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นคนไทยและรักชาติมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การสอดแทรกรายการส่งเสริมความรู้ในรูปแบบของการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนทำให้ประชาชนได้รับความรู้ในด้านสาธารณสุข การรักษาอนามัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมการส่งเสริมความรู้ทางเกษตร เช่น แนะนำให้มีการปลูกข้าวและยางพาราที่ดี แนะนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็จะเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น ช่วยทำให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมให้สูงขึ้น จึงยากต่อการที่จะถูกชักจูง และโฆษณาชวนเชื่อจากฝ่ายตรงข้ามให้เข้าใจผิด เกิดยึดซึ่งรัฐบาลอื่นเป็นการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

สำหรับการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าให้แก่ประชาชนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหน้าที่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคโดยตรงที่จะต้องดำเนินการเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จะพยายามขยายเขตไฟฟ้า ไปยังชนบทให้มากที่สุด และในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะดำเนินการตามโครงการไฟฟ้าชนบท โดยร่วมประสานกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเร่งรัดดำเนินการขยายเขตจำหน่ายไฟฟ้าในหมู่บ้านตามโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท ระยะที่ 2 รวม 1,096 หมู่บ้านให้เสร็จสิ้นภายในปี 2528 และดำเนินการตาม

โครงการก่อสร้างและปรับปรุงเสริมระบบจำหน่ายระยะที่ 3 เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการขยายระบบส่ง
พลังไฟฟ้าระยะที่ 6 ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะดำเนินการปรับ
ปรุงเสริมระบบจำหน่ายในเขตสถานีไฟฟ้าย่อยให้มีประสิทธิภาพสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าสนองความต้อง-
การใช้พลังไฟฟ้าที่สูงขึ้น ทั้งด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ
ซึ่งคาดว่าเมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (ปี 2529) แล้วหมู่บ้านต่าง ๆ ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะ
สามารถมีไฟฟ้าใช้ไม่ต่ำกว่าประมาณร้อยละ 90 ส่วนที่เหลือซึ่งเป็นหมู่บ้านตามเกาะ หรือที่อยู่โดดเดี่ยว
ห่างไกลจากระบบจำหน่ายก็จะดำเนินการให้มีไฟฟ้าใช้โดยวิธีอื่นตามความเหมาะสมต่อไป

ในด้านการผลิตพลังงานไฟฟ้าซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
นั้น นอกจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลาแล้ว ปรากฏว่ายังมีโครงการ
ที่จะเพิ่มกำลังผลิตให้เพียงพอับความต้องการของจังหวัดชายแดนภาคใต้หลายโครงการด้วยกัน ในช่วง
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 นี้ อาทิ การก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขี้ยวหลาน อำเภอบ้านตาขุน จังหวัด-
สุราษฎร์ธานี และโครงการก่อสร้างระบบส่งพลังไฟฟ้า ระยะที่ 6 เพื่อสนับสนุนโครงการไฟฟ้าชนบทและ
สนับสนุนระบบเดิม รวมทั้งเพื่อการขยายงานในอนาคตสำหรับภาคใต้ ซึ่งระบบผลิตสามารถเชื่อมโยง
กันได้เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ และนอกจากนี้ยังได้ เชื่อมโยงกับระบบไฟฟ้าของประเทศมาเลเซีย
ระหว่างสถานีย่อยสะเดากับสถานีย่อยบูกิต เกดรี ตามโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียนอีกด้วย
ซึ่งถ้าหากกำลังผลิตที่จำหน่ายให้แก่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขัดข้องหรือไม่เพียงพอที่จะ
สามารถถ่ายเทพลังงานไฟฟ้าจากแหล่งผลิตอื่นมาทดแทนได้

การลงทุนในการก่อสร้าง ไฟฟ้าให้แก่ประชาชนในชนบท การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องใช้เงินลง
ทุนที่สูงมาก โดยใช้จ่ายจากเงินกู้ทั้งภายในประเทศ ต่างประเทศ เงินงบประมาณแผ่นดินและจากราย-
ได้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคด้วย แต่ผลตอบแทนทางด้านการเงินที่ได้รับต่ำมาก หากพิจารณาในเชิงธุรกิจ
การค้าแล้วไม่คุ้มค่า แต่เมื่อพิจารณาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ทางอ้อมที่ได้รับทางเศรษฐกิจ สังคมจัด-
วิทยา การเมือง การทหารและความมั่นคงของประเทศแล้วถือว่าคุ้มค่าการลงทุน แต่อย่างไรก็ดีรัฐบาล
ควรจะให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการลงทุนหรือทางด้านอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 9 ว่าด้วยข้อ-
เสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและให้อยู่ในฐานะที่สามารถเลี้ยงตัวเอง
ได้ต่อไป

ในด้านการดำเนินการก่อสร้างระบบจำหน่ายควรจะได้รับความร่วมมือจากแขวง และเขต-
การทางกรมทางหลวงแผ่นดิน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหน่วยงานของกรมชลประทาน เขตควบคุมทางการ-
รถไฟแห่งประเทศไทย หน่วยงานด้านการปกครองของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้การดำเนินการก่อสร้าง
ได้เสร็จรวดเร็วและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนสืบไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างอัตราไฟฟ้า การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคถูก
กำหนดให้จำหน่ายไฟฟ้าในราคาเดียวกันทุกประเภท แต่ตามความเป็นจริงแล้วผู้ใช้ไฟประเภทที่อยู่อาศัย
ในเขตของการไฟฟ้านครหลวงมีความหนาแน่นมากกว่า แต่ผู้ใช้ไฟประเภทนี้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอยู่
กันอย่างกระจัดกระจายจึงทำให้การลงทุนต่อผู้ใช้ไฟ 1 รายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องเสียค่าใช้จ่าย-
ในการดำเนินงานสูงกว่า และเนื่องจากอัตราค่า ไฟฟ้าที่จำหน่ายให้แก่ผู้ใช้ไฟประเภทที่อยู่อาศัย (ซึ่งมีอยู่
ประมาณร้อยละ 98 ของผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด) ถูกกำหนดให้จำหน่ายต่ำกว่าต้นทุนที่ซื้อมาจากการไฟฟ้าฝ่าย-
ผลิตแห่งประเทศไทย ทั้งที่ได้มีการปรับอัตราค่าไฟตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันปี 2517 จนถึงปี 2526
รวม 6 ครั้ง แต่อัตราค่าไฟฟ้าประเภทที่อยู่อาศัยซึ่งอยู่ในช่วงการใช้ไฟ 35 หน่วยแรก มิได้รับการ-
ปรับปรุงให้สูงขึ้นในระยะหลัง ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐบาลได้ใช้นโยบายการเมืองนำหน้าเศรษฐกิจ ซึ่งในปี

งบประมาณ 2527 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องขาดทุนสำหรับผู้ใช้ไฟประเภทนี้ประมาณ 530 ล้านบาท ซึ่ง
ภาวะการขาดทุนในส่วนนี้ควรจะได้รับการเฉลี่ยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยร่วมรับภาระไปบ้าง
ในรูปใดรูปหนึ่ง หรือไม่รัฐบาลควรจะให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับอัตราค่าไฟให้เหมาะสมกับต้นทุนที่แท้
จริง ก็จะเป็นการช่วยลดภาระของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคลงได้มาก

โดยที่อัตราการเพิ่มของความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้ามีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอัตราการ
ขยายตัวไปตามความเจริญทาง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดระยะ
เวลา 5 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2523-2527) มีความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อการอยู่อาศัย
สูงที่สุด โดยในปี 2527 ความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพื่อการอยู่อาศัยมีถึงร้อยละ 44.02 ของความ
ต้องการพลังงานไฟฟ้าทั้งหมด รองลงไปได้แก่ การอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 34.59 ซึ่งเพิ่มสูงขึ้น
โดยเฉลี่ยร้อยละ 21.30 จึงต้องมีการวางแผนพัฒนาพลังงานไฟฟ้าให้สอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการ
ของท้องถิ่นที่มีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการเพิ่มของประชากร
การขยายตัวทางอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ตลอดจนธุรกิจและบริการต่าง ๆ และถึงแม้ว่าภายใต้
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 จะมีโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทเพื่อเร่งรัดการจ่ายไฟให้
ครบทุกหมู่บ้านก็ตาม แต่โดยความเป็นจริงแล้วการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของหมู่บ้านยังมี
มีตลอดเวลา เช่นเดียวกับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม ฉะนั้น การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าและการ
ให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าจึงจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมสาขาต่าง ๆ
ตลอดไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อนำความเจริญมาสู่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ทัดเทียมกับภาคอื่น ๆ ของ
ประเทศรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน อันจะเป็นทางช่วยรักษาพื้น
แผ่นดินไทยให้อยู่รอดต่อไป

การศึกษาเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจผู้บริโภคระหว่างไทยพุทธในหมู่บ้านน้ำดำและไทยมุสลิมในหมู่บ้าน-
ทุ่งโพธิ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

A Comparative Study of Consumer Economics Condition Between Thai Buddhist
in Ban Nam Dam and Thai Muslim in Ban Tung-Po Amphur Nong-Jic. Pattani
Province.

สุพล ทองคลองไทร

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

งบประมาณอุดหนุนการวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภทสาขาวิชาการประจำปี

พ.ศ. 2528

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจผู้บริโภคของ ไทยพุทธ ในหมู่บ้านน้ำดำ
และ ไทยมุสลิมในหมู่บ้านทุ่งโพธิ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อให้ทราบว่ามีสภาพเศรษฐกิจ
ผู้บริโภค ต่างกันหรือไม่ และจัดอยู่ในเกณฑ์ใดตามเกณฑ์เปรียบเทียบ โดยศึกษาเปรียบเทียบด้านความรู้
ความเข้าใจและการมีประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภคในชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ใจในปัญหาเศรษฐกิจของผู้บริโภคหลักการเลือกซื้อสินค้าและบริการ หลักการวางแผนเพื่อซื้อสินค้าและบริการ การเลือกซื้ออาหาร การเลือกทำเลที่ตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย การเลือกซื้อสินค้า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าและบริการ การใช้แบบสืบเชื้อ การทำงานงบประมาณการเงินใช้จ่ายประจำวันและการให้ความสำคัญต่อเครื่องหมายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างไทยพุทธในหมู่บ้านน้ำดำ 140 คนและไทยมุสลิมในหมู่บ้านท่าโพธิ์ 170 คนรวม 310 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นขั้นสำรวจ (Exploratory Research) โดยวิธีการศึกษาแบบสำรวจ (Survey Design) ประเภทเปรียบเทียบหลังเหตุการณ์ (Static Group Comparison Survey) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ตารางการถ่วง (Contingency Table) อัตราส่วนร้อยละและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test

ผลการศึกษาวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมมีสภาพเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภคอยู่ในเกณฑ์ดีตามเกณฑ์เปรียบเทียบ โดยกลุ่มตัวอย่างไทยพุทธอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (ค่อนข้างดี) และกลุ่ม

ตัวอย่างไทยมุสลิมอยู่ในเกณฑ์ดี นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นไทยพุทธและไทยมุสลิมมีความแตกต่างในสภาพเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภคที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะตามแนวเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภคคือ ทั้งภาคเอกชนและรัฐต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบท โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงของมนุษย์ด้านทฤษฎีความต้องการและความพึงพอใจ (Need-Want Satisfaction Theory) ตามนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐศาสตร์ชุมชน (Community Economics) เป็นฐานในการพัฒนาชนบท และส่งเสริมประชาชนได้รู้ เข้าใจ นำหลักการทางด้านกรณีเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค (Consumer Economics) ที่ฉลาดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ทรัพยากรชุมชน และอื่น ๆ ตามที่โอกาสอำนวย

แนวความคิดในการต่อสู้เพื่อเอาชนะการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่งเสริม วายโสภา
นักศึกษา บอ.รุ่น 2528

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้ายของขบวนการก่อการร้ายต่าง ๆ นั้น เป็นปัญหาลำดับปัญหาหนึ่งของชาติ เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน รัฐบาลไทยได้พยายามปราบปรามและแก้ปัญหาโดยตลอดทำให้สูญเสียทั้งงบประมาณกำลังพลและทรัพยากรของชาติเป็นจำนวนมาก

การดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวมีเรื่องเข้ามาผูกพันสลับซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นด้านการปราบปราม ซึ่งจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีให้ถูกต้องและสามารถปฏิบัติได้ การปรับปรุงระบบข้าราชการและกลไกของรัฐ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้อง ตลอดจนการดำเนินนโยบายการต่างประเทศที่เหมาะสม

การจัดทำเอกสารวิจัยฉบับนี้เริ่มกล่าวจากเรื่อง สภาพทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้และเข้าไปสู่รายละเอียดของขบวนการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งสาเหตุเงื่อนไข ยุทธศาสตร์และได้รวบรวมคำสั่ง นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาและในที่สุดได้เสนอแนวความคิดในการที่จะเอาชนะการก่อการร้ายได้อย่างเป็นรูปธรรม

พฤติกรรมการกินของประชาชนในภาคใต้ของประเทศไทย

Food Habits of Population in Southern Thailand

พัฒนา ประทุมสินธุ์¹, ฉวีวรรณ วารณประเสริฐ², สุมาลีกา เปี่ยมมงคล¹, นานพ จิตต์ภูษาและ
เพ็ญพักตร์ ทองแท้²

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์

งบประมาณจาก ASEAN FOOD HABITS PROJECT ปี 2528-2529

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพฤติกรรมการกินของประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้แก่ หญิงมีครรภ์ หญิงให้นมบุตร ทารกและเด็กวัยก่อนเรียน ทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ในที่ดอนและที่ริมทะเลในจังหวัดสงขลาและจังหวัดปัตตานี พร้อมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกินเหล่านั้น โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) พื้นที่ที่ตกอยู่ในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, อำเภอเมือง อำเภอหนองจิกและอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยตั้งสมมุติฐานว่าชาวไทยพุทธ และชาวไทยอิสลามที่อาศัยอยู่ในที่ดอนที่ริมทะเล มีพฤติกรรมการกินที่แตกต่างกัน ทั้งพฤติกรรมการกินที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกินของประชากรกลุ่มดังกล่าวแตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม ซึ่งใช้สัมภาษณ์และ ไปสังเกตพฤติกรรมการกินของหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตรเด็กอายุ 0-5 ปีรวมทั้งสิ้น 273 ครอบครัว

นอกจาก การสอบถามแล้วใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการวิจัย (Participatory Action Research [PAR]) โดยมีนักวิจัยผู้ช่วยเป็นผู้ดำเนินการในหมู่บ้าน หลังจากรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้วใช้สถิติในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบข้อมูลที่ได้และพฤติกรรมการกิน ผลจากการวิจัยพบว่าชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิม ผู้ที่อาศัยในที่ดอนและที่ริมทะเล มีพฤติกรรมการกินส่วนใหญ่ออกต่างกัน แต่จะมีส่วนคล้ายคลึงกันบ้างคือ การกินอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัว การกินอาหารไม่ครบ 5 หมู่ โดยเฉพาะการกินผักและผลไม้ไม่พอ ส่วนที่แตกต่างกันคือ ชาวไทยพุทธกินผักมากกว่าชาวไทยมุสลิม ส่วนหมวดผลไม้และไขมันชาวไทยมุสลิมกินมากกว่าชาวไทยพุทธ หญิงอยู่โพชาวไทยพุทธกินอาหารที่บำรุงมากกว่าชาวไทยมุสลิม ชาวไทยมุสลิมหย่านมบุตรเร็วกว่าชาวไทยพุทธและมีการให้นมไขมันหวานแก่ลูกมากกว่าชาวไทยพุทธ ชาวไทยพุทธมีความเชื่อในอาหารแสลงมากกว่าชาวไทยมุสลิมบ้าง เล็กน้อย ชาวไทยมุสลิมให้อาหารเสริมพวกแป้งแก่ทารกอยู่ต่ำกว่า 1 เดือนมากกว่าชาวไทยพุทธ แต่ให้อาหารเสริมพวกโปรตีนแก่ทารกสูงกว่าไทยพุทธ สำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในดอนกินผักมากกว่าที่ริมทะเล หญิงอยู่โพในที่ดอนกินอาหารบำรุงน้อยกว่าที่ริมทะเล

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของชาวไทยพุทธและมุสลิมแตกต่างกัน คือ ประชากรกลุ่มเป้าหมายยกเว้นหญิงหลังคลอด ชาวไทยมุสลิมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในหมวดข้าว แป้งและเนื้อสัตว์มากกว่าชาวไทยพุทธ แต่ในหมวดผัก ผลไม้และไขมันชาวไทยพุทธมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่าชาวไทยมุสลิม

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกินของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมที่อาศัยในที่ดอนและที่ริมทะเล มีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ที่คล้ายคลึงคือ พบว่าขนาดของครอบครัวยังเล็กก็จะมีผลทำให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่พฤติกรรมการกินที่พึงประสงค์มากขึ้น การศึกษาของแม่บ้านโดยทั่วไปที่สูงขึ้นจะมีผลพฤติกรรมการกินดีขึ้น

ความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกินของประชากรกลุ่มเป้าหมายคือศาสนา จะมีผลต่อพฤติกรรมการกินของชาวไทยพุทธน้อยกว่าชาวไทยมุสลิม โดยที่ชาวไทยมุสลิมมีทั้งข้อห้ามและข้อแนะนำในการกินอาหารต่าง ๆ ผู้ที่ถือศีลสูงต่อพฤติกรรมการกินของประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ พ่อแม่และญาติจะมีในหมู่ชาวไทยมุสลิมมากกว่าชาวไทยพุทธ ชาวไทยพุทธได้รับอิทธิพลจากแพทย์และผดุงครรภ์มากกว่าชาวไทยมุสลิม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากหมอตำแยรองลงมาจากพ่อแม่ ญาติ ส่วนวิทยุ โทรทัศน์ และครุมีอิทธิพลต่อความรู้ ความเชื่อและพฤติกรรมการกินของชาวไทยพุทธเพียงเล็กน้อยและเกือบไม่มีเลยในชาวไทยมุสลิม

สรุปผลการศึกษา พบว่าในกลุ่มชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดอนและพื้นที่ริมทะเลมีพฤติกรรมการกินที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย และปัญหาที่พบมีส่วนคล้ายคลึงกัน ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหาจึงสามารถใช้วิธีการแนวเดียวกันได้คือ ควรเน้นการเพิ่มความรู้ทางด้านอาหารและโภชนาการแบบผสมผสานโดยผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนไม่เพียงแต่รู้วิธีการบริโภค แต่รู้วิธีการผลิตและประกอบอาหารให้ได้อาหารคุณค่าสูง ราคาประหยัด และควรเน้นเรื่อง การผลิต และการจำหน่ายอาหารเหล่านี้ในหมู่บ้านด้วย นอกจากนี้ การให้โภชนาการศึกษแก่มารดาไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็น

ที่จะต้องให้แก่ปู่ย่า ตายาย ญาติผู้ใหญ่ รวมทั้งพวกหมอด้ายด้วย เพราะบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การกินของประชากรกลุ่มเป้าหมายมาก นอกจากนั้นจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าควรที่จะส่งเสริมการใช้
วิทยุ โทรทัศน์ และครู ในการรณรงค์เรื่อง การปรับปรุงพฤติกรรมการกินของประชาชนด้วยเพื่อให้ได้
ผลเร็วยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการขนส่ง

คณะกรรมการการวิสามัญ เพื่อพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาจังหวัดสตูล เป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษและการพัฒนาระบบการขนส่งที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง เชื่อมโยงมหาสมุทรอินเดีย (ทะเลอันดามัน) กับมหาสมุทรแปซิฟิก (ทะเลจีนใต้)

รัฐสภา 16 ธันวาคม 2530

1. ประเด็นปัญหา

1.1 จังหวัดสตูลมีสภาพค่อนข้าง "โดดเดี่ยว" เพราะลักษณะทางภูมิศาสตร์และระบบการคมนาคมและขนส่ง

1.2 จังหวัดสตูลยังมี "ฐานเศรษฐกิจเล็กและแคบ" แต่มีชุมพลทางด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ได้

1.3 ระดับการพัฒนาของจังหวัดสตูลยัง "ด้อยกว่า" และยังคงพึ่งพาอาศัยตลาดและบริการของประเทศเพื่อนบ้าน

1.4 พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันเป็น "ปราการ" สำคัญต่อการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ

2. แนวทางการพัฒนา

2.1 **ขั้นตอนแรก** สมควรเน้นการแก้ไขสภาพปัญหาที่เป็นข้อจำกัด เฉพาะหน้าให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาและขีดความสามารถทางการเงินของประเทศในปัจจุบัน รวม 2 ด้านคือ

2.1.1 **ด้านการลงทุนพัฒนาตามโครงการขนาดเล็กที่สำคัญและเร่งด่วน** ในลักษณะ "เสริมสิ่งที่ยังขาด" เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม และการปรับปรุงฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดให้ดีขึ้น กล่าวคือ

1. **ด้านเกษตรกรรม** ควรเร่งส่งเสริมและกระจายการผลิตไปสู่พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ ๆ เช่น พักและผลไม้เพื่อการส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เกษตรกรรายย่อยที่ยากจนและมีที่ดินทำกินจำกัด

2. **ด้านการประมง** ควรส่งเสริมการเพาะเลี้ยงและปรับปรุงทำเทียบเรือประมงและบริการต่อเนื่อง เพื่อเป็นบันไดไปสู่การพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางส่งออกด้านประมงอีกแห่งหนึ่งในภาคใต้

3. **ด้านการท่องเที่ยว** ควรส่งเสริมในด้านสิทธิประโยชน์และปรับปรุงมาตรฐานการตลอดจนข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดทำแผนการท่องเที่ยวที่เป็นวงจร เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลาย ๆ จุดด้านชายฝั่งทะเลอันดามันให้เป็นระบบ โดยเน้นความสวยงามของสภาพธรรมชาติ เป็นตัวนำในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4. **ด้านอุตสาหกรรม** ควบคุมมาตรการส่งเสริม เป็นกรณีพิเศษเพื่อ

(4.1) กระจายอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราไปสู่จังหวัดสตูล

(4.2) เพิ่มผลผลิตจากปาล์มน้ำมันให้เป็นสินค้ากึ่งสำเร็จรูป หรือสำเร็จรูปในจังหวัดสตูล

เสร็จรูปในจังหวัดสตูล

(4.3) ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าทางขยายกิจการคือ การทำปลาบ่น และอิฐก่อสร้างและอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าทางการลงทุนใหม่คือ เนื้อปลาบดแช่แข็ง ปลาารมควัน น้ำปลา กระเทียม เบือกกเมล็ดมะม่วงหิมพานต์และผลิตภัณฑ์จากกล้วย (เช่น กล้วยตาก กล้วยอบและกล้วยฉาบ) ซึ่งมีมูลค่าทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2.1.2 **ด้านการแก้ไขกฎ ระเบียบ** ตลอดจนมาตรการส่งเสริมและการจัดบริการขั้นพื้นฐานของรัฐให้เอื้ออำนวยต่อการ "กระตุ้น" การลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจใหม่ๆ เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจในจังหวัดและเพื่อลดปัญหาความแตกต่างในระดับการพัฒนา

1. **ด้านการจัดบริการของรัฐ** สมควรริเริ่มและเร่งรัดการดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) ขยายบริการสาธารณสุขภูมิภาคและสาธารณสุขการให้เพียงพอ และทั่วถึงยิ่งขึ้น

(1.2) ปรับปรุงและขยายระบบการคมนาคมและขนส่ง โดยเฉพาะถนน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มการขยายตัวและศักยภาพทาง เศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้นและ เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านยิ่งขึ้น

(1.3) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของรัฐให้มีความอ่อนตัว และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มมาตรการด้านการปกป้องและคุ้มครองแก่กองเรือประมงและสัตว์ประหลาดให้รัดกุมยิ่งขึ้น

2. **นโยบายของรัฐ** เป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาจังหวัดสตูล โดยอาจพิจารณา

(2.1) กำหนดให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ เพื่อมีกติกานโยบายและแนวการปฏิบัติการของหน่วยงานต่าง ๆ ให้คล่องตัวที่เป้าหมายอย่างเป็นระบบ

(2.2) ระดมความร่วมมือของภาคเอกชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้มีบทบาทในการวางแผนและพัฒนาจังหวัดสตูลมากยิ่งขึ้น

2.2 **ขั้นที่สอง** สมควรริเริ่มดำเนินการควบคุมไว้กับขั้นแรกโดย เร่งการศึกษาและการสำรวจเพื่อการแก้ไขปัญหาค่า "โดดเดี่ยว" และเพื่อการวางแผนพัฒนาชุมพลึงทรัพยากรธรรมชาติให้สนับสนุนและสอดคล้องกับโอกาสและจังหวะ เวลาที่จะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดย

2.2.1 ริเริ่มการสำรวจเส้นทางคมนาคมทางถนน เพื่อเปิดเส้นทางเชื่อมระหว่างท่าเรือหลักสงขลากับจังหวัดสตูลและ เส้นทางใหม่ เชื่อมระหว่างหาดใหญ่กับสตูลอีกเส้นทางหนึ่ง รวมทั้งการสำรวจ เพื่อปรับปรุงและขยายโครงข่ายทางหลวงจังหวัดให้สามารถเดินทางติดต่อระหว่างอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัดให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เพียงพอและสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัด

2.2.2 เร่งการสำรวจแหล่งทรัพยากรแร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขี้บั้งและหินปูน เพื่อการผลิตปูนซีเมนต์สำหรับอุตสาหกรรมและตลาดภายในประเทศและเพื่อการส่งออก

2.3 **ขั้นที่สาม** เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและความมั่นคงของชาติในระยะยาว จำเป็นต้องแสวงหาลู่ทางที่จะพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันให้เป็น "ปราคาร" สำคัญต่อการปกป้องผลประโยชน์ของชาติโดย

2.3.1 เริ่มการศึกษา เพื่อวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันให้สอดคล้องอย่างเป็นขั้นเป็นตอนกับการพัฒนาพื้นที่เฉพาะอื่น ๆ ในภาคใต้คือ ภาคใต้ตอนบนและลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและเพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ตอนในของประเทศเข้าสู่พื้นที่ชายฝั่งทะเล

2.3.2 เริ่มการศึกษาเพื่อการวางแผนให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันเป็น "ปราคาร" สำคัญต่อการปกป้องผลประโยชน์ของชาติในอนาคต

การพัฒนาภาคใต้

ผาสุก กุลละวณิชย์
นักศึกษา วปอ.รุ่นที่ 29

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. สัมภาษณ์วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาคใต้ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงเวลา 20 ปีและเปรียบเทียบผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยอาศัยเครื่องชี้วัดต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคม
2. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาคใต้ในระยะต่อไป โดยพิจารณาจากลักษณะเด่นทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางราชการ และของเอกชน เช่น จากเอกสารของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย บริษัทที่ปรึกษาด้านการพัฒนา เอกสารส่วนบุคคล ฯลฯ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจและเสนอแนะนโยบายการพัฒนาในระยะ 10-20 ปีต่อไป

แนวความคิดในการพัฒนาภาคใต้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้เน้นในการพัฒนาด้านการเกษตร อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว โดยกำหนดพื้นที่เฉพาะสำหรับเป็นจุดเน้น 2 พื้นที่คือ พื้นที่ภาคใต้ตอนบน (สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่) และพื้นที่ลุ่มทะเลสาบสงขลา (สงขลา พัทลุงและ 2 อำเภอของนครศรีธรรมราช) ซึ่งทั้ง 2 พื้นที่นี้ไม่ต่อเนื่องกัน สำหรับพื้นที่ภาคใต้ตอนบนนั้นมีแนวคิดในระยะยาวเพื่อพัฒนาเป็นเส้นทางสำหรับการส่งออกทางด้านฝั่งทะเลอันดามันและการท่องเที่ยวด้วย

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเห็นว่า การขยายการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มทะเลสาบสงขลาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดนครศรีธรรมราชและปัตตานีด้วยเพราะ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรและอุตสาหกรรมและมีประชากรสูงอยู่แล้วพร้อมกันนั้น การสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงของพื้นที่อันนี้ให้สัมพันธ์

ต่อ เนื่องกับการพัฒนาของภูมิกัด เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดด้านการส่งออกทางฝั่งทะเลอันดามัน นอกจากนี้ ก็ควรปรับปรุง เครือข่ายการคมนาคมและการขนส่งระหว่างภาคได้กับส่วนกลางของประเทศ เพื่อสนับสนุน นโยบายการส่งออกนี้ด้วย

ปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิศิษฐ์ อาจค์ม่วงษ์

นักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 29

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงปัญหา มูลเหตุ สถานภาพ ผลกระทบ และการดำเนินการแก้ไขปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้ทดลองและปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา
3. เพื่อศึกษาลักษณะวิธีการปฏิบัติร่วมกันของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ได้ทราบแนวคิดในการแก้ไข ปัญหา
5. เพื่อศึกษาของผลกระทบจากการปฏิบัติงานของข้าราชการที่มีต่อประชาชนในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปราบปรามชนวน- การก่อการร้าย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูล ปัญหา และการดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหารที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา 5 จังหวัดภาคใต้ โดยเฉพาะปัญหาที่มีผลกระทบต่อลักษณะการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ในกรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่เปราะบางที่มีลักษณะพิเศษเป็นของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย

เนื้อหาของการวิจัย

พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาอเนกประการ ซึ่งล้วนแต่เป็นภัยร้ายแรงกระทบกระ- เพื่อต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐบาลไทยต้องขบคิดแก้ปัญหาตลอดมาหลายทศวรรษ จนกระทั่งปัจจุบันนี้

สถานการณ์อันเลวร้ายซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเป็น ปัญหาเรื้อรังที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกันโดยตลอด จนเป็นวัฏจักรแห่งความแตกแยก ความวุ่นวาย ความ- เสื่อมโทรมและความยากจน ได้แก่ ปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนการคุกคามของขบวนการก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ

การที่จะแก้ปัญหาเพื่อพัฒนา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เจริญก้าวหน้ามีความสงบเรียบร้อย เข้าสู่สภาวะ เป็นปกติสุขได้นั้น จำ เป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องแก้ปัญหาให้ตรงจุดต้องแก้ปัญหา ไปพร้อมกันใน

ทุก ๆ ด้าน และเป็นกระบวนการต่อเนื่องด้วยการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นโดยกองทัพบกและหาวิธีที่ดีที่สุดเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงประเด็น เพราะการแก้ปัญหาของรัฐบาลเท่าที่ผ่านมาเน้น มุ่งแก้ปัญหาด้วยการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) และโจรคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) แต่เพียงด้านเดียว และในการปราบปรามนั้นก็ดำเนินการปราบเช่นเดียวกันกับโจรผู้ร้ายธรรมดา จึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีวัฏจักรแห่งความชั่วร้ายที่บั่นทอนความเจริญก้าวหน้าและความสงบสุขของประชาชน เริ่มด้วยปัญหาทางการเมืองคือ ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเกิดจากคนไทยมุสลิมบางกลุ่มที่มีความรู้สึกว่าคุณมีใช่คนไทย แต่กลับมีความรู้สึกในทางตรงข้ามว่าตนเป็นกลุ่มคนมาลายูที่มีเชื้อสายมาจากมาเลเซีย ซึ่งถูกไทยปกครองมาทุกยุคทุกสมัยจึงทำให้เกิดช่องว่างทางการเมืองที่นำไปสู่ความคิดที่จะแบ่งแยกดินแดน โดยบุคคลผู้สูญเสียอำนาจทางการเมืองและเสียผลประโยชน์ได้ชักชวนโฆษณาปลุกระดมให้เกิดชาตินิยม โดยอ้างเอาเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันมาเป็นจุดชี้หน้า ฉะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลต้องแก้ปัญหาโดยรีบด่วนด้วยการขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่บั่นทอนความเจริญก้าวหน้าใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็คือ การพัฒนาศักยภาพในเรื่องต่อไปนี้

1. การพัฒนาความมั่นคงทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ
2. การพัฒนาสภาพสังคมและจิตวิทยาสังคมอย่างต่อเนื่อง
3. การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
4. การป้องกันและปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ

ชาวไทยมุสลิม 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับสงครามกลางเมืองของชาติ

เมธี ธรรมรังสี

วปอ.รุ่นที่ 31

เนื่องด้วยชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทยก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายและมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติทั้งในทางตรงและทางอ้อม ผู้เขียนจึงได้นำเอาปัญหาของชาวไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง มีจำนวนของคนไทยมุสลิมประมาณ 70 % ของจำนวนประชากรทั้งหมดใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี และสตูลมาเพื่อพิจารณาเขียนรายงานเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ทั้ง ๆ ที่ผู้เขียนมิได้เป็นชาวไทย-มุสลิมและไม่เคยสัมผัสกับชาวไทยมุสลิม 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างใกล้ชิดและแน่นแฟ้นมาก่อน แต่ผู้เขียนเห็นว่าเพื่อให้รัฐบาลข้าราชการ และชาวไทยพุทธได้มีความเข้าใจต่อชาวไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่ความสามัคคี ความเข้าใจและความสามัคคีระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม ซึ่งต่างก็เป็นคนไทยที่อยู่ภายใต้ร่มธงไทยพื้นเดียวกันก็จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวงในการดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ

อนึ่ง ในการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จาก น.อ.-สุรพาสณ์ นีพภมาช จ.น. ผอ.กศจ.วปอ. ซึ่งได้แนะนำและให้คำปรึกษาตลอดเวลา และอีกผู้หนึ่งคือ อาจารย์ชัชฎภัย บุรุษพัฒน์ แห่งสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้รายละเอียดต่าง ๆ ดังนั้น ส่วนดีของเอกสารวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนหวังเลยก็ว่าได้ อาจารย์ทั้งสองที่กล่าวนามมาแล้วด้วยความเคารพ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

4 จังหวัดภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2532

บทสรุป

ในที่นี้ได้นำเฉพาะบทสรุปยุทธศาสตร์ที่ 5, 6 และ 8 ซึ่งเกี่ยวข้องกับอย่างชัดเจนกับดินแดนห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเมือง : พัฒนาเมืองชายฝั่งและเมืองชายแดนภาคใต้เพื่อเปิดประตูสู่นานาชาติและเชื่อมโยงกับเมืองอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนซึ่งกันและกันควบคู่ไปกับการให้เมืองสามารถปรับตัวและมีอิสระในการพัฒนาตัวเอง

1. ปัจจุบันเมืองที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน และเมืองชายแดนของภาคใต้ยังไม่ได้ใช้ศักยภาพและข้อได้เปรียบในเรื่องทำเลที่ตั้งของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาให้เป็นฐานการค้าชายภวนานาชาติและยังขาดการเชื่อมโยงที่ดีระหว่างเมืองต่อเมือง จึงไม่สามารถให้การสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. นอกจากนั้น โดยที่ระบบการตัดสินใจในการพัฒนาเมืองยังคงเป็นของส่วนกลาง เมืองจึงไม่มีโอกาสที่จะช่วยพัฒนาท้องถิ่นของตนได้โดยตรงและไม่มี ความคล่องตัวที่จะแก้ไขปัญหาให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ และการเจริญเติบโตของเมือง

3. ดังนั้น จึงควรที่จะเร่งพัฒนาเมืองชายฝั่งและเมืองชายแดน เพื่อเปิดประตูภาคใต้สู่นานาชาติและเชื่อมโยงระหว่างเมืองต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน รวมทั้งกำหนดมาตรการให้เมืองสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปภายใต้นี้คือ

- พัฒนาเมืองชายฝั่งทั้ง 2 ฝั่งทะเลให้เป็นเมืองท่าสมบูรณแบบและพัฒนาระบบเชื่อมโยงระหว่างเมืองชายฝั่งตะวันตก-ตะวันออก และระหว่างเมืองชายฝั่งกับเมืองอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการส่งทอดความเจริญและสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันจะเป็นการช่วยพัฒนาระบบการพัฒนาเมืองของภาคมีความสมดลยมากขึ้น
- พัฒนาเมืองตามแนวชายแดนเพื่อเชื่อมโยงทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง รวมทั้งพัฒนาโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงกับเมืองอื่น ๆ ภายในภาคด้วย
- เสริมขีดความสามารถทางการคลังของเมือง โดยปรับปรุงระบบการจัดสรรและแบ่งรายได้คืนกลับสู่องค์กรท้องถิ่นในอัตราส่วนที่สูงขึ้น
- ให้เมืองมีอิสระมากขึ้นในการขึ้นำการพัฒนาตนเองด้วยการเพิ่มบทบาทของเมืองโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

- วางและจัดทำผัง เมืองรวมให้ครบทุกเทศบาลและทุกชุมชนอุตสาหกรรม
- พัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้สอดคล้องกับความต้องการของ เมือง เพื่อ เพิ่มโอกาสที่จะกระจายความเจริญออกสู่พื้นที่ชนบทใกล้เคียง
- ยืดเรื่อง การระบายน้ำออกจากเมือง และการป้องกันน้ำท่วมเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาการขยายตัว เมืองและการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้างถนน
- ให้มีระบบการกำจัดน้ำเสียของอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน : เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจเปิดเสรีในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส)

1. พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาหลัก 3 ประการคือ

- ด้านเศรษฐกิจ : ฐานเศรษฐกิจแคบขึ้นอยู่กับการผลิตไม่กี่ชนิด คือ ยาง ข้าวและประมง ซึ่งให้ผลผลิตต่ำไม่พอเลี้ยงตัว ราษฎรส่วนใหญ่ยังยากจน
- ด้านสังคมจิตวิทยา : ราษฎรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 เป็นมุสลิมใช้ภาษายาวี ในชีวิตประจำวัน มีคตินิยมธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
- ด้านความมั่นคง : ประกอบด้วยขบวนการกองโจรต่าง ๆ ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน แต่ในระยะที่ผ่านมาเกิดกิจกรรมข่มขู่ เบียดเบียนโจรผู้ร้ายที่หวังผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน

2. เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์โดยการเปิดพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจเปิดเสรี ทั้งนี้เพื่อที่จะผสมผสาน เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ดังกล่าวให้เข้ากับระบบ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับนานาชาติโดย

- เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจเปิดเสรีที่ละงู/สตูล หาดใหญ่/สงขลา สโงโกลก/นราธิวาส เบตง/ยะลา บางลา/ยะลา โดยจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน เช่น ท่าเรือที่บริเวณชายฝั่งตรงข้ามสตูล และบริเวณชายฝั่งระหว่างปัตตานี-นราธิวาส (ต้องมีการศึกษาเรื่องที่ตั้ง) นิคมอุตสาหกรรมที่ละงูและปัตตานี โครงข่ายถนนเชื่อมโยงชายฝั่งทะเลตะวันตกและตะวันออก ฯลฯ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนการจัดตั้งด้วยการกำหนดระบบภาษีและสิ่งจูงใจ เพื่อดึงดูดนักลงทุน เป็นการพิเศษ
- พัฒนาเชื่อมโยง/อ่างเก็บน้ำบางลาฯให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ โดยพัฒนาที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่มีมาตรฐานสูง พร้อมทั้งเชื่อมโยงด้วยระบบคมนาคมทั้งทางบกและทางเฮลิคอปเตอร์ระหว่างพื้นที่กับโครงข่ายหลักที่มีอยู่

- พัฒนาระบบสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารและเผยแพร่ความรู้ระหว่างภาคอื่น ๆ ของประเทศกับพื้นที่ควบคู่กับการดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาสังคม และแผนงานการประชาสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความเข้าใจ

ยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน : เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งด้านการป้องกัน การเตือนภัย และการปราบปราม

1. ภาคใต้ยังมีปัญหาทางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นภัยคุกคามความสงบสุขของประชาชนและส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนไม่ขยายตัวเท่าที่ควร
2. การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาชนบท การอนุรักษ์และการเกษตร ฯลฯ หากเป็นไปตามเป้าหมายแล้วน่าจะมีส่วนช่วยให้ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดน้อยลงไปได้ แต่ก็ยังนับว่าไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา อย่างไรก็ตามยังมีภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินอีกประการหนึ่งคือ ภัยธรรมชาติ ซึ่งจำเป็นต้องมีการลดความเสี่ยงภัยจากธรรมชาติ
3. ดังนั้น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การลดความเสี่ยงภัยธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ พร้อมกันไปด้วย ดังนี้
 - สร้างความสงบสุขและความเข้าใจซึ่งกันและกันทำให้เกิดขึ้นในภาคใต้ โดยจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมภาคใต้และดำเนินการปรับปรุงระบบบริหารงานรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอื่น ๆ
 - เน้นความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชนเพื่อลดเงื่อนไขการก่อความไม่สงบ และลดอัตราการเกิดอาชญากรรมด้วยการจัดระบบมวลชนสัมพันธ์ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรของรัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจในภารกิจและปัญหาของภาคใต้อย่างแท้จริง
 - ป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากธรรมชาติด้วยการจัดให้มีระบบเตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับและไม่ยอมรับนวัตกรรมของชาวนา : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี

ว.สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับและไม่ยอมรับนวัตกรรมของชาวนา : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดการยอมรับและไม่ยอมรับนวัตกรรมของชาวนาภาคใต้ และเพื่อต้องการทราบว่าปัจจัยสภาพเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน แต่ละปัจจัยอธิบายการยอมรับนวัตกรรมของชาวนาได้มากน้อยเพียงใด

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาคือ แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมและกระบวนการยอมรับนวัตกรรม (Innovation and it's adoption process)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ชาวนาในเขตชนบทของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีจำนวน 120 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมายและการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มธรรมดา การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามและใช้การสังเกตการประกอบผลการศึกษา ปรากฏว่าชาวนามีระดับการยอมรับนวัตกรรมใกล้เคียงกัน โดยผู้ยอมรับมีจำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 61.67 และผู้ไม่ยอมรับจำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 38.33 และปัจจัยที่อธิบายการยอมรับและไม่ยอมรับนวัตกรรมของชาวนาได้คือ ศาสนา ขนาดที่นา วัตถุประสงค์ในการทำนา ระดับความทันสมัยและการติดตามข่าวสาร โดยพบว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยการติดตามข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมมากที่สุด

อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ได้เพิ่มปัจจัยที่ยังไม่มีผู้ศึกษามาก่อนเข้ามาด้วย 3 ปัจจัย คือ ศาสนา วัตถุประสงค์ในการทำนาและการตัดสินใจ ผลปรากฏว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ศาสนาและวัตถุประสงค์ในการทำนา กล่าวได้ว่าผลที่ได้นี้เป็นข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

นโยบายและรูปแบบการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ : สังคมปัญหาและแนวทางแก้ไข

รัชนี้ กัลยาณคณาณู

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

เสนอใน การประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 18 กุมภาพันธ์ 2525 ณ ตึกพิสิทธ์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (ยังไม่พิมพ์เล่ม)

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล เป็นดินแดนที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะท้องถิ่นได้เกิดปัญหาทางการปกครองให้แก่รัฐบาลกลางมาทุกยุคทุกสมัย จนต้องกำหนดนโยบายการปกครองแบบเฉพาะขึ้น แต่ปัญหายังเกิดตามมาและทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ ดังนั้น ประวัติความเป็นมาของรูปแบบการปกครองในอดีตจะแสดงถึงแนวทางปัญหา เพื่อหารูปแบบการปกครองแบบพิเศษซึ่งใช้หลักการกระจายอำนาจ โดยให้ความอิสระในการปกครองท้องถิ่นอาจจะทำให้ความรุนแรงของปัญหาลดลงหรืออาจจะหมดไปในที่สุด

ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมต่อทางราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พรพิไล จุณห์ทัศน์, จุฬาลักษณ์ ถาวรพิทักษ์, จิราภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
งบประมาณ สนับสนุนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

การวิจัยเรื่อง ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมต่อทางราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้ทำการศึกษาในพื้นที่ทั้ง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 10 อำเภอ 30 หมู่บ้าน ใช้ตัวอย่างจำนวน 1,042 คน เฉลี่ยจังหวัดละเท่า ๆ กัน โดยเน้นการศึกษาจากหมู่บ้านที่มีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ร้อยละ 90 ขึ้นไปเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่สะท้อนจากสภาพสังคมมุสลิมอย่างแท้จริง การวิจัยนี้ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นหลักคือ ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิดเห็นและพฤติกรรมการแสดงออกในลักษณะการมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า ชาวไทยมุสลิมมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของข้าราชการเป็นอย่างดีและยังทราบดีถึงการให้บริการขั้นพื้นฐานของรัฐที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน แต่สำหรับการบริการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแล้ว ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้านที่มีความเจริญระดับใด นอกจากนี้ ชาวไทยมุสลิมยังไม่ค่อยได้รับรู้ถึงการที่รัฐบาลได้จัดทำนโยบายและโครงการพิเศษต่าง ๆ ขึ้นมาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่าไรนัก สำหรับประเด็นที่สองของการศึกษานั้น

เป็นที่น่ายินดีว่าแท้จริงแล้ว ชาวไทยมุสลิมค่อนข้างจะมีความรู้สึกที่ติดต่อทางราชการและเข้าใจดีว่ารัฐบาลให้ความเอาใจใส่ดูแลและพยายามเร่งรัดพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งพยายามให้โอกาสต่าง ๆ แก่ชาวไทยมุสลิมมากขึ้นไม่ว่าจะในแง่ของการศึกษาและการเข้ารับราชการ แต่ที่สร้างความรู้สึกไม่ดีให้เกิดขึ้นก็คือ รูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานของทางราชการ ส่วนในแง่ของความรู้สึกต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นแบ่งได้ 3 กลุ่ม ตามระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่คือ เป็นที่พึงพอใจมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทางด้านอนามัย/สาธารณสุข ครู/ครูใหญ่ เป็นที่พึงพอใจระดับปานกลาง ได้แก่ พัฒนาการตำบล เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่ปกครอง และเจ้าหน้าที่ที่ดิน และพึงพอใจในระดับต่ำสุดคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และเสมียนอำเภอ อนึ่ง พฤติกรรมที่ชาวไทยมุสลิมได้กล่าวชี้ชัดมากที่สุดที่จะเป็นเครื่องทำลายความรู้สึกที่ติดต่อราชการก็คือ การใช้จ่ายจะคอก ก้าวร้าว ข่มขู่และการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ริด-ไถเงินทองจากประชาชน ประเด็นสุดท้ายด้านการแสดงออกเรื่องการเมืองการมีส่วนร่วมนั้น ในระดับเบื้องต้นแล้วชาวไทยมุสลิมมีส่วนร่วมอยู่สูง ในระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการบริหาร รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งต่าง ๆ นั้นยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่ทั้งนี้ มีเชื่อว่าชาวไทยมุสลิมไม่ปรารถนาที่จะมีส่วนร่วม ในทางตรงกันข้ามแท้ที่จริงแล้วกลับมีพื้นฐานจิตใจที่ยึดจะร่วมพัฒนาหมู่บ้านกับทางราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะเข้าถึง และตั้งใจจริงในบทบาทของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Chang Agent) เพียงไร

สำหรับความแตกต่างในมิติสภาพแวดล้อม คือ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างจังหวัดสงขลาและสตูลกับจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส พบว่ามีอยู่มากกล่าวคือ 2 จังหวัดแรกมีความรู้ความเข้าใจดีกว่า ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นฐานทางสังคมที่มีความทันสมัย มีระดับการศึกษาสูงกว่า อีกทั้งยังสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร ขณะที่ 3 จังหวัดหลังกลับมีความรู้สึกลงในทางที่ต่ำกว่าและมีส่วนร่วมกับทางราชการค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะรัฐบาลเน้นหนักและให้ความสนใจแก่พื้นที่นี้เป็นพิเศษทั้งด้านการพัฒนา การดำเนินโครงการต่าง ๆ และความเคร่งครัดกับเจ้าหน้าที่ที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ หากแต่ยังไม่ค่อยกล้าโต้แย้งแสดงความคิดเห็นกับข้าราชการเท่าไรนัก อาจจะด้วยลักษณะทางสังคมของชุมชนที่มีความเคร่งครัดและอนุรักษ์นิยมทางศาสนา การยอมรับต่อค่านิยมดั้งเดิมที่ถือว่าข้าราชการเป็นเจ้านายของประชาชน อีกทั้งความไม่สัดกันชัดเจนในการใช้ภาษาไทย ประกอบกับความอ่อนด้อยทางการศึกษา ประสพการณ์ และความห่างไกลจากความเจริญทั้งหลาย

ส่วนปัจจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของชาวไทยมุสลิม ทุกมิติที่ศึกษานั้นได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาทั้งของตนเองและของสมาชิกในครอบครัว ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการรับราชการของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งพบว่าผู้ที่อยู่ในวัยเจริญวัยมีการศึกษาดี พุด และเข้าใจภาษาไทยดี และมีสมาชิกในครอบครัวรับราชการแล้วจะมีความรู้ ความเข้าใจดี แต่มีความรู้สึกในเชิงลบมากกว่า การมีส่วนร่วมระดับเบื้องต้นต่ำและกล้า

ในการเสริมสร้างทัศนคติ สัมพันธภาพและการมีส่วนร่วมที่ดีกับชาวไทยมุสลิมแล้วทางรัฐบาลควรปรับปรุงระบบราชการ ทั้งด้านวิธีการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ของทางราชการการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ และมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และไม่พยายามให้นโยบายและการทำงานของรัฐบาลเป็นเรื่องลึกลับ บกปิดอยู่ตลอดอีกทั้งควรเสริมสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐถึงวิธีการทำงานร่วมกับประชาชน พฤติกรรมการปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้บริการแก่ประชาชนและความเข้าใจในหลักการข้อควรปฏิบัติและข้อพึงหลีกเลี่ยง สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่นี้โดยเคารพต่อหลักการทางศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับองค์กรมุสลิม และผู้นำทางศาสนาอีกด้วย

การเคลื่อนย้ายแรงงานกับการพัฒนาเมืองหลักในภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตส่งเสริมอุตสาหกรรม
จังหวัดสงขลา

น้อย จันทรอำไพ, นิธิ กุทธิพรพันธุ์

คณะวิทยาการจัดการ, คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) รัฐบาลได้กำหนดทางที่จะกำหนดทางที่จะกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไปสู่ส่วนภูมิภาคโดยได้คัดเลือกพัฒนา "พื้นที่เฉพาะ 5 แห่ง" และ "พัฒนาระบบเมือง" ในส่วนภูมิภาคให้เข้ามามีส่วนเสริมในการปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมให้ได้พลุ่งขึ้นโดยการกำหนด "การพัฒนาเมืองหลักและเมืองรอง" ขึ้นในภาคต่าง ๆ ของประเทศ สำหรับภาคใต้ได้กำหนดให้พัฒนาและส่งเสริมจังหวัดสงขลาเป็นเมืองหลักและเร่งส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยการจัดตั้งเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและเป็นที่ทราบกันดีถึงปัญหาการใช้แรงงานในภาคใต้ ดังนั้น เพื่อที่จะศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการจัดตั้งเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลา โดยดูจากปัญหาแรงงานเป็นหลัก ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในภาคใต้ ผู้ทำวิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเคลื่อนย้ายแรงงานและการพัฒนาเมืองในภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา" โดยทำการสัมภาษณ์ประชากรในวัยทำงานที่อาศัยอยู่ในทุกอำเภอและทุกกิ่งอำเภอในจังหวัดสงขลา จำนวน 1,024 ราย ผลการวิจัยพบว่า

งานที่ประชากรตัวอย่างชอบมากที่สุดคือ งานที่ไม่ใช่เกษตรกรรมเช่น งานรับจ้าง กรรมกร เป็นต้น สาเหตุที่ชอบงานประเภทนี้คือ เป็นงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ ทำมาตั้งแต่เด็ก ๆ และไม่มีโอกาสเลิกงาน ประชากรจะย้ายถิ่นถ้าเกิดปัญหาครอบครัวขึ้นมากที่สุด รองลงมาเรื่องรายได้และสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่ผลักดันให้ประชากรไปทำงานต่างถิ่นคือ รายได้ไม่พอเพียง สอดคล้องกับปัจจัยดึงดูดที่ทำให้ต้องย้ายถิ่นก็คือ การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อยากเปลี่ยนอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ชอบเป็นคนงานในโรงงาน และเต็มใจจะเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา แต่ต้องขึ้นกับลักษณะของงานใหม่ รายได้และความมั่นคงด้วย ประเภทของงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่หนักที่สุดได้แก่ ช่างเย็บเสื้อผ้า กรรมกรแบกหาม ช่างไม้และช่างเครื่องยนต์ เรียงตามลำดับ ถ้าจะให้เลือกทำงานในโรงงานใดนั้น ประชากรจะเลือกโรงงานเพอร์นิเจอร์เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาโรงงานทำยาง โรงงานผลิตกัมพูไฟฟ้าและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมง ตามลำดับ

ลักษณะของประชากรที่มีทัศนคติเห็นด้วยกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาก็คือ ผู้ที่มีรายได้ครอบครัวน้อย อาชีพหลักของสามีและภรรยาเป็นเกษตรกรระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรที่มีขนาดครัวเรือนใหญ่และผู้ที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

ส่วนสาเหตุที่จะไม่ทำงานในโรงงานที่สำคัญคือ มีเหตุผลอื่น ๆ หลายอย่างผสมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความกตัญญูรู้คุณ ห่วงใยผู้ให้กำเนิด รวมทั้งต้องดูแลครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ งานเก่ามั่นคงอยู่แล้ว สถานที่ทำงานใหม่ไม่น่าพอใจ ระยะทางไกลไกลจากที่อยู่อาศัย รวมทั้งสวัสดิการเป็นเรื่องรองลงมาตามลำดับ

017323

ส่วนสาเหตุความไม่แน่ใจว่าจะเข้ามาทำงานในโรงงานดีหรือไม่นั้น สาเหตุที่สำคัญมีหลายอย่างประกอบกันทั้งสถานที่ทำงานใหม่และสถานที่ทำงานเดิม สวัสดิการได้งานอื่นก่อนแล้วมาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ประเภทของงานใหม่ ครอบคลุมอยู่ไกล ปัญหาสุขภาพเรียงตามลำดับ ซึ่งมีอิทธิพลไม่มากนัก

ข้อดีของการเป็นพนักงานในโรงงานก็คือ รายได้แน่นอนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ส่วนความรู้ที่เพิ่มขึ้นกลับไม่เป็นสิ่งจูงใจเท่าที่ควร ข้อเสียของการเป็นพนักงานก็คือ ประเภทของงานในโรงงานเสี่ยงอันตรายและสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ขณะที่ปัญหาจากนายจ้างและปัญหาของครอบครัวไม่ใช่ข้อเสียที่สำคัญ

ยืม-คืนที่งานบริการข้อมูลพิเศษ
เท่านั้น

หอสมุดกลาง

233810